

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Vejledning om krydsoverensstemmelse 2017

August 2017

Kolofon

Vejledning om krydsoverensstemmelse 2017

Denne vejledning er udarbejdet af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen i 2017.

Foto: Colourbox

© Miljø- og Fødevareministeriet

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: +45 33 95 80 00

mail@lfst.dk

www.lfst.dk

ISBN 978-87-7120-920-4

Indholdsfortegnelse

Hvad er krydsoverensstemmelse?	4
Direkte støtteordninger	4
Landdistriktsprogrammet	5
Bestemmelser	5
Nyt i 2017	6-12
Kontrol	13
Hvem udfører kontrollen?	13
Varsling af kontrollen.....	13
Hvad kan du forvente ved et kontrolbesøg?	13-14
Hvad skal du sørge for i forbindelse med kontrollen?	14
Hvad sker der efter kontrolbesøget?	14-15
Du kan komme med bemærkninger til kontrollen.....	15
Hvordan træffer vi afgørelse i din sag?	15
Hvad er dine muligheder?	15-16
Overtrædelser	17
Hvad er dit ansvar i forbindelse med KO?	17
Når du overdrager eller erhverver et areal	17-18
Når du har overtrådt et krav.....	18
Hvad betyder karaktererne?	18
Når du har overtrådt et krav uagtsomt.....	19
Når du har overtrådt flere krav uagtsomt inden for samme område.....	19
Når du har overtrådt flere krav uagtsomt inden for forskellige områder	19
Når du har overtrådt et krav uagtsomt gentagne gange	20
Når du har overtrådt flere krav inden for samme område med én eller flere gentagelser	20
Når du har overtrådt et krav forsætligt	21
Når vi konstaterer en mindre betydelig overtrædelse	21
Vi giver dig en advarsel ved en mindre betydelig overtrædelse	21-22
Når du gentager en mindre betydelig overtrædelse	22
Nationale sanktioner	22
Force majeure.....	22
KO-kravene	23
Område 1: Miljø, klimaforandring og god landbrugsmæssig stand for jord	24-48
Område 2: Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed	49-75
Område 3: Dyrevelfærd	76-90
Bilag	91-118

Hvad er krydsoverensstemmelse?

Denne vejledning beskriver reglerne om krydsoverensstemmelse (KO). I forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik i 2005 blev det vedtaget, at der skal være sammenhæng mellem udbetaling af støtte til landbrugere og deres ansvar for miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM), sundhed og dyrevelfærd.

Du skal derfor overholde en række krav om krydsoverensstemmelse inden for de tre områder for at få den fulde støtte udbetalt. For 2017 er der i alt 103 krydsoverensstemmelseskrav (KO-krav).

Reglerne om KO gælder for landbrugere, der modtager støtte under de direkte støtteordninger og for landbrugere, der modtager støtte efter visse tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet, hvis tilsagnet er givet i 2007 eller senere.

Du kan læse nærmere om de tre områder i afsnittet ”KO-kravene”.

Direkte støtteordninger (DS)

Hvis du modtager støtte under de direkte støtteordninger, gælder reglerne om KO for alle landbrugsarealer og alle landbrugsaktiviteter, der udføres på din bedrift.

Direkte støtteordninger:

- Grundbetaling
- Slagtepræmier
- Grøn støtte
- Unge landbrugere
- Ø-støtte

Kravene fra ø-støtteordningen under LDP gælder fortsat for de øboere, der ikke har opfyldt femårskravet på de arealer, der er udbetalt ø-støtte for under LDP-programmet. Det betyder blandt andet, at du fortsat skal bo på øen og drive de arealer, der er omfattet af femårskravet, indtil dine forpligtelser udløber.

Landbrugsaktiviteter vedrører produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til landbrugsformål eller bevarelse af jord i god landbrugs- og miljømæssig stand. Brug af gødning, plantebeskyttelsesmidler, sprøjtemidler, medicin, foder m.v., der er direkte relateret til drift af landbrug hører også under landbrugsaktiviteter.

Landdistriktsprogrammet (LDP)

KO gælder også for arealbaserede ordninger under landdistriktsprogrammet.

Foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af landbrugsarealer:

- Tilskud til omlægning til økologisk jordbrug (OM)
- Økologisk Arealtilskud
- Miljøbetings tilskud til juletræer og pyntegrønt (MB)
- Tilskud til pleje af græs- og naturarealer
- Tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer
- Tilskud til fastholdelse af vådområder og til fastholdelse af naturlige vandstandsforhold
- Tilskud til opretholdelse af ændret afvanding
- Tilskud til fastholdelse af vådområder

Foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af skovbrugsarealer:

- Tilskud til skovrejsning
- Tilskud til bæredygtig skovdrift

Det er de samme KO-krav, der gælder for de direkte støtteordninger, som også gælder for ordningerne under landdistriktsprogrammet.

Hvis du kun modtager tilskud under landdistriktsordningerne, gælder reglerne om krydsoverensstemmelse for alle landbrugsaktiviteter på hele bedriften og alle landbrugsarealer samt ikke-landbrugsarealer, der indgår i ansøgningen om udbetaling af tilskud.

Du skal overholde alle kravene for hele bedriften (hele CVR-/CPR nummeret), hvis din støtte skal udbetales i fuldt omfang.

Bestemmelser

Du kan finde de gældende nationale bestemmelser om KO i bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse.

De bestemmelser, der skal være omfattet af KO, kan du se i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik, bilag II. Bilaget henviser til artikler i forordninger og direktiver samt en række normer om god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM), som skal være omfattet af KO.

Forordningerne, direktiverne og GLM-normerne gælder for hele EU, og kravene til landbrugere er derfor i princippet ens i alle EU-lande. Dog kan lokale forhold i medlemslandene gøre, at der er forskelle i formuleringen og relevansen af kravene.

Nyt i 2017

I dette afsnit kan du se, hvad der er sket på KO-området for 2017.

Nye bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 157 af 7. februar 2017 om krydsoverensstemmelse trådte i kraft den 10. februar 2017, og afløste bekendtgørelse nr. 204 af 9. marts 2016. Med den nye bekendtgørelse skete der ændringer i en række KO-krav. Du kan læse nærmere om ændringerne i næste afsnit.
- Bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse trådte i kraft den 1. august 2017, og afløste bekendtgørelse nr. 157 af 7. februar 2017. Med den nye bekendtgørelse skete der yderligere ændringer i en række KO-krav. Du kan læse nærmere om ændringerne i næste afsnit.

Ændringer i krav

Ændringer som følge af ikrafttræden af bekendtgørelse nr. 157 af 7. februar 2017

Med virkning fra 10. februar 2017, skete der følgende ændringer i KO-kravene:

Krav	Ændring
1.7	<p><u>Nyt delkrav 8:</u> Pelsdyrhaller skal være indrettet og konstrueret således, 1) at det undgås, at gødning og regnvand sammenblandes, 2) at der ikke står vand i en eller flere pelsdyrhaller eller mellem pelsdyrhallerne, 3) at området under burene holdes tørt, og 4) at spild fra vandingsystemet ikke giver anledning til afstrømning eller nedsivning af gødningsstoffer.</p> <p><u>Nyt delkrav 9:</u> Opsamlingsbeholdere i direkte tilknytning til gødningsrenderne skal være udført af bestandige materialer, være uigennemtrængelige for fugt og have en fast overdækning.</p>
1.8	<p><u>Fjernes fra delkrav 1:</u> Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed på mindst 5 år.</p>
1.11	<p><u>Delkrav 1, nyt punkt n:</u> På ensilageopbevaringsanlæg med randbelægning skal der altid være afløb i umiddelbar tilknytning til en randbelægning. Har ensilageopbevaringsanlægget mere end én randbelægning, kan det ene afløb erstattes af en rørledning til afløbet med tilstrækkelig kapacitet til at bortlede evt. saftafløb. Såfremt rørledningen er placeret uden for pladsen, skal denne overholde kravene i k-l.</p>
1.12	<p><u>Føjes til delkrav 4:</u> Ordet ”beskyttet” tilføjes i forbindelse med ”herunder beskyttet mod tæring”</p>
1.13	<p><u>Overskriften ændres til ”Udbringningsperioder”</u></p> <p><u>Føjes til delkrav 1:</u> Bundfald tilføjes som ny gødningstype.</p> <p><u>Nyt delkrav 5</u> I perioden fra høst til 20. oktober må der kun udbringes fast gødning til arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.</p>
1.14	<p><u>Nyt delkrav 3:</u></p>

	Tilførsel af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, bundfald og handelsgødning til arealerne skal ske med en udbringningsteknik, der sikrer en ensartet fordeling.
1.15	<u>Ændres i Delkrav 2:</u> "Vandløb" ændres til "åbne vandløb".
1.16	<u>Føjes til Delkrav 1:</u> Kravet præciseres til at omfatte åbne vandløb.
1.17	<u>Nyt delkrav 2:</u> Virksomhedens gødningsregnskab skal opbevares i mindst 5 år.
1.21	<u>Ændringer i delkrav 1:</u> Kravteksten er præciseret.
1.22	<u>Nyt delkrav 4:</u> Driftsherren skal kunne dokumentere, at delkrav 1-3 er overholdt. Dokumentation i form af forpagtningsaftale skal indeholde oplysninger om arealets størrelse, aftaleparternes navn, adresse, momsnummer (CVR-nr.), gyldighedsperiodens startdato, slutdato eller opsigelsesvarsel og dato for aftalens indgåelse.
1.31	<u>Kravet er udgået.</u>
1.32	<u>Kravet er udgået.</u>
1.33	<u>Føjes til Delkrav 3:</u> <ul style="list-style-type: none"> a) at etablere en vinterafgrøde eller støtteberettigede permanente afgrøder med henblik på høst et efterfølgende år i overensstemmelse med § 26, stk. 3, i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. Hvis der etableres en vårafgrøde det følgende år, må jordbearbejdning alene finde sted i overensstemmelse med § 26, stk. 4, i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. b) at genetablere plantedækket i perioden fra den 1. august til og med den 15. september. c) at anvende plantebeskyttelsesmidler til selektiv bekæmpelse af hejrearter, giftige arter eller aggressive ukrudtsarter som for eksempel flyvehavre, kæmpebjørneklo, brændenælder og tidsler, i overensstemmelse med § 26, stk. 9, i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. d) at etablere barjordsstriber og vildttiltag i overensstemmelse med § 25 i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. e) at etablere midlertidige foranstaltninger og arrangementer, hvis områder med ødelagt plantedække genetableres snarest muligt efter anvendelsen.
2.1	<u>Nyt Delkrav 5:</u> Kvæg der er indført fra et andet EU-land skal til stadighed være mærket med et oprindeligt øremærke
2.4	<u>Ændring i delkrav 3:</u> 5 arbejdsdage ændres til 14 arbejdsdage. <u>Ændret kravtekst i delkrav 4:</u> Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at der ikke er uidentificerbare får eller geder i besætningen. <u>Nyt delkrav 5:</u> Får og geder født efter den 31. december 2009, og som udføres til EU-medlemslande, skal være mærket i overensstemmelse med kravet i 1.b.

	<p><u>Nyt delkrav 6:</u> Får eller geder, der er indført fra et andet EU-land skal til stadighed være mærket med et oprindeligt øremærke.</p>
2.5	<p><u>Ændring i delkrav 4:</u> Ordlyden i kravet ændres så identificerbare bliver til ”at der ikke er uidentificerbare”.</p>
2.8	Kravet deles op i 2 delkrav.
2.9	Kravet deles op i 2 delkrav.
2.10	<p><u>Ændres i delkrav 1:</u> ”Sæd, embryoner og æg (oocytter)” ændres til ”avlsmateriale”.</p> <p><u>Ny kravtekst i delkrav 2:</u> Kvæg, der samhandles fra EU-/samhandelslande eller importeres til Danmark, skal være ledsaget af de jf. EU-lovgivningen foreskrevne dokumenter (sundhedscertifikater).</p>
2.14	<p><u>Ændringer i Delkrav 1:</u> Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager fødevarerproducerende dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal anvende receptpligtige lægemidler til dyr i overensstemmelse med dyrlægens anvisninger.</p> <p><u>Ændringer i Delkrav 4:</u> Fødevarerproducerende dyr, der er indgivet stoffer med thyreostatisk, østrogen, androgen eller gestagen virkning samt betaagonister, må ikke have ophold i en besætning, med mindre dyrene er under offentlig kontrol, og dyrene må ikke markedsføres eller slagtes med henblik på konsum. Kravet gælder ikke, hvis dyrehandlen i overensstemmelse med reglerne om terapeutisk eller zooteknisk behandling</p>
2.15	<p><u>Føjes til delkrav 4:</u> Kravet omfatter også foder og vegetabiliske fødevarer opbevaret på virksomheden.</p>
2.16	<p><u>Flyttes til vejledningstekst:</u> Specifikationen af, hvad korrekt brug af fodertilsætningsstoffer indebærer, flyttes til vejledningstekst.</p>
2.17	<p><u>Ændring til delkrav 1</u> Fødevarerproducerende dyr må ikke fodres med forbudt animalsk protein, og der stilles krav til opbevaring og håndtering af foder med animalsk protein.</p> <ol style="list-style-type: none"> Det er forbudt at fodre produktionsdyr med foder, som indeholder animalsk protein af landdyr. Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som indeholder fiskemel, blodprodukter samt di- og tricalciumfosfat af animalsk oprindelse Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som har påtrykt advarsel om, at foderet kan indeholde fiskemel, blodprodukter samt di- og tricalciumfosfat af animalsk oprindelse Foder til selskabsdyr skal opbevares og udfodres, så der ikke er risiko for, at opdrættede dyr får det. På blandede bedrifter skal landbruger opbevare, håndtere og udfodre foderet, så det hindres, at foderet gives til en dyreart, som det ikke er bestemt til. Foder til opdrættede dyr må ikke opbevares på bedrifter med andre opdrættede dyr²⁾ end pelsdyr, hvis foderet indeholder produkter fra drøvtyggere bortset fra mælkeprodukter, dicalcium- og tricalciumfosfat og hydrolyseret protein af huder og skind.

2.18	<p><u>Ændringer i Delkrav 2:</u> Delkrav 3 og 4 sammenskrives til delkrav 2.</p> <p>Godkendte plantebeskyttelsesmidler/dispensationer må kun anvendes som anført på etiketten, det vil sige som anført i etikettens advarselsfelt samt doseringsangivelser i brugsanvisningen (og hvis relevant i godkendelsen som mindre anvendelse/off label).</p> <p>a) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes på afgrøder, hvortil de er godkendt. b) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må maksimalt anvendes i de doser, hvortil godkendelsen er givet c) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må i afgrøden kun anvendes i det antal maksimale behandlinger per vækstsæson/ år, der er anført på etiketten/brugsvejledningen.</p>
2.20	<p><u>Nyt delkrav 2:</u> Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald og farlige stoffer således, at kontaminering undgås.</p>
2.21	<p><u>Føjes til delkrav 1:</u> Hvis et produkt er solgt til forbrugeren, skal lederen effektivt og præcist informere dem om baggrunden for, at varen trækkes tilbage, og skal om nødvendigt kalde varen tilbage fra forbrugere, som allerede er i besiddelse af den pågældende vare, såfremt andre foranstaltninger er utilstrækkelige til opnåelse af et højt sundhedsbeskyttelsesniveau.</p> <p><u>Fjernes fra delkrav 4.</u> Litra a. udgår af kravet.</p>
2.22	<p><u>Fjernes i delkrav 1:</u> Litra a-h er fjernet fra kravteksten og ført ned i bemærkningerne til kravet.</p>
2.23	<p><u>Fjernes i delkrav 4:</u> ”Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentation skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig”. Flyttes til bemærkningsteksten.</p>
2.24	<p><u>Fjernes i delkrav 2:</u> ”Journalen skal omfatte analyseresultater fra f.eks. salmonellakontrol” flyttes til en note til kravet.</p> <p><u>Fjernes i delkrav 3:</u> ”Journalen skal omfatte kontrolrapporter fra kontrolbesøg foretaget af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.” udgår af kravet og flyttes til vejledningstekst.</p> <p><u>Nyt delkrav 4:</u> Journalerne og optegnelserne i delkrav 1 -3 skal opbevares i mindst 4 år.</p> <p><u>Delkrav 5:</u> Formuleringen af delkravet er uændret, men dækker kun den terapeutiske og behandling, som hormondirektivet dækker.</p>

2.25	Delkrav 3 udgår Delkrav 5 udgår
2.26	<u>Føjes til delkrav 10</u> ” som omhandlet i direktiv 64/432/EØF og direktiv 91/68/EØF – må ikke bruges til konsum”
2.27	<u>Udgår fra delkrav 1:</u> Litra a-d. <u>Delkrav 2 ændres:</u> De lokaler, hvor der opbevares mælk og colostrum, skal være beskyttet mod skadedyr, have en passende adskillelse fra de rum, hvor dyrene er opstaldet, og være forsynet med et passende køle- eller frostanlæg, hvis dette er nødvendigt for at opfylde forordningens krav til køling af mælk og colostrum, jf. krav 2.28, delkrav 3 og 4.
2.28	<u>Delkrav 1 ændres</u> ” Ved anvendelse af våd aftørring med bomuldsklude skal kluden desinficeres mellem aftørring af hvert enkelt dyr.” flyttes ned i bemærkningsteksten. <u>Delkrav 2 ændres:</u> Kravet forkortes ned til ”umiddelbart efter malkningen skal mælk og colostrum anbringes på et rent sted, der er indrettet og udstyret, så kontaminering undgås. ” <u>Delkrav 5 ændres:</u> Forordningen er blevet indsat i kravteksten.
2.30	<u>Føjes til delkrav 2:</u> ”der producerer eller høster foder eller vegetabiliske fødevarer”
2.31	<u>Delkrav 2 ændres:</u> Eller er ændret til ”og anvende foder fra virksomheder”.
2.32	<u>Ny kravtekst i delkrav 1:</u> Ledere af fødevarer virksomheder, der producerer eller høster planteprodukter, skal specielt føre journaler over resultaterne fra relevant analyser af prøver fra planter eller andre prøver, der er betydning for menneskers sundhed. <u>Ny kravtekst i delkrav 2:</u> Foderstofvirksomhedslederne skal, i påkommende tilfælde, træffe passende foranstaltninger med henblik på især at tage hensyn til resultaterne af relevante analyser af prøver fra primærprodukter eller andre prøver, der er relevante for foderstofsikkerheden.
3.4	<u>Ny kravtekst i delkrav 1:</u> Den bevægelsesfrihed for et dyr, som er passende under hensyntagen til dets art og i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, må ikke begrænses på en sådan måde, at dyret påføres unødigt lidelse eller skade. Når et dyr til stadighed eller regelmæssigt holdes tøjret, lænket eller fastgjort, skal det gives så megen plads, som er passende for dets fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. <u>Ny kravtekst i delkrav 2:</u> Dyr, der holdes udendørs, skal når det er nødvendigt og muligt, være beskyttet mod vejr og vind.
3.8	<u>Ny kravtekst i delkrav 1:</u>

	Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de fodres og vandes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
3.10	<u>Ny kravtekst i delkrav 15:</u> Trimning af næb på kyllinger, der skal indgå i slagtekyllingeproduktionen er forbudt. Trimning af næb på kyllinger, der skal indgå i rugeægsproduktionen, er også som udgangspunkt forbudt, men kan dog foretages i særlige tilfælde inden 10 dage efter udrugning, hvis andre tiltag iværksat i forhold til en tidligere flok i samme hus med henblik på at reducere problemerne har vist sig ikke at have tilstrækkelig effekt, og det er nødvendigt for at imødegå alvorlig fjerpilning eller kannibalisme eller for at hindre skade på høner under parring. Når kyllinger, der skal indgå i rugeægsproduktionen, næbtrimmes, skal det ske under iagttagelse af de bestemmelser, der er beskrevet i punkt 16 – 18.
3.18	<u>Delkrav 1 ændres:</u> ”foretage hudpleje” ændres til ”holde sig ren”.
3.21	<u>Delkrav 2 ændres:</u> ”tørt” ændres til ”passende drænet”.
3.28	<u>Delkrav 1 ændres:</u> ”svin” ændres til ”søer og gylte”.
3.30	<u>Delkrav 2 udgår.</u>
3.32	<u>Føjet til delkrav 1:</u> ”samt foder med højt energiindhold”.
3.36	<u>Delkrav 4 udgår</u>
3.40	<u>Delkrav 1 ændres:</u> Det præciseres at svin på over 2 uger skal have permanent adgang til <u>frisk</u> vand.

Ændringer som følge af ikrafttræden af bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017

Med virkning fra 1. august 2017, skete der følgende ændringer i KO-kravene:

Krav	Ændring
1.7	<u>Delkrav 1-7:</u> Præcisering af delkravenes anvendelsesområde til ”Husdyranlæg, herunder stalde, læskure, løbegårde m.v.”
1.13	<u>Delkrav 1-3 og 5:</u> Det er tilføjet, at udbringning af affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton er omfattet af de begrænsede udbringningsperioder.
1.15	<u>Delkrav 1 og 2:</u> Det er tilføjet, at udbringning af affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton er omfattet af udbringningsrestriktionerne.
1.16	Det er tilføjet, at udbringning af affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton er omfattet af forbuddet mod gødskning i 2 meter bræmmen. Ændringen kan ikke læses direkte af kravteksten, men fremgår af bemærkningerne til kravet.
1.21	Krav til udlæg af husdyrefætrafgrøder efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen er tilføjet i kravteksten.
1.22	<u>Delkrav 1:</u> Det skærpede harmonikrav på 1,4 dyreenheder er hævet til nitratdirektivets grænse på 170 kg N pr. ha. <u>Delkrav 2:</u> Det er præciseret i kravteksten, at alene bedrifter <i>som producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode</i> , hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, må benytte sig

af det hævdede harmonikrav på 230 kg N pr. ha., hvis betingelserne for benyttelse af denne undtagelse i øvrigt overholdes.

Delkrav 3:

Udgår.

Delkrav 4:

Følgende udgår af kravteksten: ”Dokumentation i form af forpagtningsaftale skal indeholde oplysninger om arealets størrelse, aftaleparternes navn, adresse, momsnummer (CVR-nr.), gyldighedsperiodens startdato, slutdato eller opsigelsesvarsel og dato for aftalens indgåelse.”

Kontrol

I dette afsnit kan du læse om forløbet i forbindelse med KO-kontrol og anden-kontrol (AKO). Du kan også læse om, hvad du skal gøre, når du bliver kontrolleret.

Hvem udfører kontrollen?

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har ansvaret for at organisere og udføre KO-kontrol i Danmark.

I forbindelse med KO-kontrollen skal vi kontrollere mindst 1 % af de landbrugere, der modtager henholdsvis direkte støtte eller støtte efter de støtteordninger under landdistriktsprogrammet, der er nævnt i det indledende afsnit. Hvem vi kommer på KO-kontrol hos afhænger altså af, hvem der bliver udtaget til kontrol.

Anden-kontrol forekommer, hvis vi konstaterer en overtrædelse af KO-reglerne i forbindelse med en kontrol planlagt til andre formål. Anden-kontroller sker altså ikke på baggrund af, hvem der er udtaget til KO-kontrol, men på baggrund af kontroller, der ligger ud over KO-kontrollen.

Varsling af kontrollen

Kontrolbesøget er som hovedregel uvarslet. KO-kontrollen skal ifølge EU-reglerne efterprøve KO-kravene med det formål at afdække, om disse eventuelt er overtrådt¹. Kontrollen er uvarslet af hensyn til, om formålet med kontrollen forspildes ved, at du bliver varslet. Et varsel må ikke overstige 14 dage².

Hvad kan du forvente ved et kontrolbesøg?

Du vil som udgangspunkt få besøg af to kontrollører. Det får du, fordi alle 105 KO-krav skal kontrolleres ved besøget. Derfor kan det være nødvendigt, at der både er en kontrollør med dyrekompetencer og en kontrollør med miljøkompetencer til stede.

Du vil få udleveret et retssikkerhedsbrev, der beskriver formålet med kontrollen, dens retslige grundlag og de rettigheder og forpligtelser, du har i forbindelse med kontrollen. Kontrollørerne uddyber brevet og beskriver formålet, og hvad kontrolbesøget indeholder.

Når vi kommer på kontrolbesøg hos dig, gælder følgende³:

- Du skal have en begrundelse for, hvorfor vi udfører kontrol hos dig.
- Kontrollørerne skal oplyse dig om, at du har ret til bistand ved fysisk kontrol på din bedrift. Dette kan fx være bistand fra din konsulent eller dyrlæge.
- Kontrollørerne skal vise legitimation.
- Kontrollørerne skal dokumentere kontrolresultatet. Det indebærer, at de tager billeder og eventuelt optager video under besøget.
- Princippet om forbud mod selvinkriminering. Det vil sige, at du ikke må tvinges til at give oplysninger, der er til din egen ugunst, hvis kontrollørerne har mistanke om strafbare forhold.

¹ Artikel 71, stk.3, Kommissionens gennemførelsesforordning 809/2014

² Artikel 25, 1. afsnit, Kommissionens gennemførelsesforordning 809/2014

³ Lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Efter hvert kontrolbesøg udfylder vi en kontrolrapport, som vil danne grundlag for den videre sagsbehandling. Du modtager kontrolrapporten med posten. Kontrollørernes rolle er at vejlede dig og hjælpe dig til at forstå reglerne om KO. Vær derfor opmærksom på, at kontrollørerne ikke må eller kan sige noget om, hvorvidt du kan forvente, at din støtte bliver sat ned eller om størrelsen af en eventuel sanktion.

Hvad skal du sørge for i forbindelse med kontrollen?

Når vi kommer på kontrol, følger det af din almindelige forpligtelse, at du yder bistand ved kontrolbesøget⁴. Det betyder, at du fx skal give kontrollørerne adgang til at kontrollere din bedrift, herunder væksthuse, marker, dyr, tekniske anlæg, dokumenter, elektroniske data og lignende. Vi har dog ikke adgang til private dele af din bolig uden en retskendelse.

Som led i kontrollen har kontrollørerne desuden ret til kopi af dokumenter og kopi eller udskrift af elektroniske data og lignende samt til at udtage prøver, hvor det er relevant.⁵ Kontrollørerne har også lov til at tage billeder og optage video.

Vi har adgang til din bedrift i hele støtteåret, også hvis du har overdraget hele eller dele af din bedrift, efter du har indsendt din støtteansøgning.

Hvis du nægter os adgang til at gennemføre kontrollen, kan det medføre, at al din støtte bortfalder. Ved nægtet adgang mener vi tilfælde, hvor kontrollørerne har kontaktet dig, fordi kontrollen ikke kunne gennemføres, og det inden for 48 timer ikke er muligt at gennemføre kontrollen, fordi du modsætter dig dette. Det kan også være i tilfælde, hvor du ved uanmeldt kontrol nægter os at gennemføre kontrollen.

Hvis du ikke selv kan være til stede under kontrollen, skal du finde en stedfortræder. Dette gælder også, hvis du er væk fra din bedrift i en længere periode. Du har også mulighed for at tilkalde hjælp, fx fra din konsulent eller dyrlæge, under kontrollen.

Hvad sker der efter kontrolbesøget?

Hvis vi i forbindelse med kontrollen på din bedrift konstaterer overtrædelse af ét eller flere KO-krav, vil du efter kontrollens afslutning modtage en kontrolrapport med posten, der indeholder oplysninger om kontrollen. Hvis vi ikke har fundet overtrædelser, vil du også modtage en kontrolrapport.

Du vil også modtage et høringsbrev med følgende indhold:

- Høringsfrist og en anvisning på, hvordan du besvarer høringen. Høringsfristen vil være 14 dage.
- Hvilke krav vi har kontrolleret.
- Resultatet af kontrollen af de enkelte krav.
- Bedømmelse af alvor, omfang og varighed.
- Begrundelse for karaktergivningen.
- Orientering om, at overtrædelsen kan føre til, at din støtte bliver sat ned.

---

⁴ § 3 i landbrugsstøtteleven, jf. lovbekendtgørelse nr. 765 af 19. juni 2017

⁵ § 4, stk. 3 i landbrugsstøtteleven, jf. lovbekendtgørelse nr. 765 af 19. juni 2017

Konsekvenserne af overtrædelsen er afhængige af, om overtrædelsen er uagtsom eller forsætlig. Du har i forbindelse med høringen også mulighed for at oplyse, hvis et krav er overtrådt på grund af force majeure. Du kan læse mere om uagtsomhed, forsætlighed og force majeure i kapitlet ”Overtrædelser”.

Du kan komme med bemærkninger til kontrollen

Hvis du har bemærkninger til kontrollen, skal du sende dem til kontrollørerne. Det vil stå i brevet, hvor du skal sende dine bemærkninger til. De kontrollører, der har været på kontrol på din bedrift, vil vurdere, om dine bemærkninger fører til, at kontrolresultatet skal ændres.

Hvis ikke du kommer med bemærkninger, vil vi træffe afgørelse på baggrund af det materiale, vi allerede har.

Når kontrollørerne har vurderet, om dine bemærkninger giver grundlag for en ændring i kontrolresultatet, vil de indberette resultatet af kontrollen i vores sagsbehandlersystem. Kontrollørerne skal lave indberetningen senest to måneder efter kontrollens afslutning.

Hvordan træffer vi afgørelse i din sag?

Når kontrollørerne har indberettet sagen, vil vores sagsbehandlere gennemgå sagens materiale og træffe afgørelse. Hvis vi beslutter, at din støtte skal sættes ned, er den videre proces afhængig af tidspunktet for, hvornår vi har truffet afgørelse i din sag.

- Hvis vi har truffet afgørelse **inden** udbetaling af din støtte, vil vi i de fleste tilfælde kunne beregne en nedsættelse af støtten inden udbetalingen.
- Hvis vi har truffet afgørelse **efter** udbetaling af din støtte, vil vi lave en genberegning af støtten og kræve tilbagebetaling af det for meget udbetalte beløb.

Modtager du støtte under flere støtteordninger, kan det være nødvendigt for os at lave en genberegning for hver enkelt ordning.

Du vil modtage en afgørelse med oplysning om, hvilke konsekvenser den har for din støtte. Vi kan ikke træffe afgørelse, før sagen er fuldt oplyst. Med fuldt oplyst mener vi, at vi skal have alt materiale og alle oplysninger, der er medvirkende til, at vi kan træffe en korrekt afgørelse, og i visse tilfælde kan det også være nødvendigt med en større faglig afklaring. Derfor kan sagsbehandlingstiden til tider være længere, end den normalt vil være. Vi bestræber os dog på at afgøre din sag hurtigst muligt.

Hvad er dine muligheder?

Du har mulighed for at klage over vores afgørelse. Du kan læse i afgørelsen, hvor du skal henvende dig med din klage. Klagefristen vil være 4 uger fra den dato, du har modtaget afgørelsen fra os.

Din klage har ikke opsættende virkning. Det betyder, at du stadig skal betale støtten tilbage, selvom klagen ikke er afgjort, eller sagen ikke er afgjort i retten. Det betyder også, at der vil løbe renter på beløbet, hvis du ikke betaler, selvom du har klaget.

Når du har sendt din klage til os, vil vi se på sagen igen og vurdere, om sagen skal fastholdes eller genoptages. Hvis vi fastholder din sag, laver vi en indstilling og sender den til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagenævnet vil sende vores indstilling i høring hos dig og derefter træffe

endelig afgørelse i sagen. Du skal derfor være opmærksom på, at når du har fået indstillingen i høring, er det Miljø- og Fødevareklagenævnet, du skal sende dine bemærkninger til.

Hvis vi genoptager din sag, vil du modtage en ny afgørelse fra os, og du får mulighed for at klage igen.

Hvis du vil undgå et rentekrav, skal du overholde den betalingsfrist, du kan se af den specifikation, du modtager fra os. Specifikationen vil typisk blive sendt, efter du har modtaget afgørelsen.

Du er altid velkommen til at kontakte os på tlf. 33 95 80 00 eller på mail@lfst.dk. Du kan også altid læse mere om krydsoverensstemmelse på <http://lfst.dk/landbrug/krydsoverensstemmelse/>.

Overtrædelser

Hvad er dit ansvar i forbindelse med KO?

Som støttemodtager er du ansvarlig for enhver handling eller undladelse af handling, som kan tilskrives dig, og som har medført overtrædelse af KO-krav, der er konstateret i løbet af kalenderåret på din bedrift.

Du er også ansvarlig i følgende tilfælde:

- Når overtrædelsen ikke kan tilskrives din handling, men hvor du ikke har rettet op på forholdet. Fx efter du har erhvervet nye arealer.
- Når handlinger eller undladelser foretages af personalet på din bedrift (landbrugsarealer, bygninger, anlæg, dyr m.v.)
- Når handlinger eller undladelser foretages af en tredjemand, fx en maskinstation, hvis du har handlet forsætligt eller uagtsomt. Det kan fx være som følge af dit valg af tredjemand, dit tilsyn med tredjemand eller din instruktion af tredjemand.

Du er kun ansvarlig for anlæg, bygninger og dyr, hvis du har rådighed over disse på kontroltidspunktet.

Når du overdrager eller erhverver et areal

Som støttemodtager kan du være ansvarlig for overtrædelser, vi konstaterer på landbrugsarealer og ikke-landbrugsarealer, som indgår i din ansøgning, og som du har erhvervet⁶ eller overdraget⁷ i løbet af støtteåret. Dette gælder, selvom overtrædelsen kan tilskrives den person, som du har erhvervet arealet fra eller overdraget arealet til. Det vil sige, at hvis en overtrædelse fortsætter eller finder sted, efter du har overdraget arealet, er det dig, der er ansvarlig, også selvom overtrædelsen kan tilskrives erhververen. Det er også dig, der er ansvarlig for en konstateret overtrædelse, der fandt sted, før du erhvervede arealet i det pågældende kalenderår.

Hvis en overtrædelse direkte kan tilskrives en anden person (A) end den, der søger støtte til arealet (B), og denne person (A) også har søgt støtte i det pågældende år, er det denne person (A), der er ansvarlig for overtrædelsen. Hvis denne situation gælder for dig, er det vigtigt, at du gør os opmærksom på det, enten på kontrollen eller i dit høringssvar.

Her er to eksempler på, hvornår du er ansvarlig for en overtrædelse:

Du har 20. april taget mark 1 med i din ansøgning, men overdrager marken til en anden (Landbruger B) 1. maj. 15. september er der kontrol på marken, og der konstateres en overtrædelse af krav 1.16, fordi Landbruger B har gødsket i bræmmen. Hvis Landbruger B også søger støtte, er det ham, der skal indberettes til Landbrugs- og Fiskeristyrelsen for overtrædelsen. Hvis Landbruger B ikke søger støtte, er det dig, der skal indberettes for overtrædelsen, fordi du er ansvarlig for de landbrugsarealer, du har taget med i din ansøgning, medmindre overtrædelsen kan tilskrives en anden støtteansøger.

⁶ Ved erhvervet mener vi køb, forpagtning, leje eller lignende, herunder græsningsret.

⁷ Ved overdraget mener vi salg, forpagtning, leje eller lignende, herunder græsningsret.

Du har udlejet din stald og møddingplads til en anden (Landbruger B). I forbindelse med kontrol konstateres en overtrædelse af krav 1.9, fordi der mangler afløb fra møddingpladsen. Hvis Landbruger B søger støtte, er det ham, der skal indberettes for overtrædelsen, fordi han har rådighed over møddingpladsen og ikke har rettet op på problemet. Hvis Landmand B ikke søger støtte, skal overtrædelsen ikke indberettes, idet du ikke kan være ansvarlig for overtrædelser, der vedrører bygninger og anlæg, når du ikke har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Du kan ikke undgå en sanktion ved at lade være med at søge støtte til arealer. Det vil sige, at hvis du overtræder et KO-krav på et landbrugsareal, du ikke søger støtte til, men har med i din ansøgning, sætter vi alligevel din støtte ned.

Når du har overtrådt et krav

Hvis du har overtrådt et KO-krav, vurderer vi overtrædelsen ud fra kriterierne alvor, omfang og varighed:

- Alvoren af en overtrædelse afhænger af, hvor stor betydning overtrædelsen har. Vi ser fx på, hvor store virkninger en overtrædelse har for miljøet og/eller dyr.
- Omfanget af en overtrædelse afhænger af, om overtrædelsen kun påvirker din bedrift eller rækker ud over din bedrift. Omfanget kan også afhænge af, hvor stor en del af dyrene eller arealerne på din bedrift, der er omfattet.
- Varigheden af en overtrædelse afhænger af, hvor længe overtrædelsen har varet, hvor lang tid der går, før du kan stoppe overtrædelsen med rimelige midler, eller hvornår overtrædelsen opstod i forhold til tidspunktet for kontrollen.
- Nogle krydsoverensstemmelseskrav styres af, hvor alvorlig overtrædelsen er. Det vil sige, at den karakter, du får i alvor, i nogle tilfælde også vil gælde for omfang og varighed.

Hvad betyder karaktererne?

Når vi vurderer overtrædelsen, tager vi udgangspunkt i et bedømmelsesskema. Vi bruger skemaet til at vurdere alvoren, omfanget og varigheden af din overtrædelse.

Her får hver overtrædelse en karakter mellem 1 og 4 for alvor, omfang og varighed alt efter, hvor stor betydning overtrædelsen har for formålet med kravet. 1 er meget lille betydning, og 4 er meget stor betydning. Formålet med kravet kan fx være beskyttelse af natur og/eller dyr.

Ved den samlede vurdering af overtrædelsen lægger vi karaktererne for alvor, omfang og varighed sammen. Det vil sige, at hvis vi giver en overtrædelse karaktererne 2 i alvor, 1 i omfang og 4 i varighed, giver det en samlet karakter på 7, og det er denne karakter, der er afgørende for, hvor meget din støtte skal sættes ned.

Du kan her se, hvilken karakter der giver hvilken nedsættelsesprocent:

- Samlet karakter 3 – 5: 0 %
- Samlet karakter 6 – 7: 1 %
- Samlet karakter 8 – 10: 3 %
- Samlet karakter 11 – 12: 5 %

Når du har overtrådt et krav uagtsomt

Har du lavet en uagtsom handling eller undladelse, betyder det, at du ikke har været tilstrækkeligt opmærksom og derfor ikke opfylder ét eller flere krav.

Hvis du på grund af en uagtsom handling eller undladelse har overtrådt et krav, vil din støtte som udgangspunkt blive sat ned med 3 %. Nedsættelsesprocenten kan blive sat ned til 1 % eller hævet til 5 %, afhængig af hvor alvorlig, omfangsrig og hvor længe overtrædelsen har varet. Vi fastsætter sanktionen bl.a. på baggrund af den samlede karakter for alvor, omfang og varighed som beskrevet i forrige afsnit.

Når du har overtrådt flere krav uagtsomt inden for samme område

Har du overtrådt flere krav inden for samme område (hhv. miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM), sundhed eller dyrevelfærd), betragtes det som én overtrædelse, forudsat at ingen af overtrædelserne er gentagne overtrædelser. Sanktionen vil da svare til den nedsættelsesprocent, som isoleret set er den højeste for hvert af de enkelte krav inden for området.

Har du fx overtrådt både krav 3.2 og krav 3.37, som begge hører under dyrevelfærdsområdet, og krav 3.2 har udløst en samlet karakter på 9 og en nedsættelsesprocent på 3 og krav 3.37 en samlet karakter på 7 og en nedsættelsesprocent på 1, vil nedsættelsesprocenten for krav 3.2, altså 3 %, være gældende.

Når du har overtrådt flere krav uagtsomt inden for forskellige områder

Hvis du har overtrådt krav inden for forskellige områder, beregner vi den samlede sanktion ved at lægge nedsættelsesprocenterne for områderne sammen, forudsat at der ikke er nogen gentagne overtrædelser.

Er det første gang, du har overtrådt ét eller flere krav, og skyldes dette uagtsomhed, kan støtten sættes ned med maksimalt 5 %.

Her kan du se et eksempel på overtrædelse af flere krav inden for forskellige områder.

Du har ikke overholdt krav inden for områderne miljø og sundhed. Det er første gang, du har overtrådt kravene.

Miljø: Du har overtrådt kravene 1.1, 1.7 og 1.9, og hvert enkelt krav er vurderet særskilt. Vurderingen af overtrædelserne fører til nedsættelser på henholdsvis 1 %, 3 % og 3 %. Nedsættelsesprocenten for området bliver derfor 3, da det er den højeste, der er registreret for området.

Sundhed: Du har også overtrådt kravene 2.1, 2.2 og 2.3. Vurderingen af overtrædelserne fører til nedsættelser på henholdsvis 1 %, 3 % og 5 %. Nedsættelsesprocenten for området bliver derfor 5, da det er den højeste, der er registreret for området.

Resultat: Nedsættelsesprocenterne for de to områder lægges sammen for at finde frem til, hvor meget din støtte samlet set skal nedsættes. Den samlede sanktion for de to områder beregnes ved at lægge den højeste procent for hvert område sammen, hvilket vil sige $3 + 5 = 8$ %. Da der er tale om uagtsomme overtrædelser, bliver støtten reguleret til 5 %, da sanktionen ved uagtsomhed maksimalt kan være 5 %.

Når du har overtrådt et krav uagtsomt gentagne gange

Vi betragter det som en gentagen overtrædelse, hvis du har overtrådt samme krav flere gange inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår. Du skal dog have været underrettet om en tidligere overtrædelse og have haft mulighed for at bringe den til ophør, før vi betragter en overtrædelse som en gentagelse.

Ved første gentagelse: Den nuværende nedsættelsesprocent ganges med 3. Hvis den nuværende nedsættelsesprocent er 3, vil en førstegangsgentagelse beregnes således: $3 \times 3 \% = 9 \%$.

Ved efterfølgende gentagelser: Den forrige nedsættelsesprocent ganges med 3. Hvis den forrige sanktion blev beregnet til $3 \times 3 \% = 9 \%$ på grund af førstegangsgentagelse, vil sanktionen ved efterfølgende gentagen overtrædelse blive beregnet således: $3 \times 9 \% = 27 \%$. Nedsættelsesprocenten bliver reguleret til 15, da sanktionen ved gentagen uagtsom overtrædelse maksimalt kan blive 15 %. Når nedsættelsesprocenten har nået 15 for gentagen uagtsom overtrædelse, vil sanktionen blive vurderet som forsætlig ved eventuel yderligere gentagelse.

Du kan her se, hvordan vi beregner en gentagen uagtsom overtrædelse.

Procentuelt udgangspunkt ved 1. gentagelse og resulterende sanktion	2. gentagelse	3. gentagelse	4. gentagelse	5. gentagelse	6. gentagelse	7. gentagelse
1 % $1 \times 3 = 3 \%$	$3 \times 3 = 9 \%$	$9 \times 3 = 27 \%$, der nedsættes til 15 %	$27 \times 3 = 81 \%$ (at betragte som forsætlig)	$81 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse
3 % $3 \times 3 = 9 \%$	$9 \times 3 = 27 \%$, der nedsættes til 15 %	$27 \times 3 = 81 \%$ (at betragte som forsætlig)	$81 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse	
5 % $5 \times 3 = 15 \%$	$15 \times 3 = 45 \%$ (at betragte som forsætlig)	$45 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse		

Når du har overtrådt flere krav inden for samme område med én eller flere gentagelser

Har du overtrådt flere krav inden for samme område, og er én eller flere af overtrædelserne gentagelser, beregnes sanktionen af støtten på følgende vis:

Trin 1: Uagtsomme og forsætlige overtrædelser inden for samme område betragtes som én overtrædelse. Nedsættelsesprocenten for disse overtrædelser svarer til den nedsættelsesprocent, der isoleret set er den højeste for de enkelte krav.

Trin 2: Overtrædelserne fra trin 1 skal lægges sammen med de gentagne overtrædelser. Summen kan maksimalt være 15 %, hvis der ikke er forsætlige overtrædelser. Er der en forsætlig overtrædelse, er der intet loft for sanktionen.

Er der kun gentagne overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for overtrædelserne sammen. I sådanne tilfælde kan støtten dog maksimalt blive sat ned med 15 %.

Når du har overtrådt et krav forsætligt

Har du overtrådt et krav forsætligt, betyder det, at du undlader at handle eller foretager en handling, som du ved eller anser for overvejende sandsynligt vil medføre en overtrædelse af ét eller flere krav. Denne situation bedømmes strengere og medfører en højere sanktion.

Hvis vi vurderer, at du har overtrådt et krav ved forsætlig handling eller undladelse, vurderer vi sanktionen individuelt for hvert af de krav, du har overtrådt.

Hvis du har overtrådt et krav, og overtrædelsen vurderes som forsætlig, vil støtten normalt blive sat ned med 20 %. På baggrund af kontrollørens vurdering af overtrædelsens betydning med hensyn til alvor, omfang, varighed og hyppighed, kan vi beslutte at sætte procentsatsen ned til mindst 15 % eller forhøje procentsatsen op til 100 % af det samlede beløb.

Du kan her se, hvordan vi beregner forsætlige overtrædelser.

1. forsætlige overtrædelse	1. gentagelse	2. gentagelse	3. gentagelse	4. gentagelse
20 %	$20 \times 3 = 60 \%$	$60 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse

Når vi konstaterer en mindre betydelig overtrædelse

En mindre betydelig overtrædelse er en overtrædelse af KO-krav, der på grund af vurderingen af alvor, omfang og varighed kan betragtes som værende mindre betydelig, og som bedømmes med en samlet karakter for alvor, omfang og varighed på højst 5. I bilag 2 kan du se, for hvilke krav det er muligt at vurdere en overtrædelse til at være af mindre betydning. Mindre betydelige overtrædelser blev tidligere kaldt bagatelovertrædelser.

Selvom en mindre betydelig overtrædelse ikke fører til, at din støtte bliver sat ned, udelukker det ikke, at den nationale lovgivning kan håndhæves. Ifølge EU-reglerne kan der ikke være mindre betydelige overtrædelser på krav, hvor en overtrædelse udgør en direkte risiko for menneskers eller dyrs sundhed.

Vi giver dig en advarsel ved en mindre betydelig overtrædelse

Advarselssystemet indebærer, at du under kontrolbesøget får mulighed for at afhjælpe forholdene, så der ikke længere er en overtrædelse. Hvis du ikke afhjælper forholdene på stedet, får du en advarsel. I advarelsbrevet får du en frist på senest 6 måneder⁸ efter kontrollens afslutning til at afhjælpe den mindre betydelige overtrædelse.

Hvis du afhjælper overtrædelsen under kontrolbesøget eller senest 6 måneder efter kontrollens afslutning, vil din støtte ikke blive sat ned.

Visse mindre betydelige overtrædelser er ikke mulige at afhjælpe. Det vil typisk være overtrædelser, som allerede er foretaget og afsluttet og derfor ikke kan afhjælpes. Et eksempel på en mindre betydelig overtrædelse, der ikke kan afhjælpes, kan være dokumenter, du ikke har opbevaret og ikke kan skaffe. Mindre betydelige overtrædelser af denne art vil heller ikke føre til, at din støtte bliver sat ned.

---

⁸ 6 måneder er den frist, der er valgt af Danmark.

Den advarsel, du får, er gyldig i en sammenhængende periode på 3 år, inklusiv året, hvor overtrædelsen blev konstateret.

Der er ikke krav om, at vi skal lave et opfølgende kontrolbesøg i forbindelse med mindre betydelige overtrædelser. Du kan dog godt få kontrolbesøg efterfølgende af andre grunde, fx hvis du er udtaget til kontrol. Hvis vi eventuelt kommer på kontrolbesøg senere, inden for advarselsens gyldighedsperiode, og konstaterer, at du ikke har afhjulpet den mindre betydelige overtrædelse, vil din støtte blive sat ned med mindst 1 % for det år, hvor vi konstaterede den mindre betydelige overtrædelse.

Når du gentager en mindre betydelig overtrædelse

Hvis du gentager overtrædelsen af et krav, der tidligere er blevet afgjort uden sanktion, vil den ikke blive medregnet ved beregning af gentagelse.

Mindre betydelige overtrædelser, der medfører en sanktion på 1 %, vil derimod danne grundlag for gentagelsesberegning.

Nationale sanktioner

KO-reglerne erstatter ikke det almindelige strafferetlige system. Det vil sige, at hvis du har lavet en overtrædelse, der er knyttet til en straffebestemmelse og derfor udløser bøde eller politianmeldelse, vil du stadig få en sanktion af os. Du får altså både en bøde og en sanktion. Vi behøver derfor ikke at vente med at trække dig i støtten, til en eventuel straffesag er afgjort. Når vi modtager afgørelse i en eventuel straffesag, vil vi vurdere, om sanktionen skal fastholdes, eller om den skal ændres.

Force majeure

Hvis vi har konstateret overtrædelse på din bedrift, har du mulighed for at angive, om overtrædelsen af ét eller flere krav skyldes, at helt ekstraordinære, udefrakommende og uforudsigelige begivenheder har medført, at du ikke har kunnet overholde KO-kravene. Dette kaldes force majeure. I tilfælde, hvor der er tale om force majeure, kan Landbrugs- og Fiskeristyrelsen se bort fra overtrædelsen.

Følgende kan betegnes som force majeure:

- Støttemodtagerens dødsfald
- Støttemodtagerens uarbejdsdygtighed i længere tid
- En alvorlig naturkatastrofe
- Ødelæggelse af stalde på bedriften ved ulykke
- Udbrud af epizooti (smitsomme dyresygdomme som fx mund- og klovsyge) eller plantesygdom
- Ekspropriation af hele eller en væsentlig del af bedriften

Herudover skal der være sammenhæng mellem årsagen til overtrædelsen af kravet og tidspunktet for den særlige omstændighed.

For at kunne påberåbe dig force majeure skal du skriftligt underrette Landbrugs- og Fiskeristyrelsen inden for 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til det. Du skal sende tilstrækkelig dokumentation (fx i form af en lægeerklæring) for de særlige omstændigheder, som du ønsker, vi skal tage hensyn til.

KO-kravene

I dette afsnit kan du se, hvilke krav der hører under de tre områder, der har hver sit områdenummer:

- Miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM) har områdenummer 1.
- Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed har områdenummer 2.
- Dyrevelfærd har områdenummer 3.

Ud over områdenummeret har hvert krav et løbenummer. De to numre udgør det samlede nummer for kravet. Fx består krav 1.7 af områdenummer 1 og løbenummer 7. Vær opmærksom på, at der på grund af udgåede krav er huller i løbenumrene.

Hvert krav har desuden en overskrift, der kortest muligt beskriver, hvad kravet handler om. Kravet underopdeles i delkrav, hvor hvert nummer angiver et delkrav og refererer til en bestemmelse i et dansk retsgrundlag (paragraf i lov eller bekendtgørelse).

I bemærkelseskemaer har vi angivet følgende:

- Definitioner af ord eller sammenhænge, som forklarer kravet.
- Undtagelser fra kravet.
- Bestemmelser fra dansk retsgrundlag, der har til formål at forklare eller oplyse om bestemmelsen i kravet.
- Eksempler der kan vejlede ved forståelsen af kravet.
- Henvisning til rådgivning eller lignende ved tvivlsspørgsmål.
- Henvisning til generelle vejledninger med uddybende information om de forhold, kravet vedrører.

Husk, at du altid kan læse mere om krydsoverensstemmelse på vores hjemmeside www.lfst.dk

Område 1: Miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM)

Miljøkravene skal være med til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelse af dyre – og planteliv.

Kravene om god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM) har til formål at sikre, at landbrugsarealernes dyrkningsmæssige kvalitet ikke forringes ved udpining, fx ved at forhindre jorderosion og bevare jordens indhold af organiske stoffer. GLM- kravene skal desuden sikre bevarelse af landskabstræk, modvirke forringelse af levesteder og beskytte og forvalte vand.

Kravene vedrører:

- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning m.m. (krav 1.7 – 1.15)
- Dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb (krav 1.16)
- Udarbejdelse af gødningsregnskab og harmoniregler (krav 1.17 – 1.19, 1.21 – 1.22)
- Bevarelse af naturtyper, vilde dyr og planter (krav 1.23 – 1.26)
- Fredskov (krav 1.29)
- God landbrugs- og miljømæssig stand for jord (krav 1.1, 1.33 – 1.38)

På de følgende sider kan du se alle de krav, der gælder for området miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM).

Krav 1.1: Stoffer, der kan forurene grundvand

Delkrav	Kravtekst
1	Stoffer, der kan forurene grundvand, og som fremgår af liste I eller II må ikke uden tilladelse, direkte eller indirekte, udledes til grundvandet.
2	Beholdere med stoffer, der kan forurene grundvand, og som fremgår af liste I eller II, må heller ikke uden tilladelse være nedgravet i jorden.

Liste I

Liste I omfatter de enkeltstoffer, som indgår i de familier og grupper af stoffer, der er anført nedenfor, bortset fra stoffer der må anses for irrelevante for liste I på grund af deres ringe risiko for toksicitet, persistens og evne til bioakkumulation.

1. Organiske halogenforbindelser og stoffer, der kan danne sådanne forbindelser i vandmiljøet.
2. Organiske fosforforbindelser.
3. Organiske tinforbindelser.
4. Stoffer, der virker kræftfremkaldende, eller som har mutagene og teratogene egenskaber (stoffer der fører til misdannelser), i eller gennem vandmiljø.
5. Kviksølv og kviksølvforbindelser.
6. Cadmium og cadmiumforbindelser.
7. Mineralolier og carbonhydrider.
8. Cyanider.

Liste II

Liste II omfatter enkeltstoffer og kategorier af stoffer, der indgår i de familier og grupper af stoffet, som er anført nedenfor, og som vil kunne have en skadelig virkning på grundvandet.

1. Følgende metalloider og metaller samt deres forbindelser:
  - Zink
  - Kobber
  - Nikkel
  - Chrom
  - Bly
  - Selen
  - Arsen
  - Antimon
  - Molybdæn
  - Titan
  - Tin
  - Barium
  - Beryllium
  - Bor
  - Uran
  - Vanadium
  - Cobolt
  - Thallium
  - Tellur
  - Sølv

2. Biocider og deres derivater, som ikke er opført på liste I.
3. Stoffer, som har en skadelig virkning på grundvandets smag og/eller lugt, samt forbindelser, som kan bevirke dannelse af sådanne stoffer i grundvandet og derved gøre dette uegnet til drikkevand.
4. Toksiske eller persistente organiske siliciumforbindelser og stoffer, som kan bevirke dannelse af sådanne forbindelser i grundvandet, med undtagelse af sådanne, som er biologisk uskadelige, eller som i vand hurtigt omdannes til uskadelige stoffer.
5. Uorganiske fosforforbindelser samt elementært fosfor.
6. Fluorider.
7. Ammoniak og nitritter.

Bemærkninger til krav 1.1

Fra og med 22. december 2013 gælder kravet kun for landbrugsaktiviteter. Se definitionen af landbrugsaktivitet i bilag 3.

Ved direkte udledning forstås tilførsel til grundvandet af stoffer nævnt i liste I eller II uden gennemsivning af jordoverfladen eller undergrunden. Det kan fx være udledning via en brønd eller en grundvandsboring.

Ved indirekte udledning forstås tilførsel til grundvandet af stoffer nævnt i liste I eller II efter gennemsivning af jordoverfladen eller undergrunden.

Ved stoffets farlighed forstås stoffets toksicitet, persistens (stoffets modstand mod nedbrydning ved naturlige processer) og evne til bioakkumulation (ophobning af miljøgifte i levende organismer).

Krav 1.1 omfatter ikke landbrugets almindelige spredning af sædvanlige gødningsstoffer.

Tætte beholdere, der alene bruges til ajle, gylle, ensilagesaft, mælkerumsvand og møddingvand, må være nedgravet uden tilladelse.

Hvis visse stoffer på liste II virker kræftfremkaldende eller har mutagene og teratogene egenskaber, medtages de under kategori 4 på liste I.

Krav 1.7: Indretning af stalde og lignende

Delkrav	Kravtekst
1	Husdyranlæg, herunder stalde, læskure, løbegårde m.v. skal være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted.
2	Husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v. skal have gulve, udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt.
3	Gulve i husdyranlæg, herunder i stalde, læskure m.v. skal kunne modstå påvirkningerne fra dyrene og de i stalden anvendte redskaber.
4	Afløb fra husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v. samt møddinger, ensilageopbevaringsanlæg og samle- og pumpebrønde skal føres gennem tætte, lukkede ledninger. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
5	Afløb fra husdyranlæg, herunder stalde, læskure, løbegårde m.v. skal føre til beholder for flydende husdyrgødning.

6	Restvand føres til en beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder.
7	Husdyranlæg, herunder stalde, læskure, løbegårde m.v, gulve, afløb fra stalde samt samle- og pumpebrønde skal renholdes og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.
8	Pelsdyrhaller skal være indrettet og konstrueret således, 1) at det undgås, at gødning og regnvand sammenblandes, 2) at der ikke står vand i en eller flere pelsdyrhaller eller mellem pelsdyrhallerne, 3) at området under burene holdes tørt, og 4) at spild fra vandingssystemet ikke giver anledning til afstrømning eller nedsivning af gødningsstoffer.
9	I pelsdyrhaller til andre kødædende pelsdyr end ræve, og hvor pelsdyrhallen er uden fast gulv og afløb, skal der til brug for opsamling af gødning være installeret gødningsrender. Gødningsrenderne skal være mindst 28 cm bredde . Opsamlingsbeholdere, der skal installeres i direkte tilknytning til gødningsrenderne, skal være udført af bestandige materialer, være uigennemtrængelige for fugt og have en fast overdækning. I pelsdyrhaller til ræve og andre kødædende pelsdyr end ræve skal der endvidere være et halmag under burene, dog ikke i forbindelse med udmugning af halm.

Bemærkninger til krav 1.7

Vær opmærksom på følgende byggeblade, der under visse betingelser, som fremgår eksplicit af byggebladene, dispenserer fra reglerne:

- Løsdriftstalde med dybstrøelse uden fast bund og afløb for ammekøer og ungdyr m.v.
- Løsdriftstalde med dybstrøelse uden fast bund og afløb for får og geder til mælke- og kødproduktion
- Indretning og drift af udendørs sohold
- Økologiske slagtekyllinger

Byggebladene kan du finde på nettet.

Restvand: Mælkerumsvand og vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift.

Restvand omfatter desuden fraktioner fra forarbejdningsanlæg med en tørstofprocent under 12 og et kvælstofindhold under 0,3 kg N/ton. Væske fra ensilagepladser med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilagepladser senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage, og vand fra vask af fjerkræstalder skal betragtes som restvand, hvis kvælstofindholdet er under 0,3 kg N/ton. Du skal etablere et hensigtsmæssigt afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand. Anlæg, der udelukkende bruges til opbevaring af ensilagesaft og restvand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt. Hvis du ikke afleder restvandet som beskrevet, kan der også være tale om en overtrædelse af krav 1.1.

Delkrav 9 stiller krav til gødningsrendernes bredde. Dog kan der i eksisterende pelsdyrhaller til andre kødædende pelsdyr end ræve, der senest den 31. december 2016 er lovligt indrettet med

gødningsrender med en rendebredde på mindre end 28 cm, opretholdes denne indretning, indtil der foretages udskiftning af gødningsrenderne som følge af almindeligt slid eller indtil etablering, udvidelse eller ændring af pelsdyrhaller på anlægget.

Krav 1.8: Opbevaringskapacitet for husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand

Delkrav	Kravtekst
1	For husdyrbrug eller andre landbrugsbedrifter, der oplagrer husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse, skal opbevaringsanlæg for husdyrgødning have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne for anvendelse af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning skal dog mindst have en kapacitet svarende til 6 måneders tilførsel. Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel, dog normalt mindst 7 måneders tilførsel for kvægbrug, hvor mindst 2/3 af den producerede mængde kvælstof i husdyrgødningen stammer fra kvæg, og hvor dyrene går ude i sommerhalvåret. Kravet om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg.
2	Tilførslen opgøres som den mængde husdyrgødning, der produceres i det givne tidsrum, beregnet ud fra, at dyrene er på stald, samt hvad der i øvrigt tilledes anlægget, herunder vaskevand og ensilagesaft. Ved opgørelsen kan gødning opbevaret som kompost eller fast gødning i markstak dog fraregnes. Såfremt der foreligger specielle forhold, eksempelvis hvor kødkvæg går ude en stor del af året, skal opbevaringskapaciteten minimum svare til den periode, hvor dyrene er på stald.
3	Anlæg, der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft og restvand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt.

Bemærkninger til krav 1.8

Hvis du ikke har en aftale om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på skrift, er kravet til opbevaringskapacitet ikke opfyldt.

Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalernes udformning.

Krav 1.9: Opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald

Delkrav	Kravtekst
1	Oplagring af fast gødning og bundfald må kun ske på møddinger, der er indrettet som angivet i delkrav 3, punkt a-f, eller i lukkede containere, placeret på et befæstet areal med tæthed, som angivet i delkrav 3, punkt e-g, og med afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende eller efter reglerne for opbevaring af flydende husdyrgødning.
2	Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal tømmes så ofte, at de ikke løber over. Er møddingen begrænset af en randbelægning, må der ikke lægges gødning på denne. Møddingen skal i øvrigt benyttes på en sådan måde, at gødning ikke flyder uden for møddingen eller der er risiko herfor.

3	<p>For opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning gælder, at:</p> <ol style="list-style-type: none"> Møddinger skal indrettes, så overfladevand fra omliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på møddingarealet. Møddingsaft skal bortledes gennem dertil indrettede afløb. Møddingens sidebegrænsning skal som minimum bestå af en 1 m. høj mur eller en 2 m. bred randbelægning. Randbelægning og belægning ved indkørsel i møddingen skal som minimum have 3 % fald mod afløb. Møddingbund skal som minimum have 1 % fald mod afløb. Møddingbund og sidebegrænsning skal være udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt. Møddingbund og sidebegrænsning skal udføres således, at de kan modstå påvirkningerne, dels fra køretøjer og redskaber ved fyldning og tømning, dels fra den oplagrede gødning. Møddinger, lukkede containere til opbevaring af fast gødning og afløb fra møddinger skal ren- og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.
4	<p>For afløb fra opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning gælder, at:</p> <ol style="list-style-type: none"> Møddinger skal udføres således, at der er afløb fra laveste punkt, og at tilstopning undgås. Afløbet dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer. Afløbet skal føres til en beholder. Afløb fra mødding og samle- og pumpebrønd skal føres gennem tætte, lukkede ledninger. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
5	<p>For opbevaring af fast gødning i marken gælder, at:</p> <ol style="list-style-type: none"> Opbevaring af fast gødning i markmødding må kun ske efter kommunalbestyrelsens tilladelse. Kommunalbestyrelsen kan, for landbrugsejendomme i landsbyer, i særlige tilfælde tillade opbevaring af fast gødning i markmødding, hvis det godtgøres, at det ikke er muligt at opnå en miljømæssig tilfredsstillende opbevaring i tilknytning til staldene. En tilladelse skal være ledsaget af sådanne vilkår for placering, indretning og drift af markmøddingen, at der ikke opstår risiko for forurening af grundvandet, og at der ikke kan ske afledning til vandløb (herunder dræn), søer større end 100 m² og kystvande. For markmøddinger gælder i øvrigt afstandskrav nævnt i bemærkningerne.

Bemærkninger til krav 1.9

Vær opmærksom på følgende byggeblad, der under visse betingelser, som fremgår eksplicit af byggebladet, dispenserer fra reglerne: ”Containere til opbevaring af fast gødning fra heste, mink m.v.” Du kan finde byggebladet på nettet.

Kommunalbestyrelsen kan tillade en anden form for begrænsning end beskrevet i delkrav 3, pkt. c, hvis den giver tilsvarende sikkerhed for opsamling af møddingsaften.

I forhold til delkrav 1, vær dog opmærksom på de særlige regler der gælder for fast gødning, der kan defineres som kompost (se krav 1.10). Vær også opmærksom på at øvrige markmøddinger, kan være etableret efter særlig tilladelse fra kommunen.

Oplaget skal opfylde afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, nr. 1-3:

- 1) Til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning: 50 m
- 2) Til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning: 25 m
- 3) Til vandløb (herunder dræn) og søer over 100 m²: 15 m

Afstandskrav til offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på samme ejendom og naboskel indgår ikke i bedømmelse af manglende overensstemmelse med krav 1.9. De indgår ikke i Nitratdirektivet.

Krav 1.10: Opbevaring af kompost i marken

Delkrav	Kravtekst
1	Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % må oplagres i marken. Oplaget skal opfylde afstandskravene og må ikke medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand. Markstakken skal overdækkes med vandtæt materiale straks efter udlægning. Husdyrgødningsbaseret kompost må højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og en markstak må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. I forbindelse med udbringning må der i marken placeres midlertidige oplag af kompost uden overdækning i op til en uge.

Bemærkninger til krav 1.10

Ved husdyrgødningsbaseret kompost forstås dybstrøelse, som har gennemgået en komposteringsproces i stalden eller på en møddingsplads. For husdyrgødningsbaseret kompost, der opbevares i marken, skal tørstofprocenten være mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i mindst 3-4 måneder i gennemsnit, vil ofte være så kompostlignende, at det kan opbevares i marken som kompost. Dybstrøelse fra fjerkræstalde kan være kompostlignende, og dermed opfylde tørstofkravet, allerede efter 1-2 måneder. Til overdækning skal benyttes vandtæt materiale, fx plastfolie eller vandtæt presenning. Dybstrøelse fra svinestalde uden separat gødeareal kan ikke uden videre opbevares i markstakke. Svin fordeler ikke gødningen naturligt over hele måtten, som fx kvæg, men gøder i stedet i afgrænsede områder. Der er derfor risiko for, at gødningsmåtten bliver uhomogen med områder, hvor tørstofindholdet er betydeligt under 30 %. For at modvirke risikoen for udvaskning fra markstakke fra sådanne stalde, skal der udlægges betydelige mængder halm på jorden under markstakken, fx et lag svarende til et stempelslag af en bigballe. I svinestalde med separat gødeareal, afsættes en meget stor del af gødningen her, og dybstrøelsen i lejearealet bliver mere homogen og tør. Den kompostlignende gødning fra lejearealet kan dermed umiddelbart opbevares i markstak, mens gødningen fra det separate gødeareal ikke kan opbevares i markstak. Gødningsmåtten fra kalve- og svinehytter skal først komposteres inden den lægges i markstak.

Med "opbevaring i marken" menes, at markstakken opbevares på et areal, hvor der efterfølgende dyrkes en afgrøde, som også høstes.

Er gødningen placeret i et gødningshus eller lign. uden samtidig at være indpakket i et tætsluttende vandtæt materiale, udløser dette dog ikke et støttetæk, da en opbevaring i et gødningshus er tilstrækkeligt til opfyldelse af nitratdirektivets krav.

Vær opmærksom på, at byggeblad om opbevaring af fiberfraktion i overdækket markstak under visse betingelser, som eksplicit fremgår af byggebladet, dispenserer fra reglerne.

Oplaget skal opfylde afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, nr. 1-3:

- 1) Til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning: 50 m
- 2) Til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning: 25 m
- 3) Til vandløb (herunder dræn) og søer over 100 m²: 15 m

Afstandskrav til offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på samme ejendom og naboskel indgår ikke i bedømmelse af manglende overensstemmelse med krav 1.10. De indgår ikke i Nitratdirektivet.

Krav 1.11: Opbevaring af ensilage

Delkrav	Kravtekst
1	<p>For opbevaring af ensilage gælder, at:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Saftgivende ensilage, herunder ensilage af roetop, roeaffald og ikke-forvejret græs, skal opbevares i et ensilageopbevaringsanlæg. b. Ikke-saftgivende ensilage skal opbevares i enten et ensilageopbevaringsanlæg eller indpakket i vandtæt materiale (uåbnede wrapballe) eller på markarealer, hvor næringsstofferne fra ensilagerester og lignende kan optages af de efterfølgende afgrøder. c. Åbnede wrapballe må uanset stk. 2 midlertidigt henligge uden for ensilageopbevaringsanlæg og markarealer, hvor næringsstofferne fra ensilagerester og lignende kan optages af de efterfølgende afgrøder, mens de er i anvendelse, når følgende betingelser er opfyldt: <ol style="list-style-type: none"> a) De åbnede wrapballe skal opbevares på en måde, hvor der ikke er fare for afstrømning af ensilagesaft til vandløb, herunder dræn, søer større end 100 m² og kystvande. b) Ensilagerester på arealet skal fjernes efter anvendelse af de enkelte wrapballe. c) Opsamlede ensilagerester skal opbevares som anden ensilage eller fast husdyrgødning. d. Ensilageopbevaringsanlæg skal indrettes således, at overfladevand fra omliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på ensilageopbevaringsanlægget. e. Ensilageopbevaringsanlæggets sidebegrænsning skal som minimum bestå af en 1 meter høj mur eller en 2 meter bred randbelægning. De 2 meter randbelægning skal som minimum have 3 pct. fald mod afløb. Ensilageopbevaringsanlæggets bund skal som minimum have 1 pct. fald mod afløb. f. Ensilageopbevaringsanlæggets bund og sidebegrænsning, skal være udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt og skal kunne modstå påvirkninger fra indholdet og fra indlægning og udtagning. g. Ensilagesaft skal bortledes gennem dertil indrettede afløb. h. Ensilageopbevaringsanlæg skal udføres således, at der er afløb fra laveste punkt, og at tilstopning undgås. Afløbet dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer. Afløbet skal føres til en beholder. i. På et ensilageopbevaringsanlæg må der ikke lægges ensilage på randbelægningen.

	<p>j. Ensilageopbevaringsanlæg og afløb fra ensilageopbevaringsanlæg skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.</p> <p>k. Afløb fra ensilageopbevaringsanlæg skal føres gennem tætte, lukkede ledninger.</p> <p>l. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket.</p> <p>m. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.</p> <p>n. På ensilageopbevaringsanlæg med randbelægning skal der altid være afløb i umiddelbar tilknytning til en randbelægning. Har ensilageopbevaringsanlægget mere end én randbelægning, kan det ene afløb erstattes af en rørledning til afløbet med tilstrækkelig kapacitet til at bortlede evt. saftafløb. Såfremt rørledningen er placeret uden for pladsen, skal denne overholde kravene i k-l.</p>
--	---

Bemærkninger til krav 1.11

Ensilage er vegetabiliske produkter, som ved opbevaring gennemgår en ensileringsproces. Derfor gælder reglerne også for eksempelvis kartoffelpulp og majs, der under oplagring med henblik på senere anvendelse i biogasanlæg ensilerer, men de gælder til gengæld ikke for eksempelvis ammoniakbehandlet halm og melasse.

Bestemmelsen i 1.a gælder også for andre ensilagetyper end de i 1.a nævnte. I visse tilfælde kan eksempelvis majsensilage være saftgivende.

Kravene gælder også for anlæg opført efter 1/8 2002 til opbevaring af ikke-saftgivende ensilage.

Krav 1.12: Opbevaring af flydende gødning, samt ensilagesaft, afgasset vegetabilisk biomasse og restvand

Delkrav	Kravtekst
1	Beholdere til flydende husdyrgødning, ensilagesaft, afgasset vegetabilisk biomasse og restvand skal være udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt.
2	Beholderne skal dimensioneres i forhold til kapaciteten, således at de kan modstå påvirkning, herunder fra omrøring, overdækning og tømning.
3	Opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilisk biomasse og restvand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over.
4	Beholdere for flydende husdyrgødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilisk biomasse og restvand skal renholdes og vedligeholdes, herunder beskyttet mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Bemærkninger til krav 1.12

Vær opmærksom på følgende byggeblade, der under visse betingelser, som fremgår eksplicit af byggebladene, dispenserer fra reglerne:

- Jordbassin/lagune beklædt med polymermembran til opbevaring af gylle
- Lagune beklædt med polymermembran til opbevaring af kartoffelrugtvand

Du kan finde byggebladene på nettet.

Ved flydende husdyrgødning forstås ajle, gylle og møddingssaft og enhver sammenblanding af fast gødning med ajle, gylle og møddingssaft samt forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent

under 12 og et kvælstofindhold over 0,3 kg N/ton, jf. § 3, nr. 3 i bekendtgørelse nr. 764 af 28. juni 2012.

Krav 1.13: Udbringningsperioder

Delkrav	Kravtekst
1	I perioden fra høst, dog senest 1. oktober, til 1. februar må der ikke udbringes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, bundfald eller flydende affald (for så vidt angår flydende affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton). Undtaget herfra er udbringning fra høst til 15. oktober på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson, og udbringning fra høst til 1. oktober på følgende arealer: <ul style="list-style-type: none"> a) Etablerede, overvintrende fodergræsarealer, herunder marker med udlæg af græs eller kløvergræs udsået senest i forbindelse med forårssåningen. Undtagelsen omfatter dog ikke arealer med udlæg af græs eller kløvergræs i majs. b) Arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. c) Arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller gul sennep og olieræddike forud for sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne.
2	I perioden fra 15. november til 1. februar må der ikke udbringes fast husdyrgødning, ensilagesaft, handelsgødning og fast affald (for så vidt angår fast affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton).
3	I perioden fra 1. september til 1. marts må der ikke udbringes flydende husdyrgødning og flydende affald (for så vidt angår flydende affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton) i flerårige afgrøder uden årlig høst.
4	I perioden fra høst til 1. november må der ikke udbringes ensilagesaft medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
5	I perioden fra høst til 20. oktober må der kun udbringes fast husdyrgødning og fast affald (for så vidt angår fast affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton) til arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.

Bemærkninger til krav 1.13

Kravet er med virkning fra planperioden 2017/2018 udvidet til også at omfatte udbringning af fast og flydende affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton. Affald defineres som affald, der er optaget på bilag 1 til bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål samt affald, der er tilladt anvendt til jordbrugsformål efter § 19 i lov om miljøbeskyttelse.

For så vidt angår delkrav 1 og 3, gælder det, at grøngødningen:

- ikke har kvælstof- eller fosforform
- ikke er lovpligtig i henhold til Miljø- og Fødevareministeriets regler
- først må nedvisnes eller nedpløjes efter 20. oktober

Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017, § 31, stk. 2: Når der i en af Danmarks Meteorologiske Institut (DMI) afgrænset region fra og med uge 30 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været 30 pct. mere nedbør end klimanormalen ifølge opgørelser fra DMI for ugerne 30-38, og der inden for den pågældende region fra og med uge 21 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været mere nedbør end klimanormalen ifølge opgørelser og definitioner fra DMI for ugerne 21-38, kan flydende husdyrgødning uanset stk. 1 udbringes indtil 15. oktober på arealer, der er omfattet af stk. 1, nr. 1-2, i kommuner, der helt eller hovedsageligt er beliggende i den pågældende region. Miljøstyrelsen annoncerer på internettet, hvilke kommuner der det pågældende år er omfattet af 1. pkt.

Krav 1.14: Udbringningsmetoder for husdyrgødning

Delkrav	Kravtekst
2	Udbringning af flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse må kun ske ved udlægning ved slange eller slæbesko eller ved nedfældning.
3	Tilførsel af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, bundfald og handelsgødning til arealerne skal ske med en udbringningsteknik, der sikrer en ensartet fordeling.

Bemærkninger til krav 1.14

Udbringningsteknikkerne, som nævnes i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30 stk. 2, er alle teknikker, der sikrer en ensartet fordeling af gødning. Det samme gælder brug af almindelige landbrugsmaskiner og –redskaber, som gødningsspredere til mineralisk gødning og møgspredere til fast husdyrgødning.

Krav 1.15: Udbringnings- og arealrestriktioner for husdyrgødning, ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse, restvand, handelsgødning og affald

Delkrav	Kravtekst
1	Husdyrgødning, ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse, restvand, handelsgødning og affald (for så vidt angår affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton) må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer over 100 m ² og kystvande. Udbringning af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand, handelsgødning og affald (for så vidt angår affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton) på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt.
2	Husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og mineralisk gødning, handelsgødning og affald (for så vidt angår affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton) må ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod åbne

	vandløb, søer større end 100 m ² eller kystvande inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved daglige vande.
--	---

Bemærkninger til krav 1.15

Kravet er med virkning fra planperioden 2017/2018 udvidet til også at omfatte udbringning af affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton. Affald defineres som affald, der er optaget på bilag 1 til bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål samt affald, der er tilladt anvendt til jordbrugsformål efter § 19 i lov om miljøbeskyttelse.

På stejle skråninger med en hældning på mellem 6 grader og 12 grader omfatter delkrav 2 ikke:

1) flydende husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse og flydende affald, som nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø

2) handelsgødning

Krav 1.16: 2 meter bræmmer langs vandløb og søer

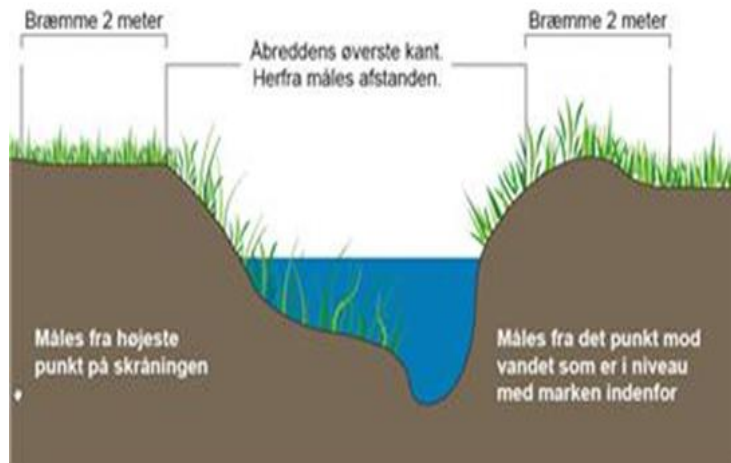
Delkrav	Kravtekst
1	Gødskning må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m langs åbne, naturlige vandløb og søer. Det samme gælder langs kunstige vandløb og søer der i vandplanen efter miljømålsloven enten skal opfylde miljømålet ”godt økologisk potentiale” eller ”maksimalt økologisk potentiale”. Bestemmelsen gælder dog ikke for isolerede søer under 100 m ² .

Bemærkninger til krav 1.16

Med gødskning forstås husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand, handelsgødning og affald, jf. bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 32, stk. 8.

Kravet er med virkning fra planperioden 2017/2018 udvidet til også at omfatte udbringning af affald med et kvælstofindhold over 0,3 kg N pr. ton. Affald defineres som affald, der er optaget på bilag 1 til bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål samt affald, der er tilladt anvendt til jordbrugsformål efter § 19 i lov om miljøbeskyttelse.

For private vandløb og søer gælder, at vandløbsmyndigheden i fortegnelsen over vandløb og søer i kommunen, registrerer hvilke private vandløb og søer, der er omfattet af kravet om 2 meter bræmmer. For offentlige vandløb og søer fremgår det af vandløbsregulativet, om der er krav om 2 meter bræmmer. Information om hvilke vandløbsstrækninger der er naturlige og/eller skal opfylde miljømålet ”godt økologisk potentiale” eller ”maksimalt økologisk potentiale”, kan indhentes fra vandløbsmyndigheden/kommunen enten via internettet eller ved direkte henvendelse. Der henvises i øvrigt til Miljø- og fødevareministeriets vejledning for bræmmer langs søer og vandløb, som kan hentes på Naturstyrelsens hjemmeside.

Krav 1.17: Udarbejdelse af gødningsregnskaber

Delkrav	Kravtekst
1	Virksomheden skal hvert år senest den følgende 31. marts udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Det udfærdigede gødningsregnskab skal kunne forevises på anfordring ved Landbrugs- og Fiskeristyrelsens kontrolbesøg, og gødningsregnskabet skal foreligge i forskriftsmæssig stand.
2	Virksomhedens gødningsregnskab skal opbevares i mindst 5 år.

Bemærkninger til krav 1.17

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen laver årligt vejledning og skemaer, som du kan hente på <http://lfst.dk/landbrug/goedning/goedningsregnskab>

Der kan kun ligge et gødningsregnskab på en virksomhed, hvis den er tilmeldt Register for Gødningsregnskab med sit CVR-nr. i den planperiode, der bliver kontrolleret. Gødningsregnskabet kan foreligge i elektronisk form.

En jordbrugsvirksomhed har pligt til at lave gødningsregnskaber, når den har en årlig momspligtig omsætning på mere end 50.000 kr. og samtidig:

- har en samlet husdyrbesætning på mere end 10 dyreenheder, eller
- har en husdyrtæthed på mere end 1,0 dyreenhed pr. hektar, eller
- modtager mere end 25 tons husdyrgødning eller anden organisk gødning om året.

Krav 1.18: Afsætning af husdyrgødning

Delkrav	Kravtekst
1	Virksomheden kan alene fratække kvælstof i husdyrgødning, hvis husdyrgødningen er afsat til en registreret virksomhed, til et fælles biogasanlæg, til et miljøgodkendt forbrændingsanlæg eller til et forarbejdningsanlæg. Dog kan husdyrgødning afsat af græssende dyr på arealer tilhørende ikke-registrerede virksomheder tillige fratækkes, såfremt arealet i medfør af anden lovgivning ikke må tilføres gødning ud over den, som afsættes ved afgræsning. Endvidere kan virksomheder, som har eget forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, trække kvælstof i det afsatte gødningsprodukt fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof. Hvis der afsættes til andre end de førnævnte forudsætter det, at den forarbejdede husdyrgødning deklareres i henhold til lov om jordbrugets

	anvendelse af gødning og om plantedække, og at der sker indberetning om den afgivne gødning i henhold til gødskningsbekendtgørelsens regler.
--	--

Bemærkninger til krav 1.18

Kravet bliver kontrolleret administrativt.

Krav 1.19: Ligevægten mellem virksomhedens kvælstofforbrug og – behov

Delkrav	Kravtekst
1	I planperioden må forbruget af kvælstof til gødningsformål ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof.

Bemærkninger til krav 1.19

Kravet bliver kontrolleret administrativt.

For mere information vedr. fastsættelse af kvælstofkvoten for relevante planperioder se gødskningsbekendtgørelsens bilag 1.

Krav 1.21: Etablering af plantedække

Delkrav	Kravtekst
1	Virksomheder, som har en årlig momspligtig omsætning der overstiger 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og som dyrker et areal på 10 ha. eller derover, skal i efteråret i planperiodens begyndelse etablere eller udlægge arealer med efterafgrøder efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Arealet med efterafgrøder skal udgøre mindst 10 pct. af virksomhedens efterafgrødegrundareal. For virksomheder, der udbringer husdyrgødningsmængder svarende til 80 kg N eller derover pr. hektar harmoniareal, skal arealet med efterafgrøder mindst udgøre 14 pct. af efterafgrødegrundarealet. Virksomheder kan anvende de i plantedækkebekendtgørelsen nævnte alternativer til opfyldelse af efterafgrødekravet. Samme virksomheder skal etablere husdyrefterafgrøder efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 37, stk. 1, jf. bilag 3, i det omfang virksomheden har udbringningsarealer i et opland, som der i den pågældende planperiode er fastsat et husdyrefterafgrødekrav for. Manglende efterafgrøder vil betyde en reduktion i kvoten.

Bemærkninger til krav 1.21

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen laver årligt vejledning og skemaer, som du kan hente på <http://lfst.dk/landbrug/goedning/goedningsregnskab>

Virksomheder, der har arealer i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i mængden af udbragt organisk gødning fra planperioden 2006/2007 til planperioden 2014/2015, skal i tillæg til de pligtige efterafgrøder etablere husdyrefterafgrøder. Husdyrefterafgrødekravet for planperioden 2017/2018 i de enkelte oplande fremgår af bilag 3 til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Manglende etablering af frivillige efterafgrøder, som er indberettet med henblik på opsparing til brug i en senere planperiode, er ikke omfattet af krav 1.21.

Etableringen af efterafgrøder skal foretages efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Etablering af efterafgrøder kan erstattes af et eller flere alternativer til efterafgrøder, som er nævnt i Landbrugs- og Fiskeristyrelsens ”Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden 1. august 2017 til 31. juli 2018”.

Efterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2017; dog må efterafgrøder i majs ikke destrueres før 1. marts 2018. Arealer med efterafgrøder skal anvendes til en forårssået afgrøde i den samme planperiode. Alternativer til efterafgrøder skal udlægges/anvendes i henhold til Landbrugs- og Fiskeristyrelsens ”Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperioden 1. august 2017 til 31. juli 2018”.

Virksomheder kan vælge at blive sanktioneret for manglende efterafgrøder i stedet for kvotetræk.

Krav 1.22: Grænser for tildeling af husdyrgødning (harmonireglerne)

Delkrav	Kravtekst
1	På bedrifter må der samlet højst udbringes husdyrgødning og anden organisk gødning i mængder svarende til 170 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode (1. august-31. juli).
2	På bedrifter, som producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, må der udbringes husdyrgødning og anden organisk gødning i mængder svarende til 230 kg kvælstof pr. ha harmoniareal pr. planperiode, hvis betingelserne i øvrigt overholdes.
4	Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere at delkrav 1-2 er overholdt.

Bemærkninger til krav 1.22

Næringsstofferne i husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand må kun tilføres til afgrøder, som har en kvælstofnorm som fastsat i krav 1.19. For så vidt angår afgasset vegetabilsk biomasse udgør det en supplerende national regel i forhold til gennemførelsen af nitratdirektivet.

Hvis en bedrift har en større mængde husdyrgødning til rådighed, herunder gødning modtaget fra andre bedrifter, end der må udbringes på bedriftens areal, skal der foreligge skriftlige aftaler, der sikrer, at overskydende husdyrgødning afsættes

1. til en registreret virksomhed
2. til et fælles biogasanlæg,
3. til et forarbejdningsanlæg,
4. som forarbejdet husdyrgødning
5. til et miljøgodkendt anlæg. Afbrænding af husdyrgødning kan dog ske på et miljøgodkendt anlæg, der kan forbrænde affald i henhold til reglerne i Miljø- og Fødevarerministeriets bekendtgørelse om anlæg, der forbrænder affald.
6. til eksport.

Ved at have sådanne skriftlige aftaler, kan landbruger bevise, at han har afsat sin overskydende gødning og derved undgå en overtrædelse på krav 1.22.

Forarbejdet husdyrgødning deklareret i henhold til gødningsloven kan afsættes, såfremt sælger eller afgiver af kvælstofholdig gødning, indberetter, hvortil der er afsat gødning, herunder den afsatte gødningstype og -mængde samt kvælstofindholdet i den afsatte mængde. Indberetningen skal omfatte al gødning, der er solgt eller afsat.

Bedrifter, der deltager i en produktionsmæssig sammenhæng med de bedrifter, som er nævnt i delkrav 1 og 2, er ligeledes omfattet af disse bestemmelser, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, nr. 13. Økologisk autoriserede bedrifter er ikke omfattet af bestemmelserne i delkrav 2.

På bedrifter, som producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, må du højst udbringe husdyrgødning og anden organisk gødning i mængder svarende til 230 kg N pr. ha pr. planperiode på følgende betingelser:

1. På bedrifter skal 80 pct. eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning dyrkes med en afgrøde med højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Harmoniarealet opgøres for hver planperiode.
2. I bilag 2 til husdyrgødningsbekendtgørelsen forstås ved:
  - a) Roer: Foderroer.
  - b) Græs: Permanente græsarealer eller græs i omdrift.
  - c) Græsudlæg: Græs udlagt før eller efter høst, dog senest den 1. august i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs.
  - d) Pløjelag: De øverste 30 cm af agerjorden, hvor jordbundsanalysen foretages for at sikre korrekt gødskning.
  - e) Afgrøde med højt kvælstofoptag og lang vækstsæson: Græs, græsefterafgrøder, roer og græsudlæg.
  - f) Græsefterafgrøder: Rent græs sået før eller efter høst, dog senest den 1. august.
3. Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden den 31. august til den 1. marts på et græsareal, som pløjes i samme planperiode. Der skal foreligge en dateret erklæring underskrevet af den for driften ansvarlige til dokumentation heraf.
4. Græsarealer i omdrift må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning, og dyrkes med en afgrøde med højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.
5. Græsudlæg og græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes den 1. marts.
6. Bælgsæd og andre kvælstoffikserende afgrøder som f.eks. rød- og hvidkløver må ikke dyrkes på de arealer, som bedriften har til rådighed. Dette gælder dog ikke kløver og lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver og lucerne og byg/ærter, der er udlagt med græs.
7. Der skal foretages N- og P-analyser af pløjelaget mindst hvert 4. år pr. 5 ha på hele arealet i omdrift, som kvægbruget har til rådighed i den planperiode, hvor prøverne udtages. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min-beregning og jordanalysekort.
8. Bedriften skal for hver planperiode, hvor undtagelsen ønskes anvendt, senest den dato, der er anført som ansøgningsfrist i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om markblok og elektronisk Fællesskema ansøge om anvendelse af undtagelsen, samt foretage en gødningsplanlægning, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, i Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service, som kan tilgås via Landbrugs- og Fiskeristyrelsens hjemmeside.
9. Bedriftens gødningsplan for dyrkede og udyrkede arealer skal udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, indeholde følgende:
  - a) en skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed,
  - b) oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning,
  - c) en beregning af det fosfor, der produceres på bedriften,
  - d) en beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning,

- e) oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres udenfor eller modtages på bedriften,
 f) oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark,
 g) en beregning af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og handelsgødning for hver mark og
 h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og handelsgødning.
10. Kvægbrugets gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.

Krav 1.23: Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område

Delkrav	Kravtekst
1	Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m ² eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljø- og fødevareministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.
2	Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af: <ol style="list-style-type: none"> Heder Moser og lignende Strandenge og strandsumpe Ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.
3	Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m ² , når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelse.

Bemærkninger til krav 1.23

Ved ændring mener vi en ændring af områdets naturtilstand som beskrevet i den gældende vejledning fra Miljø- og fødevareministeriet om naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede naturtyper.

Natura 2000 områder er en fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder, herunder fuglebeskyttelsesområder. Se Miljø- og fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Krav 1.24: Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område

Delkrav	Kravtekst
1	Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbredder og andre klitfredede arealer, herunder placeres bebyggelse, campingvogne og lignende, og der må ikke etableres hegn.
2	Der må ikke etableres hegn og arealerne må ikke afgræsses, jf. dog delkrav 3.
3	På klitfredede arealer er det endvidere ikke tilladt at: <ol style="list-style-type: none"> Fjerne eller beskadige træer, planter eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning, Køre med motorkøretøjer, herunder knallerter, uden for lovligt anlagte veje, Campere, opstille telte, bænke eller faste indretninger, Foretage gravearbejde,

	e. Afbrændte vegetation, kvas eller lignende. Forbuddet i punkt b og e gælder ikke på den ubevoksede strandbred.
--	--

Bemærkninger til krav 1.24

Natura 2000 områder er en fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder, herunder fuglebeskyttelsesområder. Se Miljø- og fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Følgende arealer er klitfredede:

- 1) Strandbredden langs Skagerrak og Vesterhavet.
- 2) Arealet mellem klitfredningslinjen og strandbredderne langs Skagerrak og Vesterhavet.
- 3) Arealer, der er klitfredede efter den tidligere lovgivning om sandflugtens bekæmpelse.
- 4) Arealer, der er klitfredede efter ministerens beslutning. Klitfredningen er fastlagt ved miljø- og fødevareministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Klitfredningslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at klitfredningen ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om anvendelse af de klitfredede arealer, herunder forbyde bestemte former for anvendelse.

Nedenstående punkt a) til i) er eksempler på, hvad delkrav 1, som vedrører tilstandsændringer, omfatter:

- a. Opførelse af bygninger, herunder tilbygninger eller ombygninger, skure, garager mv. Forbuddet gælder ikke mindre vedligeholdelsesarbejder som nævnt i naturbeskyttelseslovens § 8 a, stk. 1, nr. 6.
- b. Byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs- eller jordbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, og som opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger, kan opføres med miljø- og fødevareministerens tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers ydre udformning og placering, jf. naturbeskyttelseslovens § 8 a, stk. 1, nr. 7.
- c. Etablering eller opsætning af andre indretninger og anlæg, fx master, oplag mv.
- d. Tilplantning, herunder med juletræer, flerårige energiafgrøder som fx energipil mv., bortset fra genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver.
- e. Hegning bortset fra sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme.
- f. Placering af campingvogne og lignende.
- g. Ændring i anvendelsen af ejendom og bygninger uden forudgående tilladelse.
- h. Terrænændringer.
- i. Afgræsning, bortset fra græsning på arealer, der hidtil lovligt har været anvendt landbrugsmæssigt.

For delkrav 3 gælder reglerne ikke landbrugsmæssig drift, herunder græsning, af arealer, der indtil den 1. juli 1992 lovligt har været anvendt landbrugsmæssigt, bortset fra tilplantning. Hvor klitfredning er trådt i kraft efter 1. juli 1992, gælder denne undtagelse for arealer, der indtil datoen for klitfredning lovligt har været anvendt landbrugsmæssigt, bortset fra tilplantning.

Landbrugsmæssig drift, herunder græsning på arealer, der hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, er **ikke** omfattet af krav 1.24 (forbuddet). Tilplantning, herunder med juletræer og flerårige energiafgrøder m.v., er dog ikke tilladt, da tilplantning er omfattet af forbuddet mod tilstandsændringer, jf. ovenfor under 1 d.

Krav 1.25: Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, og som er beliggende i et Natura 2000 område

Delkrav	Kravtekst
1	Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbred og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, herunder placeres bebyggelse, campingvogne og lignende, og der må ikke etableres hegn.

Bemærkninger til krav 1.25

Natura 2000 områder er en fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder, herunder fuglebeskyttelsesområder. Se Miljø- og fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Strandbeskyttelseslinjen er fastlagt ved miljø- og fødevareministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Strandbeskyttelseslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kravet ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

Nedenstående punkt a) til h) er eksempler på, hvad kravet omfatter. Listen er ikke udtømmende:

- a. Opførelse af bygninger, herunder tilbygninger eller ombygninger, skure, garager mv. Forbuddet gælder ikke mindre vedligeholdelsesarbejder som nævnt i naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 1, nr. 5.
- b. Byggeri, der er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs- eller jordbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, og som opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger kan opføres med Kystdirektoratets tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers ydre udformning og placering, jf. naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 1, nr. 6.
- c. Etablering eller opsætning af andre indretninger og anlæg, fx master, oplag mv.
- d. Tilplantning, herunder med juletræer, flerårige energiafgrøder som fx energipil mv., bortset fra genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver.
- e. Hegning bortset fra sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme.
- f. Placering af campingvogne og lignende.
- g. Ændring i anvendelsen af ejendom og bygninger uden forudgående tilladelse.
- h. Terrænændringer.

Landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning er undtaget fra forbuddet mod tilstandsændringer. Fx juletræer og flerårige energiafgrøder betragtes også som tilplantning.

Forbuddet mod tilstandsændringer gælder ikke for læskure til græssende dyr til brug for kogræsserlav og tilsvarende foreninger og til dyrehold i forbindelse med naturpleje. Brugen af undtagelsen er dog betinget af, at der sker forudgående anmeldelse til Miljø- og Fødevareministeren (Kystdirektoratet), og at der ikke inden 2 uger fra modtagelsen af anmeldelsen er gjort indsigelse mod opstillingen af læskuret, jf. naturbeskyttelseslovens § 15 a, stk. 5.

Krav 1.26: Beskyttelse af arealer i ydre koge i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område

Delkrav	Kravtekst
1	Der må ikke: <ol style="list-style-type: none"> Opføres yderligere bebyggelse i området eller foretages væsentlige om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse, Etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger Etableres nye vejanlæg, medmindre særlige forhold taler for det.
2	Der må ikke foretages terrænændring, herunder ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning eller opfyldning.
3	Der må ikke plantes eller sås træer og buske.
4	Arealerne skal opretholdes som græsland med afgræsning. Slæt må dog foretages efter 15/6.
5	Arealerne må ikke omlægges.
6	Arealerne må ikke drænes.
7	Overfladegrøbling samt anlæg og vedligeholdelse af kanaler og grøfter må kun foretages uden for perioden 15/3 - 15/6.
8	Der må ikke foretages hegning. Eksisterende hegn langs skelgrøfter skal fjernes i forbindelse med istandsættelsesarbejder.
9	Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.
10	Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.

Bemærkninger til krav 1.26

En inddiget marsk kaldes en kog. De ydre koge består af Ny Frederikskog og Gammel Frederikskog, samt Rudbøl Kog med et samlet areal på ca. 25 km². Tøndermarsken består af flere koge med et samlet areal på 130 km².

Natura 2000 områder er en fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder, herunder fuglebeskyttelsesområder. Se Miljø- og fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bestemmelsen i delkrav 1 forhindrer ikke, at du opfører bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af din landbrugsejendom. Bygningen må ikke bruges til svinefarm, pelsdyravl, fjerkræfarm eller væksthusegartneri, og højden må ikke overstige 8,5 meter. Bebyggelsens placering, fremtræden og omfang skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

Bestemmelsen i delkrav 2 gælder ikke for:

- havearealer
- vedligeholdelse af diger i området og nødvendig klæggravning til reparation af diger i Tøndermarsken
- sædvanlige dyrkningsmæssige foranstaltninger på landbrugsarealer, herunder etablering og vedligeholdelse af grøblerender og vedligeholdelse af vandhuller
- etablering af bevandingskanaler og skelgrøfter og vedligeholdelse af grøfter, kanaler og vandløb
- den nødvendige vedligeholdelse af veje

Kommunalbestyrelsen kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske. Kravet gælder ikke for arealer, der bruges som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om græsningstryk på arealerne.

Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at ændringer og reparationer af eksisterende dræn i nærmere angivne tilfælde ikke er tilladt.

Reglerne gælder ikke hegning, der er nødvendig af hensyn til digernes sikkerhed eller hegning langs veje, afvandings- og vandingsforsyningskanaler samt langs landegrænsen. Reglerne gælder ikke for nødvendig hegning ved led samt etablering og vedligeholdelse af fangfolde.

Krav 1.29: Om fredskovspligtige arealer beliggende inden for et Natura 2000 område

Delkrav	Kravtekst
1	For det enkelte fredskovspligtige areal gælder, at dyrehold er forbudt. Forbuddet gælder dog ikke på arealer, der lovligt kan holdes uden træbevoksning.
2	På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald. Det gælder dog ikke for: <ol style="list-style-type: none"> 1. byggeri, arbejdsstruker på op til 10 m², anlæg eller terrænændringer, som er nødvendige for skovdriften, og 2. spejderhytter, skovbørnehaver og lignende byggeri, der særligt tilgodeser børns og unges friluftsliv.
3	Søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.

Bemærkninger til krav 1.29

Natura 2000 områder er en fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder, herunder fuglebeskyttelsesområder. Se Miljø- og fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Naturbeskyttelseslovens størrelsesgrænser for naturtyper i § 3:

Du må ikke lave ændringer i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljø- og fødevareministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb. Du må heller ikke lave ændringer i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om gødskning på arealer, som er beskyttet, herunder reglen om mængden af gødning, der må tilføres disse arealer, og forbud mod gødskning. Forbuddet gælder også vandløb, som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, fordi de ikke er udpeget som beskyttede af miljø- og fødevareministeren efter indstilling fra amtsrådet. Forbuddet gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Du må desuden ikke lave ændringer i tilstanden af:

1. heder
2. moser og lignende
3. strandenge og strandsumpe
4. ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Dyrehold har som hovedformål at opdrætte dyr, mens skovgræsning skal understøtte den biologiske mangfoldighed og hensynet til landskab og kulturhistorie samt understøtte hensynet til skovens dyrkning og pleje af kulturer.

Skovgræsning er tilladt på 10 % af det enkelte fredskovspligtige areal uden dispensation.

Krav 1.33: Etablering og bevarelse af plantedække på braklagte landbrugsarealer

Delkrav	Kravtekst
1	Arealer, der er anmeldt som brak i Fællesskemaet, skal holdes plantedækket.
2	Når et areal overgår til brak, skal plantedækket etableres snarest muligt og ikke senere end 31. maj i det kalenderår, hvor arealet er anmeldt som brak.
3	Braklagte landbrugsarealer må ikke anvendes på en måde, der medfører ødelæggelse af plantedækket. På braklagte arealer er det dog tilladt: <ul style="list-style-type: none"> a. at etablere en vinterafgrøde eller støtteberettigede permanente afgrøder med henblik på høst et efterfølgende år i overensstemmelse med § 26, stk. 3, i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. Hvis der etableres en vårafgrøde det følgende år, må jordbearbejdning alene finde sted i overensstemmelse med § 26, stk. 4, i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. b. at genetablere plantedækket i perioden fra den 1. august til og med den 15. september. c. at anvende plantebeskyttelsesmidler til selektiv bekæmpelse af hejrearter, giftige arter eller aggressive ukrudtsarter som for eksempel flyvehavre, kæmpebjørneklo, brændenælder og tidsler, i overensstemmelse med § 26, stk. 9, i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. d. at etablere barjordsstriber og vildttiltag i overensstemmelse med § 25 i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. e. at etablere midlertidige foranstaltninger og arrangementer i overensstemmelse, hvis områder med ødelagt plantedække genetableres snarest muligt efter anvendelsen.

Bemærkninger til krav 1.33

Arealer, der er anmeldt som brak i Fællesskemaet skal holdes plantedækket i det kalenderår, hvor du anmelder det som brak.

Plantedækket må gerne være spildfrø, og etableringen kan derfor bestå i, at der spirer spildfrø frem. I forbindelse med etableringen af plantedækket er det tilladt at foretage den nødvendige jordbehandling, herunder også mekanisk jordbehandling.

Du kan etablere en vinterafgrøde eller støtteberettigede permanente afgrøder med henblik på høst det efterfølgende år. Forud for etablering af vinterafgrøden må plantedækket på det braklagte areal nedvisnes fra 1. juli, ligesom du må foretage jordbehandling, såning og gødsning samt anvende jordforbedringsmidler fra 1. august.

Hvis du vil etablere en vårafgrøde det efterfølgende år, må du foretage jordbehandling fra 1. oktober på tunge lerjorde (Jordbonitet nr. 7-9), 1. november på ler- og humusjord (Jordbonitet nr. 5-6 og 10-11) og fra 1. januar det efterfølgende år på sandjord (JB nr. 1-4).

Nedvisning forud for etablering af en vårafgrøde det følgende år er ikke tilladt i ansøgningsåret på braklagte arealer.

Du kan også undlade plantedække i en bredde af højst tre meter rundt om hver enkelt mark (barjordsstriber). Dette areal kan ved mekanisk bearbejdning holdes plantefrit hele året. Du kan dog ikke undlade plantedække på arealer, der ligger nærmere end 5 meter fra søer, åbne vandløb, kystlinjer samt langs fortidsminder, som er beskyttet i medfør af museumsloven § 29e. På arealer, der søges støtte til, bortset fra arealer med permanent græs og permanente afgrøder, kan der hele året etableres vildt- og bivenlige tiltag i form af insektvolde, vildtstriber, barjordsstriber og lærkepletter.

Etableret plantedække kan genetableres i perioden fra den 1. august til den 15. september. Det er tilladt at efterså dele af plantedækket på braklagte arealer med henblik på at opfylde kravet om plantedække.

På braklagte arealer må du anvende plantebeskyttelsesmidler til selektiv bekæmpelse af hejrearter, giftige arter eller aggressive ukrudtsarter som for eksempel flyvehavre, kæmpebjørneklo, brændenælder og tidsler.

Arealer, som du søger støtte til, kan bruges til ikke landbrugsmæssige formål, forudsat at landbrugsaktiviteten ikke bliver væsentligt begrænset. Varigheden, omfanget og intensiteten af den anden aktivitet er afgørende for, om landbrugsdriften er væsentligt hæmmet.

Alle arealer, der er omfattet af et landdistriktstilskud, skal overholde GLM kravene med mindre betingelserne i tilsagnet forhindrer, at kravene kan overholdes.

Krav 1.34: Markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder

Delkrav	Kravtekst
1	Halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder må ikke afbrændes på marker eller uopdyrkede arealer.

Bemærkninger til krav 1.34

Bestemmelsen om forbuddet mod afbrænding gælder dog ikke for:

1. Flammebehandling af ukrudt
2. Afbrænding af halm fra frøgræsser fra arealer, hvor afgrøden dyrkes det følgende år
3. Halm der har været brugt til overdækning og lignende
4. Mindre spild i forbindelse med presning, herunder fejlbundne halmballer
5. Våde halmballer. Afbrænding må først foretages, når kommunalbestyrelsen er blevet orienteret.
6. Halm på øerne, bortset fra Sjælland, Fyn, Bornholm, Læsø, Samsø, Fanø og Ærø samt øer, der har bro eller dæmning til disse øer eller til fastlandet.

Kravet vedrører stubbe fra halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder, der dyrkes/er blevet dyrket på de pågældende mark, og afbrænding af fx grenaffald er således ikke omfattet af kravet.

Krav 1.35 Forvaltning af vand

Delkrav	Kravtekst
1	Grundvand og overfladevand må ikke indvindes uden tilladelse.
2	Vandindvindingsanlæg skal være forsynet med en anordning til måling af det indvundne vand. Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid bestemme måleanordningens art.
3	Ejeren af et vandindvindingsanlæg skal hvert år indberette årsindvindingen til kommunalbestyrelsen.
4	Vilkåret i tilladelsen vedr. maksimal indvindingsmængde af grundvand og overfladevand må ikke overskrides.

Bemærkninger til krav 1.35

Kravet gælder kun indvinding af grund- og overfladevand til markvanding.

Krav 1.36 Bevarelse af landskabstræk

Delkrav	Kravtekst
1	GLM-landskabelementer, små søer eller vandhuller og fortidsminder må ikke ødelægges, fjernes eller reduceres i omfang, med mindre der er meddelt dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Bemærkninger til krav 1.36

Kravet omfatter naturlige og kunstige søer og vandhuller med omgivende randbevoksning op til 2.000 m², som ligger inden for grænserne af en markblok. Ved randbevoksning forstås bevoksning og plantedække, herunder selvsåede vedagtige og ikke-vedagtige planter, der ikke er adskilt fra vandhullet af dyrkede arealer. Landskabelementerne fremgår af Internet Markkort under landskabelementer.

Kravet omfatter fortidsmindet, søen eller vandhullet inklusiv det udyrkede areal der var beliggende i tilknytning til søen eller vandhullet den 1. februar 2014, og for fortidsminder den 1. februar 2013 og som fremgår af kontrol gis. Randbevoksningen kan bestå af f.eks. vedagtige planter, græs eller andre selvsåede ikke-vedagtige planter, der ikke er adskilt fra vandhullet af dyrkede arealer.

Randzoner, vildtstriber eller lign. der er støtteberettigede, betragtes ikke som en del af landskabelementet.

Det anses ikke som en overtrædelse af kravet, hvis den omgivende randbevoksning anvendes til afgræsning, træer fældes, rør afskæres til udnyttelse, eller der foretages mindre deponi af f.eks. marksten, men landskabelementet, samt eventuel tilhørende randbevoksning må ikke fjernes eller ødelægges, f.eks. ved inddragelse i landbrugsdriften. Kravet forhindrer ikke almindelig pleje af landskabelementet ved f.eks. fældning af træer eller oprensning af en sø.

Kravet gælder ikke i tilfælde, hvor der efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3 er meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1-3, og § 18, stk. 1.

Krav 1.37 Beskyttelse af landbrugsjord mod jorderosion

Delkrav	Kravtekst
1	I perioden fra høst til 15. februar det følgende år må der ikke foretages vendende jordbearbejdning (pløjning) af sammenhængende landbrugsarealer over 5000 m ² , der, jf. Miljø- og Fødevarerministeriets Internet Markkort:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. har en hældning på minimum 12 grader, 2. har høj risiko for jorderosion ved vandafstrømning og 3. er beliggende i markblok.
--	--

Bemærkninger til krav 1.37

Stub, planterester eller græs og urtevegetation kan effektivt reducere erosionsrisikoen på stærkt skrånende arealer.

Risikoen for erosion øges, hvis arealerne pløjes i efterårs- og vinterperioden eller jordbehandles på en måde, så jorden efterlades løs og findelt og uden tilstrækkeligt plantedække.

Der må gerne foretages reduceret jordbearbejdning i forbindelse med eksempelvis etablering af vintersæd eller efterafgrøder og mekanisk ukrudtsbekæmpelse, når dette sker ved ikke-vendende jordbearbejdning i form af pløjefri dyrkning eller harvning.

Krav 1.38 Forbud mod beskæring af buskads og træer i fuglenes yngletid

Delkrav	Kravtekst
1	<p>I perioden fra 15. marts til 31. juli må der ikke foretages beskæring af buskads og træer på arealer, der er beliggende i markblok.</p> <p>Arealer, der er dyrket med lavskov, ikke støtteberettigede permanente afgrøder eller støtteberettigede permanente afgrøder i form af træer eller buske, er ikke omfattet af forbuddet i stk. 1.</p> <p>Stk. 1 kan fraviges i de tilfælde, hvor særligt vejrlig eller anlægsarbejde kræver beskæring i forbudsperioden.</p>

Bemærkninger til krav 1.38

Årlig opvækst af træer og buske, der fjernes ved almindelig slåning som opfyldelse af aktivitetskravet på græsarealer og udyrkede arealer, er ikke omfattet af kravet. Fjernelse af enkelte grene, der er til gene for færdsel med maskiner eller andre handlinger, der ikke kan tilskrives egentlig beskæring, betragtes ikke som en overtrædelse af kravet.

Kravet omfatter ikke træer og buske i form af permanente afgrøder som frugttræer- og buske, juletræer og lign.

Læhegn og andre bevoksninger som ikke er beliggende i markblok er ikke omfattet af kravet. Det samme gælder læhegn, som er rodfæstet uden for markblok, men hvor grene eksempelvis går ind over det dyrkede areal.

Du kan fravige forbuddet i tilfælde, hvor usædvanlige mængder nedbør har gjort det umuligt at beskære inden 15. marts eller i situationer, hvor du har behov for at lave nødvendigt anlægsarbejde, som kræver, at du beskærer i forbudsperioden.

Område 2: Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

Sundhedsområdet omfatter krav, der skal sikre og forbedre folke-, dyre- og plantesundheden.

Kravene vedrører:

- Øremærkning af kvæg, får og geder (krav 2.1 og 2.4)
- Førelse af et besætningsregister for kvæg, får og geder (krav 2.2 og 2.5)
- Registrering af kvæg-, svine-, fåre-, eller gedebesætning i CHR (krav 2.3)
- Mærkning af svin og førelse af et besætningsregister (krav 2.5B)
- Anmeldelse af diverse dyresygdomme: BSE hos kreaturer og TSE hos får og geder (krav 2.6 og 2.7)
- Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om eller fund af BSE eller TSE og krav vedrørende samhandel med får og geder (krav 2.8, 2.9 og 2.10)
- Håndtering af veterinære lægemidler mv. (krav 2.14 og 2.15)
- Anvendelsen af fodertilsætningsstoffer i ren form eller forblandinger (krav 2.16)
- Forbud vedr. anvendelse af animalsk protein (krav 2.17)
- Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler og udarbejdelse af sprøjtejournal (krav 2.18 og 2.19)
- Håndtering af affald fra medicinanvendelse (krav 2.20)
- Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer (krav 2.21)
- Forebyggelse, test og anmeldelse af diverse dyresygdomme (krav 2.22)
- Sporbarhed af dyr, foder og fødevarer (krav 2.23 og 2.31)
- Journalføring af dyrekontroller og animalske produkter (krav 2.24) og af analyseresultater (krav 2.32)
- God mælke kvalitet og forsvarlig håndtering og opbevaring af mælk og colostrum (krav 2.25 – 2.28)
- Håndtering og opbevaring af æg (krav 2.29)
- Korrekt brug og journalføring af biocider (krav 2.30)
- Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (krav 2.34)

På de følgende sider kan du se alle de krav, der gælder for folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed.

Krav 2.1: Øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker

Delkrav	Kravtekst
1	<p>Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at kvæg senest 20 dage efter fødsel, og inden det føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre. Mindst det ene af mærkerne skal være husgavlsformet og have en højde på mindst 45 mm og en bredde på mindst 55 mm.</p> <p>Øremærker og elektroniske øremærker til kvæg må kun anvendes til mærkning af kvæg på det husdyrbrug, hvortil øremærkerne eller de elektroniske øremærker er udleveret. Øremærker eller elektroniske øremærker kan dog anvendes til mærkning af kvæg i andre besætninger med samme ejer.</p> <p>Chip til kvæg må kun anvendes til mærkning af kvæg på det husdyrbrug, hvortil chippen er udleveret.</p>
2	Isatte godkendte øremærker og godkendte elektroniske øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges et godkendt øremærke eller et godkendt elektronisk øremærke, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.
3	Kvæg, der er importeret fra tredjelande til Danmark, skal til stadighed være mærket med røde øremærker i samarbejde med Fødevarestyrelsen, senest fem arbejdsdage efter indførslen.
4	Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at der ikke er uidentificerbare kvæg i besætningen.
5	Kvæg der er indført fra et andet EU-land skal til stadighed være mærket med et oprindeligt øremærke.

Bemærkninger til krav 2.1

Kvæg født før 1/1 1998 behøver kun være mærket med ét godkendt øremærke. Kvæg under 7 dage, der dør eller aflives, skal ikke mærkes (delkrav 1).

Mærkning af kalve, der afgræsser områder godkendt til naturpleje, kan udskydes i op til 6 måneder, hvis Fødevarestyrelsen har givet tilladelse til det. Mærkning af kalve af bisonokser (arten *Bison bison* ssp.) kan udskydes i op til 9 måneder efter fødsel. Dog skal de mærkes, hvis de fjernes fra deres mødre inden 9 måneder efter fødsel, og under alle omstændigheder inden de føres fra oprindelsesbesætningen. Kvæg i zoologiske anlæg kan forsynes med én chip i stedet for to øremærker (delkrav 1 og 2).

Der står i de nationale regler, at kvæg, der er født efter 31. maj 2010, skal være mærket med ét godkendt elektronisk øremærke i venstre øre og ét godkendt øremærke i højre øre. Hvis du overtræder dette krav, kan du blive straffet i henhold til de nationale regler, men du vil ikke have overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse (delkrav 1).

Hvis du indfører kvæg direkte til et slagteri eller et samlested for slagtedyr, skal du ikke mærke dem med røde øremærker (delkrav 3).

Delkrav 1-3 handler om ukorrekt mærkning, men hvor identificering af dyret stadig er mulig. Delkrav 4 finder anvendelse, hvor det ikke er muligt at identificere dyret.

Det er et nationalt krav, at erstatningsøremærket har samme farve.

Fødevarestyrelsen sørger for, at denne mærkning er korrekt foretaget ved indførsel til Danmark, men hvis kvæget taber øremærkerne, kan landbruger komme til at overtræde kravet (delkrav 5).

For mere information se Kommissionens beslutning 2006/28/EF.

Krav 2.2: Indberetning af kvæg og deres flytninger samt førelse af besætningsregister

Delkrav	Kravtekst
1A	<p>Ejeren eller brugeren af en kvægbesætning skal sikre, at tilstedeværende kvæg samt hændelser vedrørende kvæg til stadighed er registreret i CHR. Registreringen skal være foretaget senest 7 dage efter, at fødsel, dødsfald, slagtning eller flytning har fundet sted.</p> <p>Følgende oplysninger skal registreres, efter fødsel har fundet sted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsnummer for den besætning, hvor dyret er født • Kalvens CKR-nr. når denne er levende • Fødselsdato og køn • Moders CKR-nr. I tilfælde af embryontransplantation registreres både donor og recipientmoder. <p>Følgende oplysninger skal registreres efter, at dødsfald eller slagtning har fundet sted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsnummer for den besætning, hvor dødsfald eller slagtning har fundet sted • CKR-nr. • Dato for dødsfald eller slagtning <p>Følgende oplysninger skal registreres efter indførsel til Danmark har fundet sted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsnummer for den besætning hvortil indførsel har fundet sted • CKR-nr. • Identifikationskode • Fødselsdato, køn og race • Moders identifikationskode <p>Følgende oplysninger skal indberettes, efter flytning har fundet sted:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CKR- nr. • Dato for flytning • Afhænderen af et dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er udført direkte til udlandet, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummer for modtagerbesætningen. Modtageren af et dyr skal registrere eget besætningsnummer, samt besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen. <p>Følgende er undtaget fra delkrav 1A:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flytninger af kalve under 7 dage, der dør eller aflives • Flytninger af dyr til og fra græsningsarealer • Flytninger af kvæg mellem besætninger, der indgår i en samdrift eller en naboaftale

1B	Registreringer i CHR af tilstedeværende kvæg samt hændelser vedrørende kvæg skal være foretaget senest 7 dage efter, at fødsel, dødsfald, slagting eller flytning har fundet sted. For yderligere information om specifikke krav for registrering af hændelser, se da KO-krav 2.2 delkrav 1A.
2	Ejeren eller brugeren af en kvægbesætning skal til stadighed føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelserne anses for at være ajourførte, såfremt disse er noteret senest 3 dage efter hændelsen. Følgende oplysninger skal registreres for hvert enkelt kreatur: <ul style="list-style-type: none"> • CKR-nr. • Fødselsdato, køn, race • Moders CKR-nr. eller for indførte dyr, moders identifikationskode. • Dato for dødsfald eller slagting • Dato og besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret. • Dato og besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er udført til udlandet, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.
3	Optegnelserne for hvert enkelt kreatur skal opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.
4	Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at der ikke er uidentificerbare kvæg i besætningen.

Bemærkninger til krav 2.2

Hvis køn og/eller race er forkert registreret eller moders CKR-nr. mangler, er kravet ikke overtrådt i henhold til reglerne om krydsoverensstemmelse (delkrav 1A).

Optegnelserne kan bestå af besætningslisten fra CHR og løbende optegnelser i et staldregistreringsskema, der er godkendt af Fødevarestyrelsen, eller du kan lave dem elektronisk.

Delkrav 2: Undtaget fra kravet er

1. flytninger af kvæg til og fra græsningsarealer
2. flytninger af kvæg mellem besætninger, der indgår i en samdrift eller en naboaftale.

Alle hændelser skal være tastet i Dyreregistrering, i webdyr.dk eller indsendt til CHR-afdelingen i Skejby senest 7 dage efter hændelsen, og alle hændelser skal registreres i staldregistreringsblokken, senest 3 dage efter hændelsen. Dyr, der er flyttet væk fra besætningen for mere end 3 år siden, behøver ikke at fremgå af besætningslisten.

Der kan ikke rettes op på manglende registreringer efter en eventuel varsling af kontrolbesøget.

Landbrugere skal opbevare optegnelser mindst tre år efter kreaturet er flyttet fra besætningen.

Krav 2.3: Registrering af besætninger i CHR

Delkrav	Kravtekst
1	Kvæg-, svine-, fåre- og gedebesætninger skal være registreret i CHR (Centrale Husdyrbrugs Register). Det er ejerens ansvar, at besætningen er registreret korrekt i CHR. Blot ét dyr er en besætning.

Bemærkninger til krav 2.3

En besætning er en samling af dyr af samme dyreart, med samme ejer.

Hvis du mangler at afmelde en besætning, der er registreret i CHR, er det ikke omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse.

Krav 2.4: Øremærkning af får og geder

Delkrav	Kravtekst
1	<p>Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal sørge for, at får eller geder senest 6 måneder efter fødslen, dog 9 måneder efter fødslen for mufloner, og inden de føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med enten:</p> <ol style="list-style-type: none"> To godkendte øremærker, ét i hvert øre, eller Ét godkendt øremærke og ét godkendt elektronisk øremærke, placeret i hver sit øre. Lam og kid, der bliver slagtet i Danmark inden en alder på 12 måneder, kan uanset kravet i 1.a og 1.b nøjes med at være forsynet med ét godkendt øremærke eller ét godkendt elektronisk øremærke. Øremærket eller det elektroniske øremærke skal være præget med enten CKR-nummer eller oprindelsesbesætningens CHR-nummer. Dyr født efter den 31. december 2009 som er mærket, jf. kravet i 1.a eller 1.c, og som samhandles eller eksporteres, skal forsynes med mærkning i overensstemmelse med kravet i 1.b. <p>Øremærker, elektroniske øremærker og chip til får eller geder må kun anvendes til mærkning af får eller geder på det husdyrbrug, hvortil øremærkerne, de elektroniske øremærker eller chip er udleveret.</p>
2	<p>Isatte øremærker og elektroniske øremærker og chip må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Dog må et øremærke fjernes, hvis det samtidigt erstattes af et elektronisk øremærke til får og geder med samme CKR-nummer.</p> <p>Tabes eller ødelægges et gult, rødt eller hvidt øremærke eller et gult eller rødt elektronisk øremærke eller en chip, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.</p> <p>Tabes eller ødelægges et bøjleøremærke eller et elektronisk bøjleøremærke med en anden farve end gul eller rød, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.</p> <p>Et tabt eller ødelagt øremærke eller elektronisk øremærke kan erstattes med et husgavlsformet øremærke, hvor dyrets CKR-nummer er skrevet i hånden, på begge sider af øremærket, inden isættelse (reserveøremærke). Får og geder må højst være forsynet med ét øremærke, hvor CKR-nummeret er skrevet i hånden.</p>
3	Får eller geder, der er importeret fra tredjelande til Danmark, skal til stadighed være mærket med røde øremærker, senest 14 arbejdsdage efter indførslen.
4	Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, der ikke er uidentificerbare får eller geder i besætningen.
5	Får og geder født efter den 31. december 2009, og som udføres til EU-medlemslande, skal være mærket i overensstemmelse med kravet i 1.b.

6	Får eller geder, der er indført fra et andet EU-land skal til stadighed være mærket med et oprindeligt øremærke.
---	--

Bemærkninger til krav 2.4

Ifølge de nationale regler skal får og geder mærkes, inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 60 dage efter fødsel. Efter EU-reglerne skal får og geder mærkes senest 6 måneder efter fødsel, og under alle omstændigheder inden de flyttes. Fx vil en producent, som ikke har mærket 3 måneder gamle får eller geder, kunne straffes med bøde i henhold til de nationale regler, men producenten har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse. Desuden skal får og geder ifølge de nationale regler mærkes senest 4 måneder efter fødsel for besætninger med minimum 500 moderdyr, og hvor dyrene læmmer udendørs (delkrav 1).

Fristen i delkrav 1 gælder kun for mufloner, der afgræsser ekstensive områder, hvis Fødevarestyrelsen har givet tilladelse. Lam, der føres fra området inden 9 måneder efter fødslen, skal være mærket.

Får og geder, der er født før 9. juli 2005, behøver kun at være mærket med ét godkendt øremærke, og lam og kid under 7 dage, der dør eller aflives, skal ikke mærkes. Får og geder i zoologiske haver kan i stedet for øremærkning forsynes med én chip (delkrav 1).

Får og geder, der er importeret fra tredjelande direkte til et slagteri, skal ikke mærkes med røde øremærker. Får eller geder, der indføres direkte til zoologiske anlæg, kan mærkes med gule øremærker eller én chip (delkrav 1 og 3).

Får og geder vil være korrekt mærket, når de er mærket med ét af de oprindelige øremærker/erstatningsøremærker og et reserveøremærke. Et får eller en ged, der er mærket med to reserveøremærker, er ikke mærket korrekt (delkrav 1 og 2).

Det er et nationalt krav, at erstatningsøremærket har samme farve (delkrav 2).

De nationale regler foreskriver, at får og geder, der er importeret fra tredjelande til Danmark, skal være mærket senest 5 dage efter indførslen.

Krav 2.5: Indberetning af flytninger af får og geder samt førelse af besætningsregister

Delkrav	Kravtekst
1	Ejeren eller brugeren af en fåre- eller gedebesætning skal sikre, at flytninger til stadighed er registreret i CHR. Følgende oplysninger skal registreres i CHR senest 7 dage efter, at flytningen har fundet sted: <ul style="list-style-type: none"> a. Antallet af flyttede får eller geder. b. Dato for flytningen. c. Afhænderen af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er udført, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret for modtagerbesætningen. d. Modtageren af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.
2	Ejeren eller brugeren af en fåre- eller gedebesætning skal til stadighed føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelserne skal foretages på skabelon udfærdiget af Fødevarestyrelsen eller i andet skema, der indeholder de

	<p>tilsvarende oplysninger og anses for at være ajourførte, såfremt disse er noteret senest 3 dage efter hændelsen.</p> <p>I en fåre- eller gedebesætning skal følgende oplysninger registreres:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Det samlede antal får og geder <p>For hvert enkelt dyr skal følgende oplysninger registreres:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. CKR-nummer eller CHR-nummer, alt efter hvilken mærkningsordning der anvendes. b. Identifikationskoden, såfremt, der er tale om et får eller en ged, der er indført til Danmark fra et EU-land eller et tredjeland. c. Måned og år for fødsel d. Måned og år for dødsfald eller slagtning af dyret e. Om mulig køn og race f. Dato for tilflytning og besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret. g. Dato for fraflytning og besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er udført, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret. h. For dyr, der er flyttet fra besætningen, indregistreringsnummer på transportmidlet anvendt ved flytningen, samt navn på transportørvirksomheden eller navn på den person, der transporterer dyrene.
3	Optegnelserne skal for hvert enkelt dyr opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse, og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.
4	Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at der ikke er uidentificerbare får eller geder i besætningen.

Bemærkninger til krav 2.5

Følgende er undtaget fra kravet (delkrav 1):

- 1) Flytninger af dyr til og fra græsningsarealer
- 2) Flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som har fået dispensation (§ 41, stk. 3)

Følgende er undtaget fra kravet i punkt f-h (delkrav 2):

- 1) Flytninger af dyr til og fra græsningsarealer
- 2) Flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som har fået dispensation (§ 54, stk. 1)

Registrering af oplysninger om dyret i delkrav 2, c: For dyr født før 9. juli 2005 blot fødselsår.

Registrering af køn på dyrene er ikke omfattet af krydsoverensstemmelse, men af den nationale lovgivning (delkrav 2). Se bekendtgørelse nr. 1383 af 15. december 2014, § 57, stk. 2, nr. 2, litra e.

Optegnelserne kan føres elektronisk.

Delkrav 1-3 handler om ukorrekt mærkning, men hvor identificering af dyret stadig er mulig. Delkrav 4 finder anvendelse, hvor det ikke er muligt at identificere dyret.

Hvis køn og race ikke er registreret – eller forkert registreret er kravet ikke overtrådt i henhold til reglerne om krydsoverensstemmelse.

Landbrugere skal opbevare optegnelser mindst tre år, efter dyret er flyttet fra besætningen.

Krav 2.5 B. Mærkning af svin og førelse af besætningsregister

Delkrav	Kravtekst
1	<p>Svin skal være forsynet med et øremærke til svin, før de forlader oprindelsesbesætningen. Dog skal svin ikke øremærkes, hvis:</p> <ol style="list-style-type: none"> De flyttes mellem besætninger på samme CHR-nummer. De flyttes mellem besætninger, der er omfattet af en leveringserklæring. De flyttes direkte til et slagteri efter bestemmelserne⁹ om gruppevis levering af slagtesvin. De dør eller aflives. Det drejer sig om slagtesvin, der flyttes direkte, eller via et samlested, til et slagteri i Danmark fra oprindelsesbesætningen eller en besætning omfattet af en leveringserklæring. Disse svin kan i stedet for øremærkning forsynes med en skinketatovering. Det gælder også for slagtesvin på vej til slagting, der midlertidig opstaldes i en besætning, hvor et slagteri er ejer eller bruger af denne besætning. De er identificeret med én chip og opholder sig i et zoologisk anlæg, i cirkus eller i en kælegrisebesætning.
2	<p>Isatte øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse, dog må et øremærke fjernes, hvis det samtidig erstattes af en chip. Tabes eller ødelægges et øremærke, skal der snarest isættes et nyt øremærke med samme nummer. Dog kan tabte eller ødelagte øremærker hos svin erstattes med et øremærke med CHR-nummeret for den besætning, hvori dyret befinder sig. For indførte svin skal erstatningsøremærket dog altid være præget med identifikationskoden, som fremgår af det tabte eller ødelagte mærke.</p>
3	<p>Ejeren eller brugeren af en svinebesætning, skal til stadighed føre løbende optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelserne anses for at være ajourførte, såfremt disse er noteret senest 3 dage efter hændelsen. Følgende oplysninger skal fremgå af optegnelserne:</p> <ol style="list-style-type: none"> Antal svin. Dato for tilflytning, antal modtagne svin og besætningsnummer for den besætning, hvorfra flytningen er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er indført til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret. Dato for fraflytning, antal afsendte svin og besætningsnummer for den besætning, hvortil flytning er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er udført, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret. Dato for bestilling af erstatningsøremærke samt nummeret på erstatningsøremærket og på det tabte eller ødelagte øremærke, hvis disse er forskellige. Identifikationskode og øvrige oplysninger anført på udenlandsk øremærke for svin indført til Danmark. Zoologiske haver, cirkus eller kælegrisebesætninger, der har mærket et svin med en chip, skal tillige registrere oplysning om chipnummer, placering af

⁹ Bekendtgørelse nr. 1448 af 1. december 2016 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 26, stk. 5 og §§ 28-35.

	chip samt oplysning om besætningsnummer for dyrets oprindelsesbesætning. Oplysningerne skal videregives til en ny ejer ved eventuel overdragelse.
4	Optegnelserne skal opbevares i mindst 3 år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Bemærkninger til krav 2.5B

Samlesteder, slagterier, forarbejdningsanlæg, køle- og fryseanlæg og afhentningspladser skal ikke føre optegnelser over antal svin (delkrav 3).

Kravet om indberetning af svineflytninger til svineflyttedatabasen er ikke KO-belagt.

Landbrugere med svin skal sørge for, at svinene er korrekt mærkede, og føre et besætningsregister. Hvis svin flyttes fra oprindelsesbesætningen skal de, før de forlader besætningen, forsynes med et øremærke. Dog er der visse undtagelser fra dette krav. Landbrugeren skal føre et besætningsregister med ajourførte oplysninger. Besætningsregisteret anses for at være ajourført, hvis hændelserne noteres senest 3 dage efter, de er forekommet.

Krav 2.6: Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur

Delkrav	Kravtekst
1	Brugeren af en besætning skal ved mistanke om, at der hos et kreatur optræder BSE straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Et levende, selvdødt eller aflivet kreatur kan mistænkes for at lide af BSE, når det fremviser eller har fremvist et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer eller en gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske eller andre undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser.

Bemærkninger til krav 2.6

Se Fødevarestyrelsens hjemmeside: Vejledning om BSE overvågning og bekæmpelse.

Krav 2.7: Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged

Delkrav	Kravtekst
1	Den ansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal tilkalde en dyrlæge ved mistanke om, at TSE forekommer i besætningen. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Et levende, selvdødt eller aflivet får eller en levende, selvdød eller aflivet ged skal mistænkes for at lide af TSE, når dyret fremviser eller har fremvist følgende symptomer, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser: <ul style="list-style-type: none"> a. Et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer, b. En gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, eller c. Intens klø af ikke påviselig årsag.

Bemærkninger til krav 2.7

Se Fødevarestyrelsens hjemmeside: Vejledning om Scrapie overvågning og bekæmpelse.

Krav 2.8 Regler for kvægbesætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om BSE eller fund af BSE

Delkrav	Kravtekst
1	Drøvtyggere, som er sat under offentligt tilsyn må kun flyttes fra ejendommen med Fødevarestyrelsens tilladelse, og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori 1-forarbejdningsanlæg.
2	Foder og andet materiale, som kan være kontamineret med BSE-smitte, må ikke flyttes fra ejendomme, som har drøvtyggere under offentligt tilsyn, jf. § 16, medmindre det føres til destruktion efter Fødevarestyrelsens anvisning.

Bemærkninger til krav 2.8

Se Fødevarestyrelsens hjemmeside om BSE overvågning og bekæmpelse.

Krav 2.9 Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om TSE eller fund af TSE hos et får eller en ged

Delkrav	Kravtekst
1	Får og geder, som er sat under offentligt tilsyn, må kun flyttes fra ejendommen med Fødevarestyrelsens tilladelse, og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori-1-forarbejdningsanlæg.
2	Embryoner, æg, mælk og mejeriprodukter fra får og geder, som er sat under offentligt tilsyn, må kun flyttes fra ejendommen med Fødevarestyrelsens tilladelse, og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori-1-forarbejdningsanlæg.

Bemærkninger til krav 2.9

Se Fødevarestyrelsens hjemmeside om Scrapie overvågning og bekæmpelse.

Krav 2.10: Import og samhandel med kvæg, får og geder samt avlsmateriale fra får og geder

Delkrav	Kravtekst
1	Får og geder, herunder deres avlsmateriale, der samhandles fra EU-/samhandelslande eller importeres fra tredjelande til Danmark, skal være ledsaget af de jf. EU-lovgivningen foreskrevne dokumenter (sundhedscertifikater).
2	Kvæg, der samhandles fra EU-/samhandelslande eller importeres til Danmark, skal være ledsaget af de jf. EU-lovgivningen foreskrevne dokumenter (sundhedscertifikater).

Bemærkninger til krav 2.10

Delkrav 1: Kun relevant for alle besætninger med får og geder.

Delkrav 2: Kun relevant for alle besætninger med kvæg.

Med avlsmateriale menes: Sæd, embryoner og æg (oocytter)

Modtagelse af får og geder, herunder deres avlsmateriale, skal ske i overensstemmelse med TSEforordning 999/2001 artikel 15 og bilag VIII og IX med senere ændringer. Kravet opfyldes ved at fremvise et sundhedscertifikat, der er udstedt af den kompetente myndighed i afsenderlandet, da dette indeholder attestationer som nævnt i forordningen.

Modtagelse af kvæg skal ske i overensstemmelse med TSE forordning 999/2001 artikel 15 og bilag VIII og IX med senere ændringer. Kravet opfyldes ved at fremvise et sundhedscertifikat, der er

udstedt af den kompetente myndighed i afsenderlandet, da dette indeholder attestationer som nævnt i forordningen.

Krav 2.14: Veterinære lægemidler

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager fødevareproducerende dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal anvende receptpligtige lægemidler til dyr i overensstemmelse med dyrlægens anvisninger.
2	Enhver, der markedsfører fødevareproducerende dyr er forpligtet til kun at levere dyr eller produkter fra dyr, som: <ul style="list-style-type: none"> a. ikke har fået indgivet ikke-tilladte stoffer, b. ikke har været underkastet ulovlig behandling, og c. for hvilke den fastsatte tilbageholdelsestid er overholdt.
3	Fødevareproducerende dyr, der indeholder restkoncentrationer af et tilladt lægemiddel, som overstiger den fastsatte maksimalgrænseværdi, må ikke leveres til slagtning eller til marked for slagtedy.
4	Fødevareproducerende dyr, der er indgivet stoffer med thyreostatisk, østrogen, androgen eller gestagen virkning samt betaagonister, må ikke have ophold i en besætning, medmindre dyrene er under offentlig kontrol, og dyrene må ikke markedsføres eller slagtes med henblik på konsum. Kravet gælder ikke, hvis dyret er behandlet i overensstemmelse med reglerne om terapeutisk eller zooteknisk behandling.
5	Produkter, som stammer fra fødevareproducerende dyr, herunder kød, mælk, æg og honning, må ikke markedsføres, sælges, overdrages, forarbejdes eller anvendes til konsum, hvis de: <ul style="list-style-type: none"> a. indeholder restkoncentrationer af et tilladt veterinært lægemiddel over den fastsatte maksimalgrænseværdi, eller b. indeholder rester af stoffer, der stammer fra ulovlig behandling.
6	Produkter, som stammer fra fødevareproducerende dyr, der har været behandlet i strid med punkt 2 må ikke markedsføres, sælges, overdrages eller forarbejdes med henblik på konsum.

Bemærkninger til krav 2.14

Kravet gælder kun for fødevareproducerende dyr - og ikke for pelsdyr.

Du skal anvende receptpligtige lægemidler i overensstemmelse med dyrlægens anvisning.

For mere information kan du se Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).

Du har som landbruger ansvar for ikke at levere dyr eller produkter, som kan farlige og udgøre en risiko for fødevarer sikkerheden.

Produkter fra dyr, som har fået indgivet ikke-tilladte stoffer, har været underkastet ulovlig behandling, eller for hvilke den fastsatte tilbageholdelsestid ikke er overholdt, som nævnt i delkrav 2 samt produkter, som stammer fra dyr, der indeholder restkoncentrationer af et tilladt lægemiddel, for hvilken den fastsatte maksimalgrænseværdi er overskredet, som nævnt i delkrav 3, kan potentielt være farlige. Den endelige vurdering vil dog bero på en risikovurdering i den konkrete sag.

Efter fødevarerforordningens artikel 14 betragtes fødevarer for farlige, hvis de anses for at være sundhedsskadelige eller øg uegnede til menneskeføde. Fødevarestyrelsen klassificerer produkter som nævnt i delkrav 2 og 3 som potentielt sundhedsskadelige. Ved afgørelsen af, om fødevaren er sundhedsskadelig, skal der efter artikel 14 tages hensyn til følgende:

- Fødevarens sandsynlige umiddelbare eller kortsigtede og / eller langsigtede indvirkning på sundheden hos personer, der indtager fødevaren, samt hos kommende generationer
- Sandsynlige kumulative toksiske indvirkninger
- Det forhold, at en bestemt kategori af forbrugere kan være særligt sundhedssensitive over for en fødevare, der er bestemt til den pågældende kategori af forbrugere.

Fødevarestyrelsen foretager en konkret vurdering fra sag til sag af, hvorvidt en fødevare er farlig. Fødevarestyrelsen vil i sin vurdering lægge vægt på den af DTU foretagne toksikologiske vurdering.

Listen over de tilladte stoffer findes i forordning 37/2010. Listen opdateres løbende. Definitionen af ikke-tilladte stoffer defineres som komplementærmængden i forhold til de tilladte stoffer. Herudover er de forbudte stoffer en delmængde af de ikke-tilladte stoffer.

Delkrav 4 angiver, at fødevarereproducerende dyr ikke må behandles med visse stoffer af hormonal og thyreostatisk virkning og med betaagonister. Dyr, der er indgivet disse stoffer, må ikke opholde sig i en besætning, medmindre dyrene er under offentlig kontrol. Dyrene må heller ikke markedsføres, eller slagtes med henblik på konsum. De stoffer, det drejer sig om, er (jf. bilag II og III i Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996):

- Thyreostatika
- Stilbener, stilbenderivater og salte og estere heraf
- Østradiol 17 β og esterlignede derivater heraf
- Beta-agonister (forbudt med visse undtagelser)

Stoffer med østrogen (bortset fra østradiol 17 β og esterlignende derivater heraf

I bilag II og III i Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug er listet de hormoner og stoffer med hormonlignende virkning, som det, jf. artikel 3 er forbud at besidde og indgive til fødevarereproducerende dyr.

Reglerne om terapeutisk og zooteknisk behandling fremgår af artikel 4 og 5 i Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug.

Markedsføringsforbuddet i delkrav 6 gælder alene, for så vidt angør de produkter, som er bestemt til markedsføring, salg og anden overdragelse – og altså ikke i forbindelse med landbrugers egen konsum.

Krav 2.15: Foder og vegetabiliske fødevarer må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugere, som opbevarer vegetabiliske fødevarer, foder eller fodrer fødevarereproducerende dyr, skal især opbevare og håndtere affald og farlige stoffer separat og sikkert, så farlig forurening undgås.
2	Foderlægemidler (foder med indhold af veterinærmedicin) skal opbevares og håndteres isoleret fra resten af fodret. Herunder andre foderlægemidler.

4	Foder og vegetabiliske fødevarer dyrket, høstet eller opbevaret på virksomheden, må ikke indeholde rester af pesticider over grænseværdierne, eller rester af pesticider, som ikke er godkendt til den pågældende afgrøde.
5	Landbrugeren skal straks, hvis han konstaterer, at foder ikke opfylder kravene til fodersikkerhed, ophøre med brugen af foderet, informere Fødevarestyrelsen og tilbagekalde eventuelt videresolgt foder. Foder, der fx indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, indeholder forbudte stoffer, indeholder animalsk protein eller er udsat for forurening, overholder ikke krav til fodersikkerhed

Bemærkninger til krav 2.15

Farlige stoffer er fx:

- pesticider
- olie
- gødning
- bejdset såsæd
- emballage
- fast byaffald (byaffald omfatter ikke køkken- og madaffald som defineret i forordning (EF) nr. 1774/2002.

Foder skal overholde grænserne for indhold af uønskede og forbudte stoffer:

- arsen
- bly
- fluor
- kviksølv eller cadmium
- Aflatoxin B₁
- antibiotika
- fæces, urin og separeret indhold af fordøjelseskanalen efter tømning eller fjernelse af denne, uanset eventuel behandling eller blanding.
- Huder behandlet med garvestoffer, herunder affald herfra.
- Frø og andet planteforneringsmateriale, der efter høst er behandlet med plantebeskyttelsesmidler under hensyn til det pågældende anvendelsesformål, og eventuelle biprodukter heraf.
- Træ, herunder savsmuld og andet materiale, der stammer fra træ, der er behandlet med træbeskyttelsesmidler.
- Alt affald fra de forskellige faser af rensningen af by-, hus- og industrispildevand, uanset om dette affald videreføres, og uanset hvor spildevandet stammer fra.

Udtrykket »spildevand« omfatter ikke »procesvand«, dvs. vand fra uafhængige ledninger i fødevarer- eller foderstofvirksomheder. Når disse ledninger forsynes med vand, må vand kun anvendes til foder, hvis det er sundt og rent vand som specificeret i artikel 4 i Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand (EFT L 330 af 5.12.1998, s. 32). Ledninger i fiskerivirksomheder kan også forsynes med rent havvand som defineret i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne (EUT L 139 af 30.4.2004, s. 1). Procesvand må kun anvendes til foder, hvis det indeholder foderstof- eller fødevareremateriale, og er teknisk frit for rensningsmidler, desinfektionsmidler og andre stoffer, der ikke er tilladt i retsforordningerne for foder. Emballage og dele af emballage fra produkter fra fødevarerindustrien. Proteinprodukter, der er fremstillet på basis af gærarterne *Candida* dyrket på n-alkaner m.v.

Delkrav 2: Med foderlægemidler mener vi færdigblandet foder med indhold af et eller flere veterinære lægemidler. Du må ikke tilsætte veterinære lægemidler i blandedanlæg eller lignende, og du må ikke opbevare eller transportere foderlægemidler i samme silo eller foderanlæg som andet foder, da der er risiko for, at senere foder bliver forurenet med lægemidlet.
Delkrav 2: Opbevaring og håndtering af foder med indhold af veterinærlægemidler isoleret fra andet foder fremgår af midlets etikette, brugsanvisning eller off-label godkendelse.
Ved ”opbevaring sammen” forstås opbevaring så nær ved, at en forurening kan ske, f.eks. med dampe fra farlige stoffer, med direkte kontakt med farlige stoffer, eller ved at farlige stoffer bruges/iblandes foder/fødevarer ved en fejl. Det er ikke et krav, at farlige stoffer og affald opbevares separat med lukket dør i mellem
Antibiotika, der er anvendt efter dyrlægens ordination og anvisning, er undtaget fra delkrav 3.
Delkrav 4: omfatter produkter anvendt til foder, som er dyrket eller høstet på virksomheden, samt ethvert produkt, der anvendes til foder, herunder indkøbt foder.
Grænseværdierne for pesticidrester er reguleret i forordning nr. 396/2005, artikel 18 jf. bilag 2 og 3.
Delkrav 5: Kravene til fodersikkerhed er ikke opfyldt, hvis fx foder, som indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, indeholder forbudte stoffer, indeholder animalsk protein eller har været udsat for forurening.
Hvis du konstaterer, at foderet indeholder forbudte stoffer eller overskrider grænserne for uønskede stoffer eller er blevet forurenet, skal du straks holde op med at bruge det og tilbagekalde evt. videresolgt foder og informere Fødevestyrelsen.

Krav 2.16: Anvendelse af fodertilsetningsstoffer i ren form eller forblandinger

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugeren skal bruge fodertilsetningsstoffer, herunder forblandinger, korrekt.

Bemærkninger til krav 2.16

Korrekt brug indebærer, at landbrugeren:

- Skal anvende godkendte fodertilsetningsstoffer
- Skal opfylde betingelserne for anvendelsen af fodertilsetningsstoffer og forblandinger.
- Ved beregning af mængden af tilsætningsstoffer, som også forekommer i naturlig tilstand i nogle fodermidler, skal sørge for, at det samlede indhold af tilsat og naturligt forekommende stof ikke overstiger det maksimale indhold, der er fastsat i godkendelsen.
- Kun blander tilsætningsstoffer i forblandinger og i foderstoffer, hvis der sikres fysisk-kemisk og biologisk forenelighed mellem blandingens forskellige bestanddele under hensyn til de tilsigtede virkninger.
- Skal sørge for, at tilskudsfoder, fortyndet som angivet, ikke indeholder tilsætningsstoffer i mængder, der overstiger dem, der er fastsat for fuldfoder.
- Kun anvender mærkede tilsætningsstoffer og forblandinger.

Forblandinger er koncentrerede blandinger af et eller flere fodertilsetningsstoffer.

Fodertilsetningsstofferne indgår i blandingen i ren form eller med et bærestof. Bærestoffet skal være et fodermiddel (fx hvedeklid eller sojaoilie) eller vand. Foderblandinger som fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, diætetisk foder er ikke forblandinger. Fodermidler som korn, sojaskrå, foderkridt og grovfoder er ikke tilsætningsstoffer. Du kan derfor bruge fodermidler (råvarer som fx korn, sojaskrå, foderkridt eller grovfoder) og foderblandinger (fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder og diætetisk foder) uden at være registreret.

Tilsætningsstoffer skal være godkendt i henhold til Tilsætningsstofforordningen.
Emballagen eller beholderen til fodertilsætningsstoffer og forblandinger er forsynet med følgende oplysninger: <ul style="list-style-type: none"> • Brugsvejledning • Sikkerhedsforskrifter for anvendelse • De særlige krav, der er fastsat i godkendelsen, herunder dyrearter- og kategorier, som tilsætningsstoffet eller forblandingen af tilsætningsstoffer er beregnet til (hvor det er relevant).
For blandinger af tilsætningsstoffer skal de betingelser, der er for anvendelse, som blev fastsat ved godkendelsen af hvert enkelt tilsætningsstof, være opfyldt, med mindre andet er fastsat.
Eksempler på ukorrekt brug kunne være: <ul style="list-style-type: none"> • Tilsætningsstoffer, der ikke er blandet eller opbevaret korrekt • Umærkede tilsætningsstoffer • Hvis stoffet ikke er anvendt i overensstemmelse med betingelserne (fx betingelser om opblanding i foder, anvendelse til bestemte dyregrupper, koncentration ved opblanding).

Krav 2.17: Forbud vedrørende animalsk protein

Delkrav	Kravtekst
1	<p>Fødevarereproducerende dyr må ikke fodres med forbudt animalsk protein, og der stilles krav til opbevaring og håndtering af foder med animalsk protein.</p> <ol style="list-style-type: none"> Det er forbudt at fodre produktionsdyr med foder, som indeholder animalsk protein af landdyr. Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som indeholder fiskemel, blodprodukter samt di- og tricalciumfosfat af animalsk oprindelse Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som har påtrykt advarsel om, at foderet kan indeholde fiskemel, blodprodukter samt di- og tricalciumfosfat af animalsk oprindelse Foder til selskabsdyr skal opbevares og udfodres, så der ikke er risiko for, at opdrættede dyr får det. På blandede bedrifter skal landbruger opbevare, håndtere og udfodre foderet, så det hindres, at foderet gives til en dyreart, som det ikke er bestemt til. Foder til opdrættede dyr må ikke opbevares på bedrifter med andre opdrættede dyr end pelsdyr, hvis foderet indeholder produkter fra drøvtyggere bortset fra mælkeprodukter, dicalcium- og tricalciumphosfat og hydrolyseret protein af huder og skind.

Bemærkninger til krav 2.17

Opdrættede dyr er ikke selskabsdyr. Det betyder, at dette krav ikke gælder for foder til hunde og katte.

Blandede bedrifter er bedrifter med drøvtyggere og andre opdrættede dyr, som gerne må få de pågældende foderblandinger.

Krav 2.18: Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

Delkrav	Kravtekst
1	Der må kun anvendes godkendte plantebeskyttelsesmidler ¹⁰ .
2	Godkendte plantebeskyttelsesmidler/dispensationer må kun anvendes som anført på etiketten, det vil sige som anført i etikettens advarselsfelt samt doseringsangivelser i brugsanvisningen (og hvis relevant i godkendelsen som mindre anvendelse/off label). <ul style="list-style-type: none"> a) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes på afgrøder, hvortil de er godkendt. b) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må maksimalt anvendes i de doser, hvortil godkendelsen er givet c) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må i afgrøden kun anvendes i det antal maksimale behandlinger per vækstsæson/år, der er anført på etiketten/brugsvejledningen. d) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes med de års/vækstsæsoners intervaller der fremgår af etiketten/brugsanvisningen. e) Godkendte plantebeskyttelsesmidler må ikke anvendes nærmere overfladevand end etiketten tillader (dog inddrages her mulighed for afstandsreduktion vha. valg af afdriftsreducerende dyser).

Bemærkninger til krav 2.18

Midler med udenlandske etiketter er ikke godkendt i Danmark.

Delkrav 2: Se på midlets etikette, brugsanvisning eller godkendelse til mindre anvendelse, som eventuelt også står på etiketten.

Delkrav 3: Se på midlets brugsanvisning.

Krav 2.19: Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal

Delkrav	Kravtekst
1	Jordbrugsvirksomheden skal føre en journal over enhver anvendelse af plantebeskyttelsesmidler.

Bemærkninger til krav 2.19

Du kan føre journaler på papir, i elektronisk form, eller de kan være en dækkende samling af dokumentation, fx behandlingsplaner, fakturaer eller lignende.

Det bliver kontrolleret, at der føres en sprøjtejournal på bedriften. Der er ingen formkrav til journalen, men den bør indeholde følgende oplysninger:

- Identifikation af marken/arealet (f.eks. marknummer)
- Marken/arealets størrelse angivet i hektar med 1, decimal for væksthuse angivet i m²
- Afgrøde/kultur
- Anvendt plantebeskyttelsesmiddel
- Dosering pr hektar eller m² og
- Dato for anvendelse

¹⁰ Bilag 3 til bekendtgørelsen om brug af kemiske stoffer og blandinger i bekæmpelsesmidler, senest ved bekendtgørelse nr. 1418 af 29. november 2016 indeholder liste, der løbende opdateres, over plantebeskyttelsesmidler, der har fået fastsat sidste frist (med dato) for anvendelse/besiddelse.

For mere information se **bekendtgørelse nr. 929 af 16. juli 2010, § 2 om sprøjtejournaler og eftersyn af sprøjteudstyr i jordbruget.**

Kravet gælder ikke for visse privatpersoners produktion af foderstoffer til eget forbrug og fodring af bestemte dyr, eller for direkte leverance af små mængder fra primærproduktion af foderstoffer på lokalt niveau eller for detailhandel med foder til selskabsdyr.

Krav 2.20: Håndtering af affald fra medicinanvendelse

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald fra medicinalanvendelse således, at kontaminering undgås.
2	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald og farlige stoffer således, at kontaminering undgås.

Bemærkninger til krav 2.20

Kravet gælder ikke for pelsdyr.

For mere information se Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).

Du skal sikre passende adskillelse mellem fødevarer og farligt affald.

Receptpligtige lægemidler til dyr efter ordinationsperiodens udløb kategoriseres som affald, der skal bortskaffes, idet det ikke lovligt kan opbevares. Det er dog kun en overtrædelse af delkrav 1, når det konstateres, at opbevaringen af lægemidler kan udgøre en risiko for forurening via dyr til fødevarer. Bortskaffelse kan ske til apoteket. Indtil bortskaffelsen skal medicinresterne opbevares således, at kontaminering undgås.

Krav 2.21: Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer.

Delkrav	Kravtekst
1	Hvis en landbruger antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, som virksomheden har importeret, produceret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevarsikkerhed, og fødevareren ikke umiddelbart kontrolleres af denne fødevarermyndighed, træffer han straks forholdsregler med henblik på at trække den pågældende fødevarer tilbage fra markedet og informerer de kompetente myndigheder (den lokale kontrolmyndighed) herom. Hvis et produkt er solgt til forbrugeren, skal lederen effektivt og præcist informere dem om baggrunden for, at varen trækkes tilbage, og skal om nødvendigt kalde varen tilbage fra forbrugere, som allerede er i besiddelse af den pågældende vare, såfremt andre foranstaltninger er utilstrækkelige til opnåelse af et højt sundhedsbeskyttelsesniveau.
2	Landbrugeren skal straks underrette de kompetente myndigheder (Fødevarestyrelsen), hvis han antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, virksomheden markedsfører, kan have sundhedsskadelig virkning på mennesker. Lederen underretter de kompetente myndigheder (Fødevarestyrelsen) om de forholdsregler, der træffes, for at afværge, at den endelige forbruger udsættes for risiko, og må ikke forhindre nogen i eller afskrække nogen fra i overensstemmelse

	med national ret og retspraksis at samarbejde med de nationale myndigheder, hvis dette kan forebygge, reducere eller eliminere risiko ved en fødevarer.
3	Landbrugeren samarbejder med de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes med henblik på at undgå eller mindske risiciene ved de fødevarer, virksomheden leverer eller har leveret.
4	Landbrugere skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer med betydning for fødevarerens sikkerhed, der konstateres ved den offentlige kontrol.

Bemærkninger til krav 2.21

Kravet gælder ikke for pelsdyr.

Du kan få mere information i Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevarerregionerne).

Du skal straks, hvis du konstaterer, at en fødevarer ikke opfylder kravene til fødevarerens sikkerhed, ophøre med salg af fødevareren, informere Fødevarerstyrelsen og tilbagekalde eventuelt videresolgt foder.

Forpligtelsen til at træffe passende afhjælpende foranstaltninger gælder både problemer konstateret ved offentlig kontrol hos primærproducenten og offentlig kontrol foretaget andre steder, men hvor primærproducentens produkter er involveret. Det kan fx være resultater af slagtedyrs kontrol på slagteriet.

Kravet er også relevant for vegetabiliske fødevarerproducerende landbrug (fx maltbyg, jordbær mv.)

Krav 2.22: Forebyggelse af indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at forebygge indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer, bl.a. ved at træffe forholdsregler ved indsættelse af nye dyr og indberette formodede udbrud af sådanne sygdomme til Fødevarerstyrelsen

Bemærkninger til krav 2.22

Ved vurdering af, om kravet er overholdt, vil der typisk blive taget udgangspunkt i følgende elementer:

- a. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være umiddelbar mulighed for at vaske hænder.
- b. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være umiddelbar mulighed for at rengøre og desinficere fodtøj, overtrækstøj og udstyr, som skal medbringes i besætningsområdet.
- c. Personer, herunder specielt staldpersonale, med zoonotiske lidelser må ikke have kontakt med besætningens dyr.
- d. Besøgende som skal ind i besætningsområdet bør oplyses om besætningens sygdomsstatus.
- e. Hvis der indkøbes dyr til besætningen, skal leverandørbesætningens sygdomsstatus søges oplyst.

- f. Hvis der indkøbes dyr med ukendt, tvivlsom eller lavere sygdomsstatus end besætningens, skal disse anbringes uden kontakt til besætningens øvrige dyr, eller der skal træffes andre foranstaltninger, der forhindrer en eventuel smitteudbredelse til besætningens øvrige dyr.
- g. Transporter til og fra ejendommen skal kunne foregå uden, at besætningen udsættes for unødigt smitterisiko.
- h. Affald, der har været i kontakt med syge dyr, fx strøelse eller foderrester skal håndteres, så det ikke udgør en smitterisiko. Døde dyr og affald, der skal afhentes af biler fra et forarbejdningsanlæg, skal placeres på god afstand af besætningsområdet eller ved anden indretning placeres, så smitte undgås.
- i. Hvis der i en besætning optræder symptomer, som er forenelige med en anmeldeligt sygdom, som kan overføres til mennesker gennem fødevarer, er den besætningsansvarlige forpligtet til at kontakte en dyrlægepraksis eller Fødevestyrelsen og oplyse om symptomerne.
- j. Sygdomsramte dyr skal kunne isoleres fra besætningens øvrige dyr.
- k. Der skal gennemføres skadedyrsbekæmpelse.

Du kan få mere information i Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).

En besætnings kontakt til andre besætninger og det omkringliggende miljø udgør en risiko for indslæbning og udbredelse af smitsomme sygdomme. Specielt zoonoser truer fødevarerens sikkerheden. Zoonoser er sygdomme, som kan angribe både dyr og mennesker. Kontakten med omgivelserne skal, hvor det er muligt, indskrænkes, men ved nødvendig og uundgåelig kontakt skal risikoen for overførsel af smitte reduceres.

Du kan få mere information om relevante sygdomme i Lov om hold af dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 55 af 11. januar 2017 og bekendtgørelse nr. 1332 af 18. november 2016 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr.

Afstanden nævnt i punkt h beror på en konkret vurdering af forholdene omkring ejendommen.

Krav 2.23: Sporbarhed af dyr og fødevarer

Delkrav	Kravtekst
1	Sporbarhed skal i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled sikres for fødevarer og dyr, der anvendes i fødevarereproduktionen, samt for ethvert andet stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevarer.
2	Landbrugere skal være i stand til at identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevarer eller et dyr, der anvendes i fødevarereproduktionen, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevarer. Til det formål skal der etableres systemer og procedurer, hvorved sådanne oplysninger kan stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.
3	Landbrugere skal kunne identificere og etablere systemer og procedurer til identifikation af de virksomheder, hvortil deres produkter bliver leveret. Disse oplysninger skal stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning og forklares nedenfor.
4	Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til andre fødevarerproducerende dyr end kvæg, svin, får og geder, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvorfra eller hvortil dyr er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om besætning eller anden samling af dyr, hvorfra eller hvortil dyr er leveret, samt oplysninger om antal dyr, der er leveret fra eller til besætningen samt dato herfor.

5	<p>For animalske produkter til fødevarebrug gælder:</p> <p>a. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til produkter, som stammer fra husdyr, fx mælk og æg, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra besætningen samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationens skal være dækkende, umiddelbart tilgængelig og overskuelig.</p> <p>b. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til vegetabiliske produkter, som skal anvendes som fødevarer, skal primærproducenten have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra primærbedriften samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationens skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.</p>
---	---

Bemærkninger til krav 2.23

Kravet gælder ikke for pelsdyr.

Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til andre fødevareproducerende dyr end kvæg, svin, får og geder, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvorfra eller hvortil dyr er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om besætning eller anden samling af dyr, hvorfra eller hvortil dyr er leveret, samt oplysninger om antal dyr, der er leveret fra eller til besætningen samt dato herfor.

De generelle sporbarhedskrav for kvæg, svin, får og geder anses for opfyldt, hvis du overholder krav 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 og 2.5B.

At optegnelser og dokumenter kan skaffes til veje, betyder, at de midlertidigt ligger hos fx din revisor eller på en anden ejendom og kan hentes derfra. Det betyder ikke, at de skal kunne rekonstrueres.

Delkrav 4: Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden.

Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.

Sporbarhedskravet gælder også, hvis du får leveret eller selv leverer (til andre virksomheder) fødevarer (f.eks. maltbyg, jordbær, mælk, æg mv.) eller andre stoffer, der er bestemt til fødevarer. Du skal kunne identificere, hvorfra og hvortil produkterne er leveret.

Krav 2.24: Journaler til dyr og fødevarer

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler (optegnelser) over veterinærlægemidler eller andre behandlinger, som dyrene har fået, behandlingsdatoer og tilbageholdelsesperioder.

	Journalerne skal indeholde optegnelser over medicinanvendelse og sikre, at der for hver enkelt behandling noteres følgende ved behandlingens indledning: <ol style="list-style-type: none"> Dato for behandlingens indledning og afslutning Hvilke og hvor mange dyr, der er behandlet (entydig identifikation eller hvis dette ikke er muligt, antal, anslået vægt og stinummer eller staldafsnit eller tilsvarende opdeling) Hvilket lægemiddel, der er anvendt, dosering og hvordan lægemidlet er indgivet
2	Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over resultaterne af analyser af prøver fra dyrene eller andre prøver, der er taget i en diagnostisk sammenhæng, og som har betydning for menneskers sundhed.
3	Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler over alle relevante rapporter om kontrol af dyr eller animalske produkter.
4	Journalerne og optegnelserne i delkrav 1-3 skal opbevares i mindst 4 år.
5	Såfremt dyrlægen har foretaget terapeutisk behandling af dyr i besætningen, skal dyreejeren kunne forevise en kopi af dyrlægens optegnelser over behandlingen. Disse optegnelser skal på forlangende forevises for eller udleveres til kontrolmyndigheden.

Bemærkninger til krav 2.24

Kravet gælder for fødevarerproducerende dyr – og ikke for pelsdyr.

Du kan få mere information i Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne).

Du kan føre journaler på papir eller i elektronisk form, eller du kan have en dækkende samling af dokumentation, fx kontrolrapporter, analyseresultater eller lignende. Der er intet specifikt formkrav, men du skal sørge for, at det samlede indhold opfylder kravene.

At optegnelser og dokumenter kan skaffes til veje, betyder, at de midlertidigt ligger hos fx din revisor eller på en anden ejendom og kan hentes derfra. Det betyder ikke, at de skal kunne rekonstrueres.

Hvis dyrlægens anvisning indeholder oplysninger om tilbageholdelsestider, er det tilstrækkeligt, at du opbevarer disse. Hvis ikke, skal du føre optegnelser over tilbageholdelsestiden separat.

Journalerne nævnt i delkrav 2 og 3 skal omfatte henholdsvis:

- Analyseresultater fra fx salmonellakontrol.
- Kontrolrapporter fra kontrolbesøg foretaget af Fødevarestyrelsen og Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Delkrav 5 angiver, at du skal kunne forevise kopi af dyrlægens optegnelser, når dyr i terapeutisk eller zooteknisk øjemed har været behandlet med visse stoffer af hormonal og thyreostatisk virkning og med betaagonister. De stoffer, det drejer sig om, er:

- Thyreostatika
- Stilbener, stilbenderivater og salte og estere heraf
- Østradiol 17 β og esterlignede derivater heraf
- Beta-agonister (forbudt med visse undtagelser)
- Stoffer med østrogen (bortset fra østradiol 17 β og esterlignende derivater heraf)

Krav 2.25: Sundhedskrav for produktion af mælk og colostrum

Delkrav	Kravtekst
1	Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der har en god almen sundhedstilstand, ikke udviser nogen tegn på sygdom, som kan kontaminere mælk og colostrum, og navnlig ikke lider af sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse.
2	Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der ikke har sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.
4	Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med en af nedennævnte sygdomme, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum: <ol style="list-style-type: none"> Infektiøse sygdomme, som kan overføres til mennesker gennem mælk og colostrum, Sygdomme, som kan kontaminere mælk og colostrum og navnlig sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse, Sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.

Bemærkninger til krav 2.25

I besætninger, hvor en fysisk adskillelse mellem raske dyr og dyr med for eksempel yverbetændelse ikke er mulig, skal bedriften have procedurer, der giver sikkerhed for, at mælk og colostrum fra syge dyr og dyr i behandling tilbageholdes fx ved et effektivt mærkningssystem af dyrene.

Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der er sunde og raske, og som ikke har sår på yveret, der kan skade mælk og colostrum. Endvidere er det forbudt at markedsføre mælk og colostrum, der stammer fra dyr, der er i behandling og/eller har synlige tegn på sygdomme, der påvirker mælkens og colostrumets sensoriske og sundhedsmæssige kvalitet. Derudover skal dyr isoleres, hvis de er:

- smittet eller mistænkes for at være smittet med infektiøse sygdomme, som kan overføres til mennesker gennem mælk og colostrum,
- er smittet eller mistænkes for at være smittet med sygdomme, der kan kontaminere mælk og colostrum eller
- har sår på yveret, der kan skade mælk og colostrum.

Delkrav 4: Isolation af dyr, som er smittet/mistænkes for at være smittet med brucellose og tuberkulose, er gennemført i krav 2.26, delkrav 11.

Du kan få mere information i Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol.

Krav 2.26: Brucellose og tuberkulose i mælkeleverende besætninger

Delkrav	Kravtekst
1	Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er fri for eller officielt fri for brucellose i henhold til direktiv 64/432/EØF.
2	Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra får eller geder, der tilhører en bedrift, som er fri for eller officielt fri for brucellose i henhold til direktiv 91/68/EØF.
3	Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for brucellose, tilhører besætninger, som

	regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
4	Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er officielt fri for tuberkulose i henhold til direktiv 64/432/EØF.
5	Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for tuberkulose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
6	Hvis der holdes geder sammen med køer, skal gederne undersøges og testes for tuberkulose.
7	Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i delkrav 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om køer eller bøfler, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve eller har nogen symptomer på disse sygdomme, efter at mælken er varmebehandlet, så den giver en negativ alkalisk fosfataseprøve.
8	Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i delkrav 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om får eller geder, som ikke har reageret positivt på en brucelloseprøve eller er blevet vaccineret mod brucellose i forbindelse med et godkendt udryddelsesprogram, og som ikke udviser nogen symptomer på denne sygdom, enten: <ul style="list-style-type: none"> a. Til fremstilling af ost med modningstid på mindst to måneder, b. Efter at mælken er blevet varmebehandlet, så den giver et negativt resultat på en alkalisk fosfataseprøve.
9	Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i delkrav 1-6, kan dog anvendes med Fødevarestyrelsens tilladelse: Når der er tale om hundyr af andre arter, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve, og som ikke har symptomer på disse sygdomme, men som tilhører en besætning, hvor der er konstateret tuberkulose eller brucellose efter den kontrol, der er omhandlet i delkrav 3 eller delkrav 5, hvis mælken behandles, så den er sikker.
10	Rå mælk og colostrum fra dyr, som ikke opfylder kravene i krav 2.25, delkrav 1, 2 og 4, samt ovenstående delkrav 1-9, især dyr, der enkeltvis har reageret positivt på en profylaktisk prøve for tuberkulose eller brucellose som omhandlet i direktiv 64/432/EØF og direktiv 91/68/EØF- må ikke bruges til konsum.
11	Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med brucellose eller tuberkulose, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum.

Bemærkninger til krav 2.26

Kravet bliver kontrolleret administrativt.

Du kan få mere information om, hvornår et dyr skal anses for at være smittet eller mistænkt for at være smittet med brucellose eller tuberkulose i bekendtgørelse nr. 1417 af 11. december 2007, bekendtgørelse nr. 305 af 3. maj 2000 og bekendtgørelse nr. 739 af 21. august 2001.

Krav 2.27: Lokaler og udstyr til mælkeproduktion

Delkrav	Kravtekst
1	Malkeanlæg og lokaler, hvor der opbevares, håndteres eller køles mælk og colostrum, skal være placeret og indrettet på en sådan måde, at risikoen for kontaminering af mælk og colostrum begrænses.
2	De lokaler, hvor der opbevares mælk og colostrum, skal være beskyttet mod skadedyr, have en passende adskillelse fra de rum, hvor dyrene er opstaldet, og være forsynet med et passende køle- eller frostanlæg, hvis dette er nødvendigt for at opfylde forordningens krav til køling af mælk og colostrum, jf. krav 2.28, delkrav 3 og 4.
3	Overflader af udstyr, som kommer i kontakt med mælk og colostrum (redskaber, beholdere, tanke mv. til malkning, indsamling eller transport af mælken / colostrummet) skal være lette at rengøre og om nødvendigt desinficere og skal holdes i god stand. Det kræver anvendelse af glatte, afvaskelige og ikke-toksiske materialer.
4	Efter brugen skal sådanne overflader rengøres og om nødvendigt desinficeres. Efter hver transport eller række af transporter, hvis der kun forløber meget kort tid mellem tømningen og den næste påfyldning, men under alle omstændigheder mindst én gang om dagen, skal beholdere og tanke, der er blevet anvendt til transport af mælk, og colostrum rengøres og desinficeres på en passende måde, inden de anvendes på ny.

Bemærkninger til krav 2.27

Begrænsningen for risikoen for kontaminering beskrevet i delkrav 1 kan f.eks. opnås ved, at der er mulighed for effektiv rengøring af mælkeanlægget, og at lokaler, hvor der opbevares, håndteres eller køles mælk og colostrum, er passende adskilt fra staldområder og andre forureningskilder.

Ved passende adskillelse mellem mælkeopbevaringsrummet og de rum, hvor dyrene er opstaldet, forstås adskillelse med faste vægge og tætsluttende døre

Det vurderes at være god hygiejnepraksis, at mælketanke, malkeudstyr, beholdere, redskaber og andet udstyr, der kommer i kontakt med mælken, rengøres og desinficeres efter brug mindst én gang dagligt, medmindre du kan dokumentere, at det er sundhedsmæssigt forsvarligt at undlade desinfektion.

Du kan se mere information i Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol.

Krav 2.28: Hygiejne under malkning og indsamling

Delkrav	Kravtekst
1	Malkningen skal foregå på en hygiejnisk måde, idet navnlig følgende sikres: <ol style="list-style-type: none"> a. Inden malkningen påbegyndes skal patter, yver og de tilgrænsende dele være rene. b. Dyr, der er i medicinsk behandling, så der er sandsynlighed for, at medicinrester overføres til mælk og colostrum, identificeres, og mælk og colostrum taget fra sådanne dyr før udløbet af den foreskrevne tilbageholdelsesperiode, må ikke anvendes til konsum.
2	Umiddelbart efter malkningen skal mælk og colostrum anbringes på et rent sted, der er indrettet og udstyret, så kontaminering undgås.
3	Mælken skal øjeblikkelig nedkøles til højst 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6 °C, hvis der ikke finder daglig afhentning sted.
4	Colostrummet skal opbevares separat og øjeblikkeligt nedkøles til højst 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6 °C, hvis der ikke finde daglig afhentning sted, eller nedfryses.

5	<p>Landbrugere behøver ikke at opfylde ovenstående temperaturkrav, hvis mælken opfylder forordningens kriterier for kimtal og celletal og hvis:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Mælken forarbejdes senest to timer efter malkningen, eller b. En højere temperatur er nødvendig af teknologiske årsager i forbindelse med fremstilling af bestemte mejeriprodukter, og den kompetente myndighed giver tilladelse hertil.
---	--

Bemærkninger til krav 2.28

Delkrav 1: Ved anvendelse af våd aftørring med bomuldsklude skal kluden desinficeres mellem aftørring af hvert enkelt dyr.

Delkrav 2: Ved et rent sted forstås fx en mælketank eller lignende beholder, som er placeret i et dertil indrettet lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælk og colostrum (et mælkeopbevaringsrum jf. afsnittet om krav til lokaler og udstyr ovenfor), eller som er placeret udendørs. Placering af mælketank og samtlige betjening, herunder mandehul, udluftningsventil og haner m.v., skal sikre mælk og colostrum mod forurening, temperatursvingninger eller andre kvalitetsforringelser.

Du kan se mere information i Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol.

Krav 2.29: Æg til konsum

Delkrav	Kravtekst
1	Æg skal fra primærproducentens virksomhed, og indtil næste omsætningsled, holdes rene, tørre og fri for fremmed lugt og beskyttes effektivt mod stød og direkte sollys.

Krav 2.30: Anvendelse af biocider og journal over biocider

Delkrav	Kravtekst
1	Landbrugeren, der høster eller producerer vegetabiliske fødevarer, skal anvende biocid korrekt efter kravene i den relevante lovgivning. Krav til anvendelsen fremgår af vejledningen til produktet.
2	Landbrugeren, der producerer eller høster foder eller vegetabiliske fødevarer, skal føre journal over enhver anvendelse af biocid.

Bemærkninger til krav 2.30

Biocider er midler til bekæmpelse af skadedyr andre steder end på planter. Det drejer sig om rottegift, musegift, insektgift mod fluer og hvepse i stalden, midler mod utøj på dyr og desinfektionsmidler. Midler til bekæmpelse af muldvarper er ikke biocider.

Vegetabiliske fødevarer kan fx være brødhvede, sukkerroer, frugt og grønt.

Relevant lovgivning nævnt i delkrav 1 er eksempelvis: kravet om autorisation for anvendelse visse biocider (f.eks. rottegift) og bestemmelser om anvendelse, som fremgår af vejledningen til produktet.

Du kan føre journaler på papir eller i elektronisk form, eller du kan have en dækkende samling af dokumentation, fx behandlingsplaner, fakturaer eller lignende. Journalen kan også være rapporten fra et skadedyrbekæmpelsesfirma

Krav 2.31: Sporbarhed af foder samt forsyning fra registreret virksomhed

Delkrav	Kravtekst
1	<p>Landbrugere skal etablere systemer og procedurer for sporbarheden af foder, således at landbruger er i stand til at identificere hvorfra eller hvortil foder er leveret.</p> <p>Landbruger skal for ethvert modtaget foderstof føre journal over:</p> <ol style="list-style-type: none"> Modtagelsesdato Fodertype Mængde Leverandør <p>Landbruger skal for ethvert udleveret foderstof føre journal over:</p> <ol style="list-style-type: none"> Udleveringsdato Fodertype Mængde Bestemmelsessted
2	Landbrugeren må kun forsyne sig hos eller anvende foder fra virksomheder, der er registreret eller godkendt i henhold til Foderhygiejneforordningen.

Bemærkninger til krav 2.31

Man vil ofte kunne se hvorfra og hvortil foder er leveret på følgeseddel/omsætningsdokument suppleret med den tilhørende faktura.

”Forsyne sig hos” dækker alle aktiviteter i forbindelse med primærproduktionen, som fx høst og transport af korn.

En undtagelse er hvis den pågældende sælger slet ikke skal være registreret i henhold til foderhygiejneforordningen.

Man er undtaget kravet om registrering, hvis man på et år ikke leverer mere end 5 tons og det er inden for en radius af 50 km. Et sådant landbrug skal ikke være registreret, og dermed er det fuldt lovligt at købe foder fra sådan en lille bedrift, uden at denne lille bedrift er registreret i henhold til foder-hygiejneforordningen.

Maskinstationen skal også være registreret, hvis den anvendes til f.eks. finsnitning, høst eller kørsel med korn.

Krav 2.32: Journal over analyseresultater og reaktion til myndigheder

Delkrav	Kravtekst
1	Ledere af fødevarevirksomheder, der producerer eller høster planteprodukter, skal specielt føre journaler over resultaterne fra relevant analyser af prøver fra planter eller andre prøver, der er betydning for menneskers sundhed.
2	Foderstofvirksomhedslederne skal, i påkommende tilfælde, træffe passende foranstaltninger med henblik på især at tage hensyn til resultaterne af relevante analyser af prøver fra primærprodukter eller andre prøver, der er relevante for foderstofsikkerheden.

Bemærkninger til krav 2.32

Kravet gælder ikke besætninger med pelsdyr.

Krav 2.34: Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)

Delkrav	Kravtekst
1	Der skal føres et register over enhver anvendelse af genetisk modificerede frø.

Bemærkninger til krav 2.34

Hvis der bruges genetisk modificeret såsæd, skal du føre et register over enhver anvendelse af denne såsæd. Hvis genetisk modificeret (GM) såsæd er anvendt for mindre end 1 døgn siden og ikke ført i register, er der ikke tale om en overtrædelse af dette krav

Område 3: Dyrevelfærd

Dyrevelfærdsområdet omfatter krav, der skal sikre dyrevelfærden for alle landbrugsdyr. Kravene vedrører:

- Krav til staldindretning (krav 3.4, 3.11, 3.16, 3.18, 3.21, 3.27 - 3.29, 3.33, 3.36, 3.38, 3.42 og 3.44).
- Udstyr i stalde (krav 3.5, 3.7, 3.12 - 3.15).
- Håndtering af dyrene, herunder tilsyn, pasning og pleje (krav 3.2, 3.4, 3.8, 3.17, 3.19, 3.34, 3.35, 3.43, 3.45).
- Rengøring og desinfektion (krav 3.20).
- Foder og vand (krav 3.22 - 3.26, 3.31, 3.32, 3.39, 3.40).
- Beskæftigelsesmateriale til svin (krav 3.30, 3.37).
- Faglig uddannelse (krav 3.1).
- Optegnelser (krav 3.3).
- Avlsmetoder (krav 3.9).
- Operative indgreb (krav 3.10, 3.41).

På de følgende sider kan du se alle de krav, der gælder for dyrevelfærd.

Krav 3.1: Alle landbrugsdyr, personale

Delkrav	Kravtekst
1	Dyrene skal passes af et tilstrækkeligt antal personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes velfærdsmaessigt forsvarligt.

Krav 3.2: Alle landbrugsdyr, tilsyn med dyr og passende behandling af syge dyr

Delkrav	Kravtekst
1	Alle dyr, der holdes i produktionssystemer, hvor deres velfærd kræver, at de hyppigt bliver tilset af mennesker, tilses mindst én gang om dagen. Dyr, der opdrættes eller holdes i andre systemer, tilses så tilpas hyppigt, at de ikke lider nogen overlast.
2	Der skal være passende fast eller mobil belysning af tilstrækkelig styrke til rådighed, så dyrene til enhver tid kan tilses nøje.
3	Alle dyr, der synes at være syge eller tilskadekomne, skal omgående have en passende behandling. Hvis et dyr ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør og bekvem strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.

Bemærkninger til krav 3.2

Ved akut opstået sygdom hos dyr, hvor du endnu ikke har kunnet nå at håndtere dyret eller tilkalde dyrlæge, er der ikke tale om en overtrædelse af reglerne, hvis dyret umiddelbart herefter håndteres på passende vis.

Krav 3.3: Alle landbrugsdyr, optegnelser

Delkrav	Kravtekst
1	Enhver, der holder dyr, skal føre optegnelser over al medicinsk behandling og over antallet af døde dyr, som måtte være konstateret i forbindelse med hvert enkelt tilsyn. Hvis disse oplysninger kræves optegnet i anden forbindelse, er en sådan optegnelse også tilstrækkelig til at opfylde kravet.
2	Optegnelserne skal opbevares i mindst tre år og stilles til rådighed i forbindelse med en inspektion eller efter anmodning.

Bemærkninger til krav 3.3

Kravet gælder for alle besætninger med landbrugsdyr. Manglende optegnelser over døde dyr indberettes under dette krav for alle landbrugsdyr, men således, at hvis der i besætningsregistret, jf. krav 2.2 og 2.5, føres daglige optegnelser over døde dyr, kan dette opfylde krav 3.3.

Medicinoptegnelser for pelsdyr er omfattet af krav 3.3. For fødevareproducerende dyr er det krav, 2.24, der gælder for medicinoptegnelser.

Kravet til opbevaringstiden gælder for medicinoptegnelser for pelsdyr optegnelser over døde dyr.

Hvis du ikke har behandlet med medicin, eller ingen dyr er døde, skal du ikke føre optegnelser.

Optegnelser = de samlede registreringer.

Registreringer = det enkelte daglige notat over antal døde dyr/behandlinger.

Detaljer: fx enkeltstående tilfælde af manglende dato, identifikation, antal dyr.

Krav 3.4: Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed

Delkrav	Kravtekst
1	Den bevægelsesfrihed for et dyr, som er passende under hensyntagen til dets art og i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer, må ikke begrænses på en sådan måde, at dyret påføres unødigt lidelse eller skade. Når et dyr til stadighed eller regelmæssigt holdes tøjret, lænket eller fastgjort, skal det gives så megen plads, som er passende for dets fysiologiske og etologiske behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
2	Dyr, der holdes udendørs, skal når det er nødvendigt og muligt, være beskyttet mod vejr og vind.

Bemærkninger til krav 3.4

Delkrav 1 gælder også for udendørs arealer og bruges fx, hvis der konstateres opbundne kalve på græs.

Delkrav 2 gælder kun f.s.v.a. dyr der holdes udendørs. Bemærk dog, at der nationalt også gælder krav om beskyttelse af indgående dyr mod vind og vejr.

Krav 3.5: Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr

Delkrav	Kravtekst
1	De materialer, der anvendes til opførelse af rum, hvor dyr holdes, navnlig til konstruktion af bokse og udstyr, som dyrene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for dyrene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.
2	Rum og udstyr til fastgørelse af dyrene skal konstrueres og vedligeholdes på en sådan måde, at der ikke er skarpe kanter eller fremspring, der kan påføre dyrene skade.
3	Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af gasarter skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for dyrene.
4	Dyr, der holdes indendørs, må hverken holdes i permanent mørke eller være udsat for kunstigt lys uden passende afbrydelser. Hvis der ikke er tilstrækkeligt naturligt lys til at opfylde dyrenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov, skal der være en passende kunstig belysning.

Bemærkninger til krav 3.5

Kravet kan også bruges ved udendørs hold af dyr, fx hvis der konstateres defekt hegn eller materialer i indhegningen, der kan skade dyrene.

Krav 3.6: Alle landbrugsdyr, der holdes udendørs

Delkrav	Kravtekst
1	Dyr, der holdes udendørs, skal være bedst muligt beskyttet mod rovdyr og smitterisici.

Krav 3.7: Alle landbrugsdyr, automatiseret eller mekanisk udstyr

Delkrav	Kravtekst
1	Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang om dagen. Eventuelle konstaterede fejl skal udbedres straks, og hvis dette ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte dyrenes sundhed og velfærd.
2	Hvis dyrenes sundhed og velfærd afhænger af et mekanisk ventilationssystem, skal der være et passende reservesystem, der gør det muligt at sikre en udluftning, der er tilstrækkelig til at bevare dyrenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være et alarmsystem, som advarer om systemsvigt. Alarmsystemet skal testes regelmæssigt.

Bemærkninger til krav 3.7

Dyr skal fodres manuelt, hvis foderautomatikken går i stykker. Det samme gælder, hvis vandforsyningen via nipler, vandkopper eller lignende svigter. Hvis vandrør eller gyllesystem svigter, og skaden ikke umiddelbart kan udbedres, således at dyrenes areal oversvømmes eller staldklimaet kompromitteres, skal dyrene fjernes straks eller snarest afhængig af forholdene.

Krav 3.8: Alle landbrugsdyr, vand, foder og andre stoffer

Delkrav	Kravtekst
1	Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de fodres og vandes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
2	Intet dyr må gives foder eller drikke på en måde, der kan påføre det lidelse eller skade. Foder og drikke må heller ikke indeholde stoffer, der kan forårsage lidelse eller skade.
3	Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene.
4	Et dyr må ikke indgives andre stoffer end de stoffer, der gives med tilladte terapeutiske eller forebyggende formål eller i tilladt zooteknisk behandlingsøjemed, som defineret i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 96/22/EF ¹¹ , medmindre det er blevet påvist ved videnskabelige studier af dyrs velfærd eller på grundlag af de erfaringer, der er gjort, at det pågældende stof ikke er skadeligt for dyrets sundhed eller velfærd.

Bemærkninger til krav 3.8

Kravet dækker udelukkende overtrædelser forbundet med foder og vand.

Krav 3.9: Alle landbrugsdyr, avlsmetoder

Delkrav	Kravtekst
1	Der må ikke anvendes naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr lidelse eller skade. Dette gælder dog ikke ved anvendelse af metoder, der kan medføre minimale eller kortvarige lidelser eller sår, eller som kan nødvendiggøre indgreb, som ikke medfører vedvarende skade, hvis disse metoder er tilladt i henhold til anden lovgivning.
2	Der må ikke holdes dyr til landbrugsformål, hvis det ikke ud fra dyrets genotype eller fænotype med rimelighed kan forventes, at det kan ske uden at skade dyrets sundhed eller velfærd.

Krav 3.10: Alle landbrugsdyr, undtagen svin, operative indgreb

Delkrav	Kravtekst
1	Operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.
2	Operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, må ikke foretages.

¹¹ Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af β -agonister i husdyrbrug (EFT L 125 af 23. 5. 1996, s. 3).

Særlige bestemmelser om halekupering og kastration af dyr:

3	Dyr må kun halekuperes, hvis det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Dyret skal bedøves, inden kuperingen foretages.
4	Lam må – på trods af punkt 3 – halekuperes ved anvendelse af elastrator, hvis det sker inde for dyrets 2. – 7. levedøgn. Den tilbageværende halestump skal kunne dække anus og vulva. Halekuperingen kan foretages af producenten uden forudgående bedøvelse af lammet.
5	Halekupering af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af punkt 4.
6	Dyr må kun kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages.
7	Kastration af lam og gedekid kan foretages af producenten ved anvendelse af klemning og elastrator i kombination, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, og en dyrlæge forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret.
8	Kalve kan kastreres ved anvendelse af en burdizzotang, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, hvis dyrlægen forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret, og dyret gives længevarende smertebehandling.
9	Foretages kastration efter kalvens første 4 leveuger, skal det ske kirurgisk, og dyret skal gives længerevarende smertebehandling.
10	Kastration af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, med mindre andet følger af punkt 7.

Særlige bestemmelser om afhorning af dyr:

11	Afhorning af dyr må kun foretages af en dyrlæge under anvendelse af bedøvelse.
12	Afhorning af kalve, som er under 3 måneder gamle, kan foretages af producenten, såfremt bedøvelse af den enkelte kalv er foretaget af en dyrlæge umiddelbart forud for afhorningen.
13	Ved afhorning af kalve, som er under 3 måneder gamle, skal følgende regler iagttages: <ol style="list-style-type: none"> a. Der må ved indgrebet kun anvendes el- eller gasopvarmede brændjern. Brændjernene skal kunne opvarmes til mindst 600 grader C og skal kunne holde denne temperatur under hele afhorningsprocessen. El-opvarmede brændjern skal opfylde de sikkerhedskrav, der er fastsat i stærkstrømslovgivningen. b. Hårene omkring hornanlægget afklippes før brændingen, og såfremt hornanlægget er længere end ca. 1 cm, afskæres dette med en kniv umiddelbart før brændingen. c. Dyret skal fastholdes således, at hovedet ikke kan bevæges under brændingen. d. Brændingen skal foretages på ét hornanlæg ad gangen og skal gennemføres uden afbrydelser så hurtigt som muligt og være tilendebragt inden for ca. 20 sekunder pr. hornanlæg. Der må ikke brændes flere gange på hvert hornanlæg. e. Mellem brænding af hvert hornanlæg renses brændhjernet for slagger ved hjælp af en stålborste.

	f. Den, der betjener et elektrisk brændjern, skal være bekendt med bestemmelserne i ellovgivningen om anvendelse og kontrol af elektrisk håndværktøj og kravene til beskyttelse mod indirekte berøring fx ved anvendelse af fejlstrømsafbryder eller lignende.
14	Afhorning af dyr ved anvendelse af ætsende stoffer, gummibånd, elastratorer og lignende er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion:

15	Trimning af næb på kyllinger, der skal indgå i slagteproduktionen er forbudt. Trimning af næb på kyllinger, der skal indgå i rugeægsproduktionen, er også som udgangspunkt forbudt, men kan dog foretages i særlige tilfælde inden 10 dage efter udrugning, hvis andre tiltag er iværksat i forhold til en tidligere flok i samme hus med henblik på at reducere problemerne har vist sig ikke at have tilstrækkelig effekt, og det er nødvendigt for at imødegå alvorlig fjerpilning eller kannibalisme eller for at hindre skade på høner under parring. Når kyllinger, der skal indgå i rugeægsproduktionen, næbtrimmes, skal det ske under iagttagelse af de bestemmelser, der er beskrevet i punkt 16-18.
16	Der må maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Trimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
17	Amputation af tæer, kam og sporer er forbudt. Amputation på en flok hanekyllinger kan dog undtagelsesvist ske inden 72 timer efter udrugning, hvis det i det enkelte tilfælde skønnes nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd. Ved amputation af tæer må kun det yderste led af den bagudrettede tå fjernes.
18	Anvendelse af fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høns for at reducere deres synsfelt ("briller") eller sættes på hønsernes øjeæble for at ændre deres farvesyn (farvede "kontaktlinser"), er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af æglæggende høner, konsumægsproduktion og rugeægsproduktion til konsum-produktionen:

19	Der må ikke foretages næbtrimning, jf. dog punkt 20-22.
20	Næbtrimning må foretages på kyllinger, som er under 10 dage gamle og skal anvendes til æglægning.
21	Der må maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen.
22	Næbtrimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
23	Anvendelse af fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høner for at reducere deres synsfelt ("briller") eller sættes på hønsernes øjeæble for at ændre deres farvesyn (farvede "kontaktlinser"), er forbudt.

Krav 3.11: Kalve, arealkrav og enkeltbokse

Delkrav	Kravtekst
1	Kalve over otte uger må ikke holdes i enkeltbokse, medmindre en dyrlæge har attesteret, at deres helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet.
2	Når kalve opstaldes flokvis, skal hver kalv have et frit areal på mindst 1,5 m ² for hver kalv med en levende vægt på under 150 kg, men på mindst 1,7 m ² for hver kalv med en levende

	vægt på over 150 kg, men på under 220 kg, og på mindst 1,8 m ² for hver kalv med en levende vægt på over 220 kg.
3	En enkeltboks til en kalv skal være mindst lige så bred som den stående kalvs højde over skulderkammen, og den skal være mindst lige så lang som kalvens kropslængde målt fra mulens forkant til den bagerste del af Tuber ischii (sædebensknuden) multipliceret med 1,1.
4	Enkeltbokse til kalve må ikke være forsynet med massive vægge men skal være forsynet med skillevægge med åbninger, der giver kalvene mulighed for at se og røre andre kalve. Dette gælder dog ikke enkeltbokse, der benyttes til isolering af syge eller tilskadekomne dyr.

Bemærkninger til krav 3.11

Bemærk at delkrav 3 finder anvendelse på **alle kalve** både over og under 8 uger.

Arealkravene angiver det frit tilgængelige gulvareal, der mindst skal være til rådighed for hver kalv i forskellige vægtklasser. Der skal være tilstrækkeligt med plads til, at kalvene uhindret kan lægge og vende sig.

Krav 3.12: Kalve, materialer der anvendes til stalde

Delkrav	Kravtekst
1	De materialer, der anvendes til stalde, navnlig bokse og inventar, som kalvene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for kalvene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.

Bemærkninger til krav 3.12

En kalv er et kreatur på under 6 måneder.

Krav 3.13: Kalve, elektriske installationer

Delkrav	Kravtekst
1	Indtil der er indført fællesskabsbestemmelser på området, skal de elektriske installationer være anbragt i overensstemmelse med gældende nationale bestemmelser for at undgå, at kalvene får elektriske stød.

Krav 3.14: Kalve, isolering, opvarmning og ventilation

Delkrav	Kravtekst
1	Bygningens isolering, opvarmning og ventilation skal sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af luftarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalvene.

Krav 3.15: Kalve, automatiseret eller mekanisk udstyr

Delkrav	Kravtekst
1	Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der kan indvirke på kalvenes sundhed og velfærd, skal kontrolleres mindst én gang daglig. Hvis der opdages defekter, skal disse straks udbedres, og hvis det ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at sikre kalvenes sundhed og velfærd, indtil defekten er udbedret.
2	Anvendes der et mekanisk ventilationssystem, skal der forefindes et egnet reservesystem, således at der kan ske tilstrækkelig luftfornyelse til at beskytte kalvenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være installeret et alarmsystem til at advare den ansvarlige for dyreholdet om svigtet. Alarmsystemet skal afprøves jævnligt.

Krav 3.16: Kalve, belysning

Delkrav	Kravtekst
1	Kalvene må ikke til stadighed holdes i mørke. For at imødekomme kalvenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov skal der forefindes en passende naturlig eller kunstig belysning. Den kunstige belysning skal svare til varigheden af den naturlige belysning mellem kl. 9 og kl. 17.
2	Der skal derudover være en passende (fast eller mobil) lyskilde af tilstrækkelig styrke til, at kalvene til enhver tid kan tilses.

Krav 3.17: Kalve, tilsyn, herunder pasning og pleje

Delkrav	Kravtekst
1	Opstaldede kalve skal tilses mindst to gange dagligt af den ansvarlige for dyreholdet og kalve, der holdes udendørs, mindst en gang dagligt.
2	Syge eller tilskadekomne kalve skal omgående behandles og skal om nødvendigt kunne isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse.
3	En dyrlæge skal konsulteres hurtigst muligt, hvis kalven ikke viser tegn på bedring ved den i pkt. 2 nævnte pleje.

Krav 3.18: Kalve, bevægelsesfrihed

Delkrav	Kravtekst
1	Staldene skal være indrettet således, at hver kalv kan lægge sig, hvile, rejse sig og holde sig selv ren uden besvær.

Krav 3.19: Kalve, opbinding

Delkrav	Kravtekst
1	Kalve må ikke bindes. Flokvist opstaldede kalve kan dog bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning.
2	Hvis der benyttes bindsler, må disse ikke skade kalvene, og de skal kontrolleres regelmæssigt og om fornødent tilpasses for at sikre, at de sidder bekvemt. Bindsløst skal være udformet således, at enhver risiko for, at kalven kan blive kvalt eller komme til skade, undgås, og således, at kalven kan bevæge sig i overensstemmelse med krav 3.18.

Krav 3.20: Kalve, rengøring og desinfektion

Delkrav	Kravtekst
1	Stalde, båse, inventar og redskaber til kalve skal rengøres og desinficeres på passende måde for at forebygge udvikling af sygdomsfremkaldende organismer.
2	Ekskrementer, urin og uspist foder eller spildfoder skal fjernes så ofte, som nødvendigt, for at forhindre lugt, og for ikke at tiltrække fluer eller rotter og mus.

Krav 3.21: Kalve, gulve og lejearealer

Delkrav	Kravtekst
1	Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at kalvene kommer til skade, og de skal være konstrueret således, at kalve, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset kalvenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.

2	Lejearealet skal være bekvemt, rent, og passende drænet og må ikke kunne skade kalvene. Der skal i passende omfang udlægges strøelse til kalve under to uger.
---	---

Krav 3.22: Kalve, foder

Delkrav	Kravtekst
1	Alle kalve skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed.
2	For at sikre kalvenes velfærd, sundhed og vækst, samt for at opfylde deres adfærdsmæssige behov, skal foderet have et tilstrækkeligt indhold af jern til at sikre en gennemsnitlig hæmoglobinkoncentration i blodet på mindst 4,5 mmol/l.
3	Der skal gives en minimumsration af fiberholdigt foderstof hver dag for alle kalve, der er over to uger gamle, idet mængden øges fra 50 g til 250 g om dagen for kalve, der er fra otte til 20 uger gamle.
4	Kalvene må ikke forsynes med mundkurv.

Krav 3.23: Kalve, fodring

Delkrav	Kravtekst
1	Alle kalve skal fodres mindst to gange daglig. Hvis kalvenes opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Krav 3.24: Kalve, vand

Delkrav	Kravtekst
1	Kalve på over to uger skal have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde eller kunne stille deres væskebehov ved at drikke andre drikke. I meget varmt vejr eller for syge kalve skal der dog være frisk drikkevand til rådighed til enhver tid.

Krav 3.25: Kalve, udstyr til fodring og vand

Delkrav	Kravtekst
1	Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet, placeret og vedligeholdt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af kalvenes foder og vand.

Krav 3.26: Kalve, råmælk til kalve

Delkrav	Kravtekst
1	Kalve skal have råmælk snarest muligt efter fødslen og i hvert fald inden for de første seks levetimer.

Krav 3.27: Svin, arealkrav

Delkrav	Kravtekst
1	Der skal være frit gulvareal til hver fravænnet gris eller hvert avls- og slagtesvin, der opdrættes i flok, på mindst: <ul style="list-style-type: none"> - 0,15 m² til svin med en gennemsnitsvægt på 10 kg eller derunder. - 0,20 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 10 kg og 20 kg. - 0,30 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 20 kg og 30 kg. - 0,40 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 30 kg og 50 kg.

	<p>- 0,55 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 50 kg og 85 kg.</p> <p>- 0,65 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 85 kg og 110 kg.</p> <p>- 1,00 m² til svin med en gennemsnitsvægt på over 110 kg.</p>
2	<p>Det samlede frie gulvareal, som er til rådighed for hver gylt efter løbning og hver so, når gylte og/eller søer holdes i flok, skal henholdsvis være på mindst 1,64 m² og 2,25 m². Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, bør det frie gulvareal øges med 10 %. Når disse dyr holdes i flokke på 40 eller flere dyr, kan det frie gulvareal nedsættes med 10 %.</p>
3	<p>For gylte efter løbning og drægtige søer gælder endvidere følgende om gulvareal: En del af det areal, der kræves efter pkt. 2 og som skal svare til mindst 0,95 m² pr. gylt og mindst 1,3 m² pr. so, skal være et sammenhængende areal med fast gulv, hvoraf højst 15 % består af åbninger til dræning.</p>
4	<p>Når der anvendes fuldspaltegulve af beton til svin i flok, må bredden af spalteåbningen ikke være over:</p> <ol style="list-style-type: none"> 11 mm for pattegrise 14 mm for fravænnede grise 18 mm for avls- og slagtesvin 20 mm for gylte efter løbning og søer.
5	<p>Når der anvendes fuldspaltegulv af beton til svin i flok, skal bjælkebredden mindst være:</p> <ol style="list-style-type: none"> 50 mm for pattegrise og fravænnede grise, og 80 mm for avls- og slagtesvin, gylte efter løbning og søer.

Bemærkninger til krav 3.27

Ved svin forstås et svin i enhver alder, uanset om det opdrættes til avl eller opfedning.

En pattegris er en gris fra fødsel til fravæning.

En fravænnet gris er fra fravænnet indtil den er 10 uger gammel.

Et avls- og slagtesvin er en gris fra den er 10 uger gammel og indtil avlsbrug, indsættelse i løbeafdeling eller indtil slagting.

En solt er en Gris fra alderen 6-10 uger frem til 6-8 mdr. (kønsmodenhed). I moderne svineproduktion mest unge hundyr, der senere skal indgå som avlsdyr. Sådanne sopolte opdrættes på en speciel foderplan.

En so er et hundyr efter første faring.

En gylt er et hundyr efter kønsmodning og inden faring. Kønsmodenhed hos hundyr indtræder, når dyret er fra 5½ til 7(8) måneder gammelt afhængigt af race og miljøpåvirkninger (f.eks. tilstedeværelse af orne)

Hungrisen er også en gylt, fra hun er løbet første gang og indtil faring.

En drægtig so er en so mellem fravæning og faring

Krav 3.28: Svin, opbinding

Delkrav	Kravtekst
1	Opbinding af søer og gylte er forbudt.

Bemærkninger til krav 3.28

Det har siden 1. januar 2006 været forbudt at opbinde søer og gylte i EU.

Bemærk, at det ifølge de nationale bestemmelser er forbudt at opbinde alle slags svin. KO-kravet gælder dog kun ift. opbinding af søer og gylte.

Krav 3.29: Svin, drægtige søer og gylte i flok

Delkrav	Kravtekst
1	Søer og gylte skal senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper.
2	Den sti, hvor flokken holdes, skal have sider, hvis længde er over 2,8 m. Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, skal den sti, hvor flokken holdes, have sider, hvis længde er over 2,4 m.

Bemærkninger til krav 3.29

På bedrifter med under 10 søer, må søer og gylte holdes enkeltvis i den periode der er nævnt i delkrav 1, såfremt de let kan vende sig i stien.

Kravet gælder kun for bedrifter med søer og gylte.

Krav 3.30: Svin, beskæftigelsesmateriale til søer og gylte

Delkrav	Kravtekst
1	Søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelsesmateriale.

Bemærkninger til krav 3.30

Kravet gælder for alle besætninger med søer og gylte.

Krav 3.31: Svin, fodersystem til søer og gylte i flok

Delkrav	Kravtekst
1	Søer og gylte, der holdes i flokke, skal fodres ved hjælp af et system, der sikrer, at hvert dyr kan få tilstrækkeligt foder, også når der er konkurrenter til foderet til stede.

Krav 3.32: Søer og gylte, foder

Delkrav	Kravtekst
1	Søer og gylte skal have adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedfølelse og opfylde deres behov for at tygge, samt foder med højt energiindhold.

Krav 3.33: Svin, isolation af svin

Delkrav	Kravtekst
1	Svin, som skal holdes i flok, og som er særlig aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, kan opstaldes midlertidigt i individuelle stier.

2	I så fald skal de pågældende stier være så store, at dyrene let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærrådgivning.
---	--

Bemærkninger til krav 3.33

Hvis du opstalter svin midlertidigt i individuelle stier, skal de være så store, at svinene let kan vende sig, medmindre det er i strid med specifik rådgivning fra din dyrlæge.

Krav 3.34: Svin, støjniveau

Delkrav	Kravtekst
1	I den del af bygningen, hvor der holdes svin, skal følgende undgås: <ol style="list-style-type: none"> a. Vedvarende støjniveauer så høje som 85 decibel. b. Konstant eller pludselig støj.

Krav 3.35: Svin, belysning

Delkrav	Kravtekst
1	Svin skal holdes i lys med en lysintensitet på mindst 40 lux i en periode på mindst 8 timer pr. dag.

Krav 3.36: Svin, indretning af stalde

Delkrav	Kravtekst
1	Svinestaldene skal være indrettet således, at hvert svin kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær.
2	Svin skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidig.
3	Ethvert svin skal kunne se andre svin med undtagelse af svin, der holdes isoleret på grund af sygdom eller tilskadekomst.

Bemærkninger til krav 3.36

I ugen før det forventede faretidspunkt og under faring kan drægtige søer og gylte uanset pkt. 3 holdes uden for synsvidde af artsfæller.

Krav 3.37: Svin, beskæftigelsesmaterialer

Delkrav	Kravtekst
1	Svin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de på rette vis kan undersøge og rode i, såsom halm, hø, træ, savsmuld, svampekompost, tørv eller en blanding heraf, som ikke bringer dyrenes sundhed i fare.

Bemærkninger til krav 3.37

Kravet gælder kun beskæftigelsesmateriale.

Beskæftigelsesmaterialer er materialer, der tilgodeser svinenes behov for at beskæftige sig, dvs. undersøge deres omgivelser (både vertikalt og horisontalt).

Du kan læse mere om beskæftigelsesmateriale i Fødevarestyrelsens vejledning om beskæftigelses- og rodematerialer fra 2013.

Krav 3.38: Svin, gulvflader

Delkrav	Kravtekst
1	Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at svinene kommer til skade, og de skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at svin, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset svinenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.

Bemærkninger til krav 3.38

Ujævne gulve (uhensigtsmæssige niveauforskelle, sprækker og ujævnheder) kan påføre skader på svinene, typisk ved at klove eller biklove hænger fast i gulvet. Glatte gulve kan forårsage udskridninger og fald hos dyrene, som kan medføre alvorlige skader såsom benbrud og hoftelidsskred.

Krav 3.39: Svin, fodring

Delkrav	Kravtekst
1	Alle svin skal fodres mindst én gang daglig. Hvis svinene opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringsystem, der fodrer dyrene individuelt, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Krav 3.40: Svin, vand

Delkrav	Kravtekst
1	Svin på over to uger skal have permanent adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde.

Krav 3.41: Svin, operative indgreb

Delkrav	Kravtekst
1	Alle procedurer, der har til formål at foretage indgreb med andre end terapeutiske eller diagnostiske formål eller til identificering af svin og som resulterer i beskadigelse eller tab af en følsom del af kroppen eller ændring af knoglestrukturen, forbydes med følgende undtagelser: <ol style="list-style-type: none"> a. En ensartet formindskelse af pattegrises hjørnetænder ved slibning eller klipning senest på syvendagedagen efter fødslen således, at der bliver en intakt, glat flade tilbage. Orners hjørnetænder kan om nødvendigt formindskes i længden for at undgå beskadigelse af andre dyr eller af sikkerhedsgrunde. b. Afklipping af en del af halen. c. Kastrering af hansvin ved andre metoder end overrivning af væv. d. Næseringning, dog kun når dyrene holdes i udendørs opdrætssystemer og i overensstemmelse med den nationale lovgivning.
2	Hverken haleklipping eller formindskelse af hjørnetænder må foretages rutinemæssigt, men kun hvis der er vidnesbyrd om, at der er forårsaget skader på

	sopatter eller andre svins ører eller haler. Inden udførelsen af disse procedurer skal der træffes andre foranstaltninger til at forhindre halebidning og andre uvaner under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden. Utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer skal derfor ændres.
3	De i delkrav 1 og 2 tilladte procedurer må kun udføres af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og som har erfaring i udførelsen af de anvendte teknikker med passende midler og under hygiejniske forhold.
4	Hvis der foretages kastration eller haleklipping senere end på syvendagedagen efter fødslen, skal den altid foretages af en dyrlæge og under bedøvelse og yderligere længerevarende analgesi.

Bemærkninger til krav 3.41

Vær opmærksom på, at det ifølge dansk lovgivning er forbudt at klippe hjørnetænder (de må kun slibes).

Ifølge dansk lovgivning skal halekupering ske inden for det fjerde levedøgn. Tidsfristen ifølge EU-lovgivningen er syvende levedøgn.

Krav 3.42: Svin, særlige bestemmelser for orner

Delkrav	Kravtekst
1	Ornestier skal være placeret og konstrueret således, at ornen kan vende sig, høre, lugte og se andre svin.
2	Stien til en voksen orne skal have et frit gulvareal på mindst 6 m ² . Hvis stien også anvendes til naturlig bedækning, skal det frie gulvareal for en voksen orne være på mindst 10 m ² , og der må ikke være nogen hindringer i stien.

Bemærkninger til krav 3.42

Arealkravene for orner træder i kraft, når ornen er kønsmoden og bestemt til avl.

Krav 3.43: Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte

Delkrav	Kravtekst
1	Der skal træffes foranstaltninger til at minimere aggression i flokke.
2	Drægtige søer og gylte skal om nødvendigt behandles mod eksterne og interne parasitter. Drægtige søer og gylte skal gøres rene, når de anbringes i farestien.
3	I ugen før det forventede faretidspunkt skal søer og gylte have passende redbygningmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften.
4	Der skal være et frit areal bag ved soen eller gylten for at lette naturlig faring eller faring, hvortil der kræves hjælp.
5	Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrisene, som fx farebøjler.

Krav 3.44: Svin, særlige bestemmelser for pattegrise

Delkrav	Kravtekst
1	En så stor del af det samlede gulvareal, at alle pattegrisene kan hvile på det samtidig, skal være fast gulv eller dækket med en måtte eller strøet med halm eller andet passende materiale.
2	Hvis der anvendes en fareboks, skal pattegrisene have tilstrækkelig plads til at die uden vanskelighed.
3	Pattegrise må ikke vænnes fra soen, før de er mindst 28 dage gamle, medmindre det ellers ville gå ud over moderdyrets eller pattegrisenes velfærd eller sundhed.
4	Pattegrisene kan dog fravænnedes indtil 7 dage tidligere, hvis de flyttes til specialiserede stalde, der tømmes og renses og desinficeres grundigt inden anbringelsen af en ny gruppe, og som er adskilte fra stalde, hvor der holdes søer, for at minimere overførelsen af sygdomme til pattegrisene.

Krav 3.45: Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

Delkrav	Kravtekst
1	Hvis svinene er opstaldet flokvis, skal der træffes foranstaltninger til at forhindre slagsmål, der går ud over normal adfærd.
2	Svinene skal holdes i stabile flokke og blandes så lidt som muligt.
3	Hvis svin, der ikke kender hinanden, skal blandes, skal det ske i så ung en alder som muligt, fortrinsvis inden eller indtil en uge efter fravænnning. Når svin blandes, skal de have tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre svin.
4	Når der viser sig tegn på alvorlige kampe, skal årsagerne hertil straks undersøges, og der skal træffes passende foranstaltninger, fx ved om muligt at give dyrene rigeligt med halm eller andet beskæftigelsesmateriale.
5	Svin, der udviser vedholdende aggressivitet over for andre dyr, eller som er ofre for denne aggressivitet, skal midlertidigt isoleres eller holdes på afstand af flokken.
6	Anvendelse af beroligende medikamenter for at lette blanding må kun ske i helt særlige situationer og kun efter konsultation af en dyrlæge.

Bemærkninger til krav 3.45

Delkrav 6: Da dyrlægen efter nationale regler ikke må udlevere eller ordinere beroligende medikamenter, så må dyreejeren heller ikke opbevare eller anvende dem.

Bilag 1 - Retsgrundlag

Nedenfor kan du i skemaet se de danske retsregler, der ligger til grund for kravene. Skemaet er opdelt i fire kolonner.

I kolonne 1 kan du se kravnummeret.

I kolonne 2 kan du se de danske retsregler, der ligger til grund for kravet.

I kolonne 3 kan du se henvisningen til de EU-retsregler, der danner grundlag for de danske krav vedrørende krydsoverensstemmelse.

I kolonne 4 kan du se angivelse af, hvilken kontrolmyndighed, der har kompetence til at kontrollere kravet.

Du kan se den fulde tekst til kravene i det foregående afsnit om krydsoverensstemmelse. Du kan finde den til enhver tid gældende baggrundslovgivning på www.retsinformation.dk eller på www.lfst.dk/landbrug/krydsoverensstemmelse

Område 1: Miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord

Krav nr.	Dansk retsgrundlag	EU retsgrundlag	Kontrolmyndighed
1.1	Bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse, bilag 1 krav 1.1, bestemmelsens stk. 1 og 2.	GLMS 3: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.7	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 9, stk. 1 og 2, § 24, § 25, § 28, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand, § 72, stk. 1, og § 72, stk. 2, 1.-4. pkt..	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 5), art. 5, stk. 5 (§ 23, stk. 2 fsva. restvand).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.8	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 11, dog undtaget kravet til aftalens varighed.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 5) og bilag III, pkt. 1, nr. 1), bilag III, pkt. 1, nr. 2), bilag III, pkt. 1, nr. 3).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

1.9	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 13 (for så vidt angår henvisningen til afstandskravene i § 6, stk. 1, dog alene § 6, stk. 1, nr. 1-3), § 14, § 24, § 26, stk. 1, § 27, stk. 1 og 2, og § 28, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 5) og art. 5, stk. 5 (§§ 11 og 12 fsva. afgasset vegetabilsk biomasse).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.10	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 15, stk. 1 (for så vidt angår henvisningen til afstandskravene i § 6, stk. 1, dog alene § 6, stk. 1, nr. 1-3), § 15, stk. 4, og § 16, stk. 1, dog undtaget for så vidt angår det nationale krav i § 16, stk. 1, om et tætsluttende materiale.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 5).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.11	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 17, § 18, § 24, § 26, stk. 1 og 2, § 27, stk. 3, og § 28, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5 og bilag II, A, nr. 5) og art. 5, stk. 5.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.12	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 20, stk. 1, § 27, stk. 1, og § 28, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 5) og art 5, stk. 5 (§ 18, stk. 1 fsva. afgasset vegetabilsk biomasse og restvand).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.13	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 31, dog ikke for så vidt angår affald med et kvælstofindhold under eller lig med 0,3 kg N pr. ton.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 1) og bilag III, pkt. 1, nr. 1).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.14	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 30, stk. 2, og § 32, stk. 1.	vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 6).	
1.15	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 32, stk. 5-7, dog ikke for så vidt angår affald med et kvælstofindhold under eller lig med 0,3 kg N pr. ton.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 2) og bilag II, A, nr. 3), bilag II, A, nr. 4), bilag III, pkt. 1, nr. 3) og art. 5, stk. 5 (§ 30, stk. 3-5 fsva søer).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.16	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 32, stk. 8, dog ikke for så vidt angår affald med et kvælstofindhold under eller lig med 0,3 kg N pr. ton.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag II, A, nr. 4) og art. 5, stk. 5 (§ 30, stk. 6 fsva søer).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.17	Bekendtgørelse nr. 975 af 29. juli 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2013/2014 og om plantedække (med senere ændringer), § 45, bekendtgørelse nr. 903 af 29. juli 2014 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2014/2015 og om plantedække (med senere ændringer), § 45, bekendtgørelse nr. 929 af 29. juli 2015 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2015/2016 (med senere ændringer), § 12, bekendtgørelse nr. 280 af 16. marts 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2015/2016, § 12, bekendtgørelse nr. 1244 af 14. oktober 2016 om udskydelse af visse frister m.m. i forbindelse med jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2015/2016, § 2, bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, B, nr. 7 og bilag II, B, nr. 9), bilag III, pkt. 1, nr. 3).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	2016/2017, § 11, bekendtgørelse nr. 963 af 12. juli 2017 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2017/2018, § 12, og lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 22, stk. 1, og § 23, stk. 1 og 3, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017.		
1.18	Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 11, stk. 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017, bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017, § 12, stk. 2-5 og § 15, stk. 5, og bekendtgørelse nr. 963 af 12. juli 2017 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2017/2018, § 13, stk. 2-5 og § 16, stk. 5.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art.5, stk. 4, bilag II, B, nr. 9 og bilag III, pkt. 1, nr. 3).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.19	Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017, bekendtgørelse nr. 975 af 29. juli 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2013/2014 og om plantedække (med senere ændringer), bilag 1, bekendtgørelse nr. 903 af 29. juli 2014 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2014/2015 og om plantedække (med senere ændringer), bilag 1, bekendtgørelse nr. 280 af 16. marts 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2015/2016, bilag 1, bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017, bilag 1, og	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, pkt. 1, nr. 3).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	bekendtgørelse nr. 963 af 12. juli 2017 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2017/2018, bilag 1.		
1.21	Bekendtgørelse nr. 975 af 29. juli 2013 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2013/2014 og om plantedække (med senere ændringer), §§ 29-33, §§ 38-39 og § 42, bekendtgørelse nr. 903 af 29. juli 2014 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2014/2015 og om plantedække (med senere ændringer), §§ 29-33 og §§ 37-44, bekendtgørelse nr. 828 af 3. juli 2015 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag (med senere ændringer), §§ 2-17, bekendtgørelse nr. 1777 af 16. december 2015 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag, §§ 2-17, bekendtgørelse nr. 1056 af 1. juli 2016 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag (med senere ændringer), §§ 2-16, bekendtgørelse nr. 960 af 10. juli 2017 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag, §§ 2-17, og bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. §§ 37-42.	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, B, nr. 8).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.22	Bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 29, stk. 1, 1. og 3. pkt., § 43, stk. 1, for så vidt angår husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, § 43, stk. 2, jf. bilag 2, for så vidt angår husdyrgødning og afgasset	LMK 1: Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 4 og 5, bilag III, pkt. 1, nr. 3), bilag III, pkt. 2) og art. 5, stk. 5 (§ 31, stk. 1-3 og 5, samt § 31, stk. 4 fsva. afgasset vegetabilsk biomasse).	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	vegetabilsk biomasse, § 43, stk. 3, § 48, stk. 1, § 48, stk. 2, jf. § 24 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017, og § 49, stk. 1, for så vidt angår opfyldelsen af harmonireglerne.		
1.23	Lov om naturbeskyttelse, § 3, jf. lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017, for så vidt arealet er beliggende inden for Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder). ¹²	LMK 2 og 3: Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.24	Lov om naturbeskyttelse, § 8, stk. 1, 1. og 2. pkt., jf. lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017, og bekendtgørelse nr. 1316 af 21. december 2011 om klitfredning, § 1, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder)	LMK 3: Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.25	Lov om naturbeskyttelse, § 15, stk. 1, 1. pkt., § 15, stk. 1, 2. pkt., dog undtaget for så vidt angår udstykning, matrikulering og arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel, og § 15 a, stk. 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017, for så vidt arealet er beliggende inden for Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder)	LMK 3: Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.26	Lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, §§ 10-12, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, § 19, og § 20, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017, for så vidt arealet er	LMK 2 og 3: Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

¹² Jf. bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

	beliggende inden for Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder)	Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4.	
1.29	Lov om skove, § 8, nr. 4, 1. pkt., § 11 og § 28, jf. lovbekendtgørelse nr. 122 af 26. januar 2017, for så vidt arealet er beliggende inden for Natura 2000-områder (habitatområder og fuglebeskyttelsesområder)	LMK 2 og 3: Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.33	Bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse, bilag 1, krav 1.33, bestemmelsens stk. 1, 3 og 4.	GLMS 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.34	Bekendtgørelse nr. 1459 af 7. december 2015 om forbud mod markafbrænding af halm m.v., § 1.	GLMS 6: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.35	Lov om vandforsyning m.v., § 18, stk. 1, og § 58, stk. 2 og 3, jf. lovbekendtgørelse nr. 125 af 26. januar 2017 og bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse, bilag 1, krav 1.35, bestemmelsens stk. 1.	GLMS 2: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.36	Bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om	GLMS 7: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	krydsoverensstemmelse, bilag 1, krav 1.36, bestemmelsens stk. 2 og 3.	1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	
1.37	Bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse, bilag 1, krav 1.37, bestemmelsens stk. 1.	GLMS 5: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.38	Bekendtgørelse nr. 964 af 12. juli 2017 om krydsoverensstemmelse, bilag 1, krav 1.38, bestemmelsens stk. 1-3.	GLMS 7: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008, bilag II, jf. artikel 93.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Område 2 - Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

2.1	Bekendtgørelse nr. 1448 af 1. december 2016 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 2, § 3 stk. 1-2 og stk. 4, § 4, stk. 1-4 og §§ 5 - 6.	LMK 7: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 820/97, artikel 4, som senere ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 653/2014 af 15. maj 2014 om	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
-----	---	--	--------------------------------

		ændring af forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår elektronisk identifikation af kvæg og mærkning af oksekød, artikel 4a-4d, Kommissionens forordning (EF) nr. 509/1999 af 8. marts 1999 om forlængelse af maksimumsfristen for øremærkning af bisonokser (arten <i>Bison bison</i> spp.), artikel 1, og Kommissionens beslutning 2006/28/EF af 18. januar 2006 om forlængelse af maksimumsfristen for anbringelse af øremærker på visse kreaturer.	
2.2	Bekendtgørelse nr. 1448 af 1. december 2016 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, §§ 7-9 dog undtaget indberetning om tilstand i § 7, stk. 2, nr. 3, § 13, stk. 1 og 2, §§ 14-15 og § 16.	LMK 7: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 820/97, artikel 7, som senere ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 653/2014 af 15. maj 2014 om ændring af forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår elektronisk identifikation af kvæg og mærkning af oksekød.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.3	Bekendtgørelse nr. 1408 af 29. november 2016 om registrering af besætninger i CHR, § 5.	LMK 6, 7 og 8: Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder og om ændring af forordning (EF) nr. 1782/2003 og direktiv 92/102/EØF og 64/432/EØF, artikel 3, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF)	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

		nr. 820/97, artikel 7, som senere ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 653/2014 af 15. maj 2014 om ændring af forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår elektronisk identifikation af kvæg og mærkning af oksekød. Rådets direktiv 2008/71/EF af 15. juli 2008 om identifikation og registrering af svin, artikel 3.	
2.4	Bekendtgørelse nr. 1448 af 1. december 2016 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 48, stk. 1 og stk. 3-6, § 49, dog undtaget kravet om, at får og geder skal mærkes senest 60 dage efter fødsel, og undtaget kravet om, at får og geder skal mærkes senest 4 måneder efter fødsel for besætninger med minimum 200 moderdyr, og hvor dyrene læmmer udendørs, idet denne frist forlænges til 6 måneder, § 50, stk. 1-5, dog med undtagelse af anbringelse af et erstatningsøremærke af samme farve, og §§ 51 -52.	LMK 8: Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder og om ændring af forordning (EF) nr. 1782/2003 og direktiv 92/102/EØF og 64/432/EØF, art. 3 og 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.5	Bekendtgørelse nr. 1448 af 1. december 2016 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 53, stk. 1 og 2, §§ 54-55, § 58, stk. 1 og 2, § 59, § 60, stk. 1 og 3, og § 61.	LMK 8: Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder og om ændring af forordning (EF) nr. 1782/2003 og direktiv 92/102/EØF og 64/432/EØF, artikel 3, artikel 4, stk. 4, 2. pkt., og artikel 5.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.5B	Bekendtgørelse nr. 1448 af 1. december 2016 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, §§ 22-23, § 24, stk. 1-4, § 26, stk. 1-2 og stk. 5-7 § 44, stk. 1-2 og stk. 6, § 45 og § 47, stk. 2.	LMK 6: Rådets direktiv 2008/71/EF af 15. juli 2008 om identifikation og registrering af svin, artikel 4 og 5.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

2.6	Bekendtgørelse nr. 1326 af 26. november 2015 om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg, § 3.	LMK 9: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater, artikel 11.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.7	Bekendtgørelse nr. 1288 af 20. december 2011 om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, § 3.	LMK 9: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater, artikel 11.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.8	Bekendtgørelse nr. 1326 af 26. november 2015 om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg, § 17, stk. 1 og 5.	LMK 9: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater (med senere ændringer), artikel 12 og 13.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.9	Bekendtgørelse nr. 1288 af 20. december 2011 om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, § 16, stk. 1 og 3.	LMK 9: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater, artikel 12 og 13.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.10	Bekendtgørelse nr. 1325 af 26. november 2015 om samhandel inden for den Europæiske Union med får og geder samt indførsel af får og geder fra tredjelande, § 2 og § 18, bekendtgørelse nr. 1236 af 10. november 2015 om donordyr og ind- og udførsel af avlsmateriale, § 8, § 12 og § 13, og bekendtgørelse nr. 25 af 7. januar 2016 om samhandel inden for den Europæiske Union med kvæg	LMK 9: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater (med senere ændringer), artikel 15.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	samt om indførsel af kvæg fra tredjelande, § 11.		
2.14	Bekendtgørelse nr. 1532 af 12. december 2016 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer (med senere ændringer), § 11, stk. 1, § 16, stk. 1-3, § 17, stk. 1, og §§ 18-19.	LMK 4 og 5: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 14, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, pkt.1 d og e, jf. artikel 3, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.15	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 14, 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, punkt 5 f og punkt h, jf. artikel 4, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, punkt 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, punkt 1 og 2, jf. artikel 5, stk. 5, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. jan. 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 14, 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om føde-varehygiejne, bilag I, del A, II, punkt. 5 f og punkt h, jf. artikel 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, punkt 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, punkt 1 og 2, jf. artikel 5, stk. 5, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	<p>ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF, artikel 18.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 722 af 14. juni 2016 om foder og foderstofvirksomheder, § 2.</p>	Rådets direktiv 91/414/EØF, artikel 18.	
2.16	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper af krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, artikel 17, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, A, II, punkt 4, j, jf. artikel 4, stk. 1.</p>	<p>LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, artikel 17, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 4 j, jf. artikel 4, stk. 1.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.17	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater (med senere ændringer), artikel 7, jf. bilag IV.</p>	<p>LMK 9: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater (med senere ændringer), artikel 7, jf. bilag IV.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.18	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF artikel 55, 1. og 2. pkt.</p>	<p>LMK 10: Forordning nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets Direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF, artikel 55, 1. og 2. pkt.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.19	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, pkt. 9 a, jf. artikel 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til</p>	<p>LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, pkt. 9 a, jf. artikel 4, stk. 1, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 2 a, jf. artikel 5, stk. 1.	foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 2 a, jf. artikel 5, stk. 1.	
2.20	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g, jf. artikel 4, stk. 1.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1532 af 12. december 2016 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarerens sikkerheds egenkontrol med restkoncentrationer, § 5, stk. 1.</p>	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 4 g, jf. artikel 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.21	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerensikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerensikkerhed, artikel 19, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 6, jf. artikel 4, stk. 1.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerensikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerensikkerhed, artikel 19 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 6, jf. artikel 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.22	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. artikel 4, stk. 1.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. artikel 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.23	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerensikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerensikkerhed, artikel 18.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerensikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerensikkerhed, artikel 18.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

2.24	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, punkt 4 j og III, pkt. 8 b, d og e, jf. artikel 4, stk. 1.</p> <p>Bekendtgørelse nr. 1532 af 12. december 2016 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, § 14, for så vidt angår dyrlægens optegnelser over medicinsk behandling, og § 15, stk. 1.</p>	<p>LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, punkt 4 j, og III, punkt 8 b, d og e, jf. artikel 4, stk. 1.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.25	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 14, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, punkt 1, b og c samt punkt 5, jf. artikel 3, stk. 1.</p>	<p>LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, artikel 14, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, punkt 1, b og c samt punkt 5, jf. artikel 3, stk. 1.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.26	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap I, del I, punkt 2 a i-iii, punkt 2 b i-ii, punkt 2 c, punkt 3 a, b, c, punkt 4 og 5, jf. artikel 3, stk. 1.</p>	<p>LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap I, del I, punkt 2 a i-iii, punkt 2 b i-ii, punkt 2 c, punkt 3 a, b, c, punkt 4 og 5, jf. artikel 3, stk. 1.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.27	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af</p>	<p>LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr.</p>	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit A, punkt 1, 2, 3 og 4, jf. artikel 3, stk. 1.	853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit A, punkt 1, 2, 3 og 4, jf. artikel 3, stk. 1.	
2.28	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, punkt a og d, punkt 2 og 4, jf. artikel 3, stk. 1.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, punkt 1 a og d, punkt 2 og 4, jf. artikel 3, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.29	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, punkt 1, jf. artikel 3, stk. 1.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, punkt 1, jf. artikel 3, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.30	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, punkt 5 h og III, punkt 9 a, jf. art. 4, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 2 a, jf. artikel 5, stk. 1.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, II, punkt 5 h og III, punkt 9 a, jf. art. 4, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 2 a, jf. artikel 5, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.31	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed, artikel 18, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A,	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarsikkerhed, artikel 18, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II,	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	II, punkt 2 e. jf. artikel 5, stk. 1 og 6 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, III, punkt 8 a, jf. artikel 4, stk. 1.	punkt 2 e. jf. artikel 5, stk. 1 og 6 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, III, punkt 8 a, jf. artikel 4, stk. 1.	
2.32	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, III, punkt 9 c, jf. artikel 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, punkt 4 g, jf. artikel 5, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 722 af 14. juni 2016 om foder og foderstofvirksomheder (med senere ændringer), § 2.	LMK 4: Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, III, punkt 9 c, jf. artikel 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, punkt 4 g, jf. artikel 5, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
2.34	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 2 b, jf. artikel 5, stk. 1.	LMK 4: Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, punkt 2 b, jf. artikel 5, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Område 3 - Dyrevelfærd

3.1	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 3.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 1, jf. direktivets art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.2	Dyreværnsloven, § 3, stk. 3, jf. lovebekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 4-5.	LMK 18: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 2-4, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.3	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 6.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 5-6, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

3.4	Dyreværnsloven, § 3, stk. 1 og 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017. Dyreværnslovens § 3, stk. 1, 3. pkt. gælder dog kun for så vidt angår dyr der holdes udendørs.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 7, og pkt. 12 (for så vidt angår beskyttelse mod vejr og vind), jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.5	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 7-10.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 8-11, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.6	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 11.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 12 (for så vidt angår beskyttelse mod rovdyr og sundhedsrisici), jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.7	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 12 og § 13.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 13, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.8	Dyreværnsloven, § 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017, dog kun for så vidt angår fodring og vanding, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 14-16.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 14-18, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.9	Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 17 og § 18.	LMK 13: Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 20-21, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.10	Dyreværnsloven, § 14, stk. 1-2, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017, bekendtgørelse nr. 1462 af 7. december 2015 om halekupering og kastration af dyr, § 1, stk. 1-2, §§ 2-3, § 5, stk. 1, § 6, § 8 og § 9, bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr, §§ 1-3, bekendtgørelse nr. 1591 af 11. december 2015 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion, § 6, § 20,	LMK 13: Rådets direktiv af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (98/58/EF), bilagets pkt. 19, jf. direktivets art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	stk. 1-2, § 21 og § 22, og bekendtgørelse nr. 881 af 28. juni 2016 om beskyttelse af æglæggende høner, §§ 10-11.		
3.11	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, §§ 3-5, dog undtaget de skærpede nationale krav i § 4 til areal for kalve på over 200 kg, og undtaget den skærpede nationale del af kravet i § 5, stk. 1, 1. pkt. til kalve under 8 uger.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, art. 3.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.12	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 7.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 1, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.13	Dyreværnsloven, §§ 1-3, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 2, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.14	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 8.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 3, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.15	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 9.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 4, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.16	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 10.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 5, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.17	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 11, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 4.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 6, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

3.18	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 12.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 7, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.19	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 6.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 8, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.20	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 13.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 9, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.21	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 14, stk. 1, og stk. 2, 1. og 2. pkt., dog undtaget det skærpede nationale krav i § 14, stk. 2, 1. pkt. om et blødt lejeareal.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 10, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.22	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 15, stk. 1, og stk. 3-4, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 15, stk. 3, 2. pkt., til fiberholdigt foder.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 11, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.23	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 16.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 12, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.24	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 17, dog undtaget de skærpede nationale krav til vanding.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 13, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.25	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 18.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 14, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

3.26	Bekendtgørelse nr. 35 af 11. januar 2016 om beskyttelse af kalve, § 15, stk. 2.	LMK 11: Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilag 1, pkt. 15, jf. art. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.27	Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, § 6, stk. 1-2, og § 7 a, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017, og bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 4 og § 5.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 1 og 2.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.28	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 6, dog kun for så vidt angår opbinding af søer og gylte.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin art. 3, nr. 3.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.29	Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, § 5, stk.2, 1. pkt., og § 6, stk. 3, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 4.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.30	Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, § 9, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 5.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.31	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 21, stk. 2.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 6.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.32	Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, § 9 a, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017, og bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 20.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 7.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.33	Lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, § 5, stk. 2, 2. pkt., jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017, og bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 8.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

	beskyttelse af svin, § 10, stk. 2, for så vidt angår at svinene kan holdes midlertidigt isoleret, § 10, stk. 3, og § 12.		
3-34	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 7.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 1, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3-35	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 8.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 2, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3-36	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 14, og § 27, stk. 1.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 3, jf. art. 4, stk. 1	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3-37	Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, § 5, jf. lovbekendtgørelse nr. 56 af 11. januar 2017, lov om indendørs hold af gylte, goldsøer og drægtige søer, § 9, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 11. januar 2017, bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 23, lov om udendørs hold af svin, § 13, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017, dog undtaget det skærpede nationale krav om mæthedsfølelse, og Dyreværnsloven, §§ 1-2, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017, for så vidt angår at materialet ikke må bringe dyrenes sundhed i fare.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 4, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3-38	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 19, stk. 1.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 5, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

3.39	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 21, stk. 1.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 6, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.40	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 22, og lov om udendørs hold af svin, § 12, jf. lovbekendtgørelse nr. 51 af 11. januar 2017.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 7, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.41	Dyreværnsloven, § 1, for så vidt angår at næseringning kun må udføres af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og § 16, jf. lovbekendtgørelse nr. 50 af 11. januar 2017, bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 15, stk. 1-5, § 24, stk. 3, 1. og 2. pkt., § 34, stk. 1-4, og bekendtgørelse nr. 1462 af 7. december 2015 om halekupering og kastration af dyr, § 1, 2. pkt., § 2, § 4, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., stk. 3-5, § 5, stk. 1, § 6 og § 7, stk. 1, 2. pkt., stk. 2 og 3.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel I, pkt. 8, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.42	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 24, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel II, litra A, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.43	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 25, stk. 2, § 26, § 28, stk. 2, og §§ 29-30.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel II, litra B, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.44	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 32, stk. 1, 1. pkt., § 33 og § 35.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel II, litra C, jf. art. 4, stk. 1.	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
3.45	Bekendtgørelse nr. 17 af 7. januar 2016 om beskyttelse af svin, § 10, stk. 1-2, og § 36.	LMK 12: Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

		hensyn til beskyttelse af svin, bilag 1, kapitel II, litra D, jf. art. 4, stk. 1.	
--	--	--	--

Bilag 2 - Krydsoverensstemmelseskrav med mulighed for vurdering af overtrædelsen som ”mindre betydelig”

Miljø, klimaforandring og god landbrugsmæssig stand for jord (GLM):

Krav 1.1 Stoffer, der kan forurene vand

Krav 1.7 Indretning af stalde og lignende

Krav 1.8 Opbevaringskapacitet for husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand

Krav 1.9 Opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald

Krav 1.10 Opbevaring af husdyrgødningsbaseret kompost i marken

Krav 1.11 Opbevaring af ensilage

Krav 1.12 Opbevaring af flydende gødning samt ensilagesaft, afgasset vegetabilsk biomasse og restvand

Krav 1.13 Udbringningsperiode for husdyrgødning og ensilagesaft

Krav 1.16 2 meter bræmmer langs vandløb og søer

Krav 1.17 Udarbejdelse af gødningsregnskaber

Krav 1.23 Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.24 Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.25 Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, og som er beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.26 Beskyttelse af arealer i ydre koge i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.29 Om fredsskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område

Krav 1.33 Etablering og bevarelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer

Krav 1.34 Markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder

Krav 1.35 Forvaltning af vand

Krav 1.36 GLM-fortidsminder med tilhørende randbeplantning beliggende helt inde i markblok må ikke fjernes eller reduceres i omfang

Krav 1.37 Jorderosion

Krav 1.38 I perioden fra 1. marts til 31. juli må der ikke foretages beskæring af buskads og træer på arealer, der er beliggende i markblok.

Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

Krav 2.6 Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur

Krav 2.7 Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged

Krav 2.14 Veterinære lægemidler

Krav 2.15 Foder og vegetabiliske fødevarer må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

Krav 2.16 Anvendelse af fodertilsætningsstoffer i ren form eller forblandinger

Krav 2.17 Forbud vedrørende animalsk protein

Krav 2.18 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

Krav 2.19 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal

Krav 2.20 Håndtering af affald fra medicinanvendelse

Krav 2.23 Sporbarhed af dyr og fødevarer

Krav 2.24 Journaler til dyr og fødevarer

Krav 2.25 Sundhedskrav for produktion af mælk og colostrum

- Krav 2.30** Anvendelse af biocid og journal over biocid
- Krav 2.31** Sporbarhed af foder samt forsyning kun fra registreret virksomhed
- Krav 2.32** Journal over analyseresultater og reaktion til myndigheder
- Krav 2.34** Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)

Dyrevelfærd

- Krav 3.1** Alle landbrugsdyr, personale
- Krav 3.2** Alle landbrugsdyr, tilsyn med syge dyr og passende behandling af syge dyr
- Krav 3.3** Alle landbrugsdyr, optegnelser
- Krav 3.4** Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed
- Krav 3.5** Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr
- Krav 3.11** Kalve, arealkrav og enkeltbokse
- Krav 3.13** Kalve, elektriske installationer
- Krav 3.18** Kalve, bevægelsesfrihed
- Krav 3.20** Kalve, rengøring og desinfektion
- Krav 3.21** Kalve, gulve og lejearealer
- Krav 3.27** Svin, arealkrav
- Krav 3.29** Svin, drægtige søer og gylte i flok
- Krav 3.30** Svin, beskæftigelsesmateriale til søer, gylte og pattegrise
- Krav 3.34** Svin, støjniveau
- Krav 3.35** Svin, belysning
- Krav 3.36** Svin, indretning af stalde
- Krav 3.37** Svin, beskæftigelsesmaterialer
- Krav 3.38** Svin, gulvflader
- Krav 3.42** Svin, særlige bestemmelser for orner
- Krav 3.43** Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte
- Krav 3.45** Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

---

Bilag 3 - Definitioner

Landbrugsareal

Landbrugsarealer kan defineres som arealer, der er udlagt med agerjord, permanente græsarealer og permanente græsningsarealer eller arealer med afgrøder.¹³

Landbrugs- og skovbrugsaktivitet

Landbrugsaktiviteter vedrører produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst, slæt, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til landbrugsformål eller bevarelse af et landbrugsareal i en stand, der gør det egnet til græsning eller dyrkning uden forberedende foranstaltninger ud over brug af de sædvanlige landbrugsmetoder og – maskiner.¹⁴

Agerjord

Arealer, der dyrkes med henblik på produktion af afgrøder, eller arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak.¹⁵

Permanente afgrøder

Afgrøder uden for omdriften, bortset fra permanente græsarealer og permanente græsningsarealer, som dyrkes på arealerne i fem år eller længere, og giver udbytte i flere år, herunder planteskoler og lavskov med kort omdriftstid.¹⁶

Permanente græsarealer

Arealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, hvad enten der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, og som er holdt uden for bedriftens omdrift i mindst fem år eller mere. Det kan omfatte andre arter, fx buske og/eller træer, der kan afgræsses, forudsat at der fortsat er mest græs og andet grøntfoder samt arealer, der kan afgræsses, og som indgår i en etableret lokal praksis, hvor græs og andet grøntfoder ikke traditionelt er fremherskende i græsningsområder.¹⁷

En bedrift

Omfatter alle de produktionsenheder, der drives landbrugsmæssigt af en landbruger, og som befinder sig på samme medlemsstats område.¹⁸

Planperiode/vækstsæson

En planperiode/vækstsæson løber fra 1. august til 31. juli det efterfølgende år. Den forlængede planperiode løber fra 1. august til 30. september i den efterfølgende planperiode.

---

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) nr. 1307/2013 artikel 4, litra e.

¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) nr. 1307/2013 artikel 4, litra c.

¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) nr. 1307/2013 artikel 4, litra f.

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) nr. 1307/2013 artikel 4, litra g.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) nr. 1307/2013 artikel 4, litra h.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) nr. 1307/2013 artikel 4, litra b

---

Bilag 4 – Ansvarlige myndigheder

Krav	Kontrolmyndighed	Ressortmyndighed (regelansvarlig)
Miljø, klimaforandring og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM):		
1.1, 1.7-1.16	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Miljøstyrelsen
1.17-1.19	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.21	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.22	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Miljøstyrelsen
1.23	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Miljøstyrelsen
1.24-1.25	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Kystdirektoratet
1.26	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Miljøstyrelsen
1.29	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Miljøstyrelsen
1.33, 1.36–1.37	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen
1.34	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og Miljøstyrelsen
1.35	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og Miljøstyrelsen
1.38	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og Miljøstyrelsen
Sundhed		
2.1-2.5	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.5B, 2.10, 2.14	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.6 – 2.9	Fødevarestyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.15-2.17	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.18	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Miljøstyrelsen
2.19	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.20-2.29	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.26, delkrav 1-5 og 7-11	Fødevarestyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.30-2.32 og 2.34	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen
Dyrevelværd		
3.1-3.45	Landbrugs- og Fiskeristyrelsen	Fødevarestyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tel +45 33 95 80 00

mail@lfst.dk

www.lfst.dk